

**ΤΜΗΜΑ ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ, ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΩΝ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ**

**DEPARTMENT OF ARCHIVAL, LIBRARY AND INFORMATION STUDIES
SCHOOL OF MANAGEMENT, ECONOMICS AND SOCIAL SCIENCES**

Πτυχιακή Εργασία

**Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς
φοιτητών Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων
Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε
ιατρικά θέματα**

Ασημίνα Μαρκέτου (ΑΜ: 59915114)

Φλωρίντα Καπλάνι (ΑΜ: 59914061)

Επιβλέπων/ουσα: Αλέξανδρος Κουλούρης

Αθήνα, Ιούλιος 2021

Επιτροπή Εξέτασης

1. Ονοματεπώνυμο

2. Ονοματεπώνυμο

3. Ονοματεπώνυμο

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο/Η κάτωθι υπογεγραμμένος/η Μαρκέτου Ασημίνα, με αριθμό μητρώου 59915114 φοιτητής/τρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο/Η Δηλών/ούσα

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο/Η κάτωθι υπογεγραμμένος/η Καπλάνι Φλωρίντα, με αριθμό μητρώου 59914061 φοιτητής/τρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, δηλώνω υπεύθυνα ότι:

«Είμαι συγγραφέας αυτής της πτυχιακής/διπλωματικής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος.

Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο/Η Δηλών/ούσα

Ευχαριστίες – Αφιερώσεις

Θα θέλαμε να ευχαριστήσουμε τους καθηγητές μας, κ. Αλέξανδρο Κουλούρη και κ. Φωτεινή Ευθυμίου, οι οποίοι συνέβαλαν στην καθοδήγηση και επιτήρηση της πτυχιακής μας εργασίας. Ακόμη, αξίζει να αναφερθούμε η μία στην άλλη για όλη τη φοιτητική μας πορεία, αλλά και την εξαιρετική συνεργασία που είχαμε.

Ιούλιος 2021

Ασημίνα Μαρκέτου

Φλωρίντα Καπλάνι

Περίληψη στα ελληνικά

Την τελευταία δεκαετία, κρίνεται όλο και περισσότερο αναγκαία η απόκτηση των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας, σε καθολικό επίπεδο. «Η πληροφοριακή παιδεία είναι η ικανότητα μίας ισορροπημένης κριτικής σκέψης, σχετικά με οποιοσδήποτε πληροφορίες βρίσκουμε και χρησιμοποιούμε. Μας δίνει τη δυνατότητα να προσεγγίζουμε και να εκφράζουμε ενημερωμένες απόψεις ως πολίτες και να συνεργαζόμαστε πλήρως με την κοινωνία.» (CILIP, Information Literacy Group, 2018: 3). Με αυτόν τον τρόπο επωφελούνται οι χρήστες της βιβλιοθήκης, αλλά και ο γενικός πληθυσμός που αναζητά και χρησιμοποιεί παντός είδους πληροφορίες. Ωστόσο, γεννάται το ερώτημα, ειδικά σήμερα, μία περίοδο πανδημίας με τον ιό Covid-19, κατά την οποία η ιατρική πληροφορία είναι κρίσιμης σημασίας και η πληθώρα της συνεχώς αυξάνεται, κατά πόσο είναι έγκυρη; Επιπλέον, αφού η πληροφορία ανακτηθεί από οποιοδήποτε μέσο (Ίντερνετ, κοινωνικά μέσα δικτύωσης, επιστημονικές βάσεις δεδομένων, κλπ.), αν και πως αξιολογείται από τους φοιτητές τμημάτων συναφών με την πληροφόρηση, καθώς και από τους φοιτητές των επαγγελματιών υγείας;

Στην παρούσα έρευνα, εξετάζεται η απάντηση στο παραπάνω ζήτημα, απευθυνόμενη στο αντίστοιχο φοιτητικό κοινό του ΠΑΔΑ. Στόχοι είναι ο εντοπισμός των εργαλείων έρευνας σε ψηφιακό περιβάλλον που το εν λόγω κοινό χρησιμοποιεί, η μέτρηση της συχνότητας χρήσης τους και η διερεύνηση των τρόπων αξιολόγησης της ιατρικής πληροφορίας από τους φοιτητές των δύο επιστημονικών κλάδων. Τα μεθοδολογικά βήματα της έρευνας ξεκινούν με την αναζήτηση και την επιλογή των κατάλληλων πληροφοριακών πηγών για το θέμα. Έπειτα από βιβλιογραφική μελέτη, ακολουθεί η αναλυτική διατύπωση του θεωρητικού πλαισίου της έρευνας, των ειδικότερων ερευνητικών ερωτημάτων, καθώς και η επιλογή του τύπου έρευνας που έχει διεξαχθεί. Η υλοποίηση της έρευνας πραγματοποιείται μέσω ενός ερωτηματολογίου, το οποίο έχει κοινοποιηθεί στους φοιτητές με διαδικτυακά μέσα. Η έρευνα είναι ποσοτική με ορισμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά (ερώτηση ανοιχτού τύπου). Επομένως, τα αποτελέσματα που έχει εμφανίσει η έρευνα οδηγούν σε συμπεράσματα, που πληρούν τους στόχους της έρευνας και το γενικό της σκοπό, δηλαδή την αποτίμηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς των φοιτητών, σε σχέση με ιατρικά θέματα, και στους δύο προαναφερθέντες επιστημονικούς τομείς. Εν κατακλείδι, φτάνοντας στα συμπεράσματα, προκύπτει η εξής ερώτηση: ποια από τις δύο φοιτητικές ομάδες γνωρίζει καλύτερα τις δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας;

Λέξεις Κλειδιά: βιβλιοθηκονομία και επιστήμη της πληροφόρησης, φοιτητές επιστήμης της πληροφόρησης, φοιτητές ιατρικής, ιατρική πληροφορία, πληροφοριακή παιδεία, πληροφοριακή συμπεριφορά

Περίληψη στα αγγλικά

Over the past decade, it has become increasingly necessary to acquire the skills of information literacy at a global level. *"Information literacy is the ability to think critically and make balanced judgements about any information we find and use. It empowers us as citizens to reach and express informed views and to engage fully with society."* (CILIP, Information Literacy Group, 2018: 3). This benefits the users of the library, but also the general population when seeking and using all kinds of information. However, the question that arises, especially today, at a time when the Covid-19 virus is dominant and when medical information is critical and its abundance is constantly increasing, to what extent is it valid? In addition, after an information has been retrieved by any type of media (Internet, social media, scientific databases, etc.), how is it evaluated by students of departments relevant to information and by students of health sciences?

In the present survey, an answer to the above issue is considered by addressing the relevant UNIWA student audience. The objectives are to identify the research tools used by students from the two scientific fields in a digital environment, to measure their frequency of use and to explore the ways they evaluate medical information. The methodological steps of the survey began by searching for and selecting appropriate information sources for the subject. After a bibliographical study, follows the analytical wording of the theoretical framework of the research, the more specific research questions, and the selection of the type of research carried out. The survey was carried out through a questionnaire, which had been shared with students in electronic format. The research is quantitative with certain qualitative characteristics (open-ended question). Therefore, the results of the research have come to conclusions which meet the objectives of the research and its general purpose, namely to assess information behavior concerning medical issues, in both scientific areas. To sum up, the following question arises: which one of the two target groups is best aware of the skills of the information literacy?

Keywords: library and information science, information science and students, medical students, medical or health information, information literacy, information behavior

Πίνακας περιεχομένων

Επιτροπή Εξέτασης	1
ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	2
ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ/ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	3
Ευχαριστίες – Αφιερώσεις	4
Περίληψη στα ελληνικά	5
Περίληψη στα αγγλικά	7
Πίνακας περιεχομένων	8
Πίνακας εικόνων	10
Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή	12
1.1 Πλαίσιο, σκοπός και στόχοι της πτυχιακής εργασίας	12
1.2 Μεθοδολογία	12
1.3 Περιορισμοί	13
1.4 Ορισμοί	14
Κεφάλαιο 2. Θεωρητικό μέρος – Βιβλιογραφική έρευνα – Σχετικές προσπάθειες	16
2.1 Θεωρητικό μέρος – Βιβλιογραφική έρευνα	16
2.2 Σχετικές έρευνες – προσπάθειες	16
2.2.1 Αναζήτηση και Εντοπισμός της Ιατρικής Πληροφορίας	16
2.2.2 Παράγοντες Επιλογής των Πηγών Πληροφόρησης Υγείας	23
2.2.3 Συχνότητα Χρήσης των Πηγών Πληροφόρησης Υγείας	26
2.2.4 Διαδικασία Αξιολόγησης της Ιατρικής Πληροφορίας	30
2.2.5 Συγκριτική Περίληψη των Ευρημάτων των Ερευνών	34
2.3 Ερευνητικές υποθέσεις	36
Κεφάλαιο 3. Μεθοδολογία	37
3.1 Στόχος της Έρευνας	37
3.1.1 Βιβλιογραφική Επισκόπηση	37
3.1.2 Μεθοδολογία αναζήτησης βιβλιογραφικών πηγών	38
3.1.3 Ποσοτική και ποιοτική έρευνα – μεικτή μορφή	39
3.2 Συγκρότηση Δείγματος & Συλλογή Δεδομένων	41
3.3 Κατασκευή Ερευνητικού Εργαλείου	41
3.4 Μέθοδοι Στατιστικής Ανάλυσης	42
Κεφάλαιο 4. Αποτελέσματα – Ευρήματα / Επιτεύγματα	44
4.1 Αναλυτική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων	44

4.1.1 Απαντήσεις Ερωτηματολογίου Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης.....	44
4.1.2 Απαντήσεις Ερωτηματολογίου Τμήματος Φυσικοθεραπείας	56
4.2 Κυριότερα Ευρήματα/ Αποτελέσματα.....	68
4.2.1 Πρώτη Ενότητα Ερωτηματολογίου – Δημογραφικά Χαρακτηριστικά	68
4.2.2 Δεύτερη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Εισαγωγικές Ερωτήσεις	70
4.2.3 Τρίτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Αναζήτηση και Εντοπισμός της Ιατρικής Πληροφορίας.....	72
4.2.4 Τέταρτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Παράγοντες Επιλογής των Πηγών Πληροφόρησης Υγείας	75
4.2.5 Πέμπτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Διαδικασία Αξιολόγησης της Ιατρικής Πληροφορίας.....	80
4.2.6 Έκτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Απόψεις Πληροφοριακής Παιδείας	81
Κεφάλαιο 5. Συζήτηση – Συμπεράσματα – Μελλοντικές επεκτάσεις	84
5.1 Ανακεφαλαίωση.....	84
5.2 Συζήτηση / Συμπεράσματα	84
5.3 Αξιοποίηση / Πρακτικές προεκτάσεις της έρευνας	90
5.4 Μελλοντικές επεκτάσεις / Πρακτικές Προεκτάσεις της Έρευνας	90
Βιβλιογραφικές Αναφορές	92
Παράρτημα 1 – Ερωτηματολόγιο έρευνας προς τους φοιτητές του Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης.....	98
Παράρτημα 2 – Ερωτηματολόγιο έρευνας προς τους φοιτητές των Τμημάτων των Σχολών Δημόσιας Υγείας και Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας	106

Εικόνα 31. Διάγραμμα ερώτησης ηλικιακών ομάδων	69
Εικόνα 32. Διάγραμμα ερώτησης έτους σπουδών.....	70
Εικόνα 33. Διάγραμμα ερώτησης γνώσεων Η/Υ.....	71
Εικόνα 34. Διάγραμμα ερώτησης γνώσης αγγλικής γλώσσας	71
Εικόνα 35. Διάγραμμα ερώτησης γνώσης αγγλικής γλώσσας	72
Εικόνα 36. Διάγραμμα ερώτησης είδους πηγών πληροφόρησης.....	73
Εικόνα 37. Διάγραμμα ερώτησης είδους πηγών πληροφόρησης.....	73
Εικόνα 38. Διάγραμμα ερώτησης είδους αναζήτησης	74
Εικόνα 39. Διάγραμμα ερώτησης είδους αναζήτησης	74
Εικόνα 40. Διάγραμμα ερώτησης τεχνικών αναζήτησης.....	75
Εικόνα 41. Διάγραμμα ερώτησης προτιμώμενης πηγής στο πλαίσιο εκπόνησης μίας πανεπιστημιακής εργασίας.....	76
Εικόνα 42. Διάγραμμα ερώτησης προτιμώμενης πηγής στο πλαίσιο εκπόνησης μίας πανεπιστημιακής εργασίας.....	77
Εικόνα 43. Διάγραμμα ερώτησης προτιμώμενης πηγής κατά την αντιμετώπιση ενός ζητήματος υγείας	78
Εικόνα 44. Διάγραμμα ερώτησης προτιμώμενης πηγής για την ευρύτερη προσωπική ενημέρωση των φοιτητών	79
Εικόνα 45. Διάγραμμα ερώτησης κριτηρίου επιλογής πηγών πληροφόρησης	80
Εικόνα 46. Διάγραμμα ερώτησης κριτηρίου επιλογής πηγών πληροφόρησης	80
Εικόνα 47. Διάγραμμα ερώτησης κριτηρίου αξιολόγησης ιατρικού περιεχομένου	81
Εικόνα 48. Διάγραμμα ερώτησης γνώσης όρου «πληροφοριακής παιδείας»	82
Εικόνα 49. Διάγραμμα ερώτησης μη γνώσης όρου «πληροφοριακής παιδείας»	82
Εικόνα 50. Διάγραμμα ερώτησης δημοφιλέστερης απάντησης σχετικά με τις δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας.....	83

Κεφάλαιο 1. Εισαγωγή

1.1 Πλαίσιο, σκοπός και στόχοι της πτυχιακής εργασίας

Στα τέλη του έτους 2019, ξεσπάει μία πανδημία στην περιοχή Ουχάν της Κεντρικής Κίνας, η οποία ονομάζεται κορονοϊός ή Covid-19, καθώς και εξαπλώνεται παγκοσμίως, με αποτέλεσμα να φτάσει και στον ελλαδικό χώρο στις αρχές του έτους 2020. Λόγω της κατάστασης αυτής, προκύπτει ένας τεράστιος πληροφοριακός όγκος σχετικά με την αντιμετώπιση και την προστασία από τον ιό, που απαιτεί την κρίση του κάθε πολίτη, έτσι ώστε να είναι σε θέση να ξεχωρίζει την ορθή ιατρική πληροφορία. Την ικανότητα αυτή την προσδίδει η πληροφοριακή παιδεία. Τα οφέλη της τελευταίας αναγνωρίζονται ως οι κατάλληλες δεξιότητες για την ορθή διαχείριση της πληροφορίας (Αρβανίτης, 2012).

Εξαιτίας του παραπάνω γεγονότος, το θέμα της παρούσας πτυχιακής εργασίας αφορά τη διαχείριση πληροφοριών σε ιατρικά ζητήματα. Σκοπός της πτυχιακής εργασίας είναι η εξέταση της πληροφοριακής συμπεριφοράς συγκριτικά μεταξύ των φοιτητών του Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης της Σχολής Διοικητικών, Οικονομικών και Κοινωνικών Επιστημών και των φοιτητών των Τμημάτων των Σχολών Δημόσιας Υγείας και Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ). Πιο συγκεκριμένα, μελετώνται οι τρόποι αναζήτησης της ιατρικής πληροφορίας, τα είδη των πηγών πληροφόρησης που προτιμούν και η συχνότητα χρήσης τους, τα κριτήρια αξιολόγησης της πληροφορίας που ακολουθούν, καθώς και αν τους είναι γνώριμος ο όρος της πληροφοριακής παιδείας και οι δεξιότητές της.

Για τον σκοπό της εργασίας, πραγματοποιείται μία έρευνα μέσω ερωτηματολογίου, το οποίο απευθύνεται στις δύο ομάδες φοιτητών. Με βάση τις απαντήσεις των συμμετεχόντων, αναλύονται τα αποτελέσματα και διεξάγονται τα συμπεράσματα της έρευνας. Έπειτα, καταγράφονται κάποιες μελλοντικές προτάσεις που θα αποτελέσουν τροφή και έμπνευση για την ανάπτυξη επόμενων ερευνών.

1.2 Μεθοδολογία

Αρχικά, έγινε μία βιβλιογραφική έρευνα με τη βοήθεια των κατάλληλων εργαλείων αναζήτησης, όπως η «Google Scholar», σε διάφορες πηγές πληροφόρησης. Σε αυτές εντοπίστηκαν ορισμένες έγκυρες επιστημονικές μελέτες, σχετιζόμενες με το θέμα της πτυχιακής εργασίας. Έπειτα, διεξήχθη έρευνα με την αρωγή ενός δομημένου ερωτηματολογίου μεικτού τύπου, το οποίο διαμοιράστηκε στο απευθυνόμενο κοινό της πτυχιακής σε ψηφιακή μορφή μέσω της εφαρμογής «Google Forms». Για τις ανάγκες της

έρευνας, δημιουργήθηκαν δύο ξεχωριστά ερωτηματολόγια και διανεμήθηκαν στο κάθε τμήμα. Επιλέχθηκε να εξαχθεί έρευνα με τη μορφή ερωτηματολογίου, καθώς τα δεδομένα που συλλέγονται από τις ερωτήσεις κλειστού τύπου μπορούν να ποσοτικοποιηθούν, να αναλυθούν και να συγκριθούν με αντίστοιχες έρευνες, αλλά και να έχουν μεγαλύτερη ανταπόκριση από το ερωτώμενο κοινό.

Στη συνέχεια, αφού συγκεντρώθηκαν οι απαντήσεις των συμμετεχόντων στην έρευνα, έγινε η ανάλυση των αποτελεσμάτων. Ειδικότερα, δημιουργήθηκαν πίνακες και γραφήματα με επιλογές και τις τιμές-απαντήσεις της κάθε ερώτησης σε ξεχωριστό υπολογιστικό φύλλο ενός αρχείου του Microsoft Office Excel. Επίσης, υπολογίστηκαν τα ποσοστά των τιμών και οι συναρτήσεις του μέσου όρου (average), της μέσης τιμής (median) και της τυπικής απόκλισης (standard deviation) από όλες τις τιμές του κάθε πίνακα.

Ακολουθεί η παρουσίαση των αποτελεσμάτων της έρευνας για το κάθε τμήμα ξεχωριστά και η συγκριτική ανάλυση των σημαντικότερων ευρημάτων τους και σε σχέση με τη βιβλιογραφική επισκόπηση. Τέλος, καταγράφονται τα συμπεράσματα της έρευνας, καθώς και κάποιες μελλοντικές προτάσεις που θα αποτελέσουν πηγή έμπνευσης για μεταγενέστερες έρευνες, ακόμη και για κάποιες ενέργειες που θα συμβάλλουν στην ικανοποίηση των ιατρικών πληροφοριακών αναγκών των φοιτητών.

1.3 Περιορισμοί

Σε αυτό το υπο-κεφάλαιο, αναφέρονται οι περιορισμοί που προέκυψαν για την παρούσα έρευνα. Πρωτίστως, το θέμα της πτυχιακής εργασίας, το οποίο αφορά την πληροφοριακή συμπεριφορά σε ζητήματα υγείας, απευθύνθηκε αποκλειστικά σε φοιτητικό κοινό και πιο συγκεκριμένα, στους φοιτητές του τμήματος της Επιστήμης της Πληροφόρησης και των Τμημάτων του Υγειονομικού τομέα. Αξίζει να αναφερθεί ότι επιλέχθηκαν οι φοιτητές των παραπάνω τμημάτων, καθώς τα τμήματα Υγείας συνδέονται άμεσα με την ιατρική πληροφόρηση, αλλά και το τμήμα Πληροφόρησης ειδικεύεται στον ευρύτερο πληροφοριακό κόσμο και ιδιαιτέρως στην πληροφοριακή παιδεία και συμπεριφορά. Η προσπάθεια στο να υπάρξει ανταπόκριση από όλα τα τμήματα των κλάδων Υγείας δυστυχώς απέτυχε, διότι μόνο το τμήμα της Φυσικοθεραπείας συμμετείχε στην παρούσα έρευνα.

Όσον αφορά τη βιβλιογραφική επισκόπηση, παρατηρήθηκε ότι δεν είναι επαρκής επί του παρόντος θέματος, το οποίο αφορά την πληροφοριακή συμπεριφορά σε θέματα υγείας φοιτητών των δύο κλάδων που έχουν προαναφερθεί. Για αυτό το λόγο, αναζητήθηκαν και βιβλιογραφικές έρευνες που αφορούσαν το ευρύτερο φάσμα της πληροφοριακής

συμπεριφοράς όχι μόνο φοιτητών, αλλά και επιστημόνων είτε της Πληροφόρησης είτε της Ιατρικής είτε οποιουδήποτε άλλου επιστημονικού τομέα. Αυτό αποτρέπει τη δημιουργία μίας ολοκληρωμένης εικόνας μέσα από τη σύγκριση των βιβλιογραφικών ερευνών και της παρούσας μελέτης. Επιπροσθέτως, σχετικά με το παρόν θέμα, υπάρχει περισσότερη βιβλιογραφία συντασσόμενη στην αγγλική γλώσσα απ' ό,τι στην ελληνική.

Για λόγους ασφαλείας αποφασίστηκε το ερωτηματολόγιο να δημιουργηθεί και να διανεμηθεί σε ψηφιακή μορφή στο φοιτητικό κοινό, έτσι ώστε να αποφευχθεί η διασπορά της πανδημίας. Εφόσον υπήρξε ανταπόκριση μόνο από το τμήμα της Φυσικοθεραπείας, τα ερωτηματολόγια θα μπορούσαν να είχαν διαμοιραστεί και δια ζώσης στα υπόλοιπα τμήματα Υγείας, αν δεν υφίστατο ο περιορισμός της πανδημίας. Ένας ακόμη λόγος που το ερωτηματολόγιο έγινε ηλεκτρονικά ήταν η εξοικονόμηση χρόνου, που εξυπηρετεί τόσο τον ερευνητή όσο και τον ερωτώμενο, γεγονός που συμβάλλει στη μεγαλύτερη δυνατή απήχηση από το απευθυνόμενο κοινό.

1.4 Ορισμοί

Στο συγκεκριμένο υπο-κεφάλαιο, προσδιορίζονται οι παρακάτω όροι, καθώς αποτελούν τα θεμέλια του θέματος της πτυχιακής εργασίας.

- **Πληροφορία:** Το σύνολο των δεδομένων που έχουν επεξεργαστεί και μπορούν να επιλύσουν οποιοδήποτε ζήτημα του χρήστη και να βοηθήσουν στη λήψη αποφάσεων (Kalbande, 2019: 20).
- **Πληροφοριακή Παιδεία:** *«Η πληροφοριακή παιδεία είναι η ικανότητα μίας ισορροπημένης κριτικής σκέψης, σχετικά με οποιεσδήποτε πληροφορίες βρίσκουμε και χρησιμοποιούμε. Μας δίνει τη δυνατότητα να προσεγγίζουμε και να εκφράζουμε ενημερωμένες απόψεις ως πολίτες και να συνεργαζόμαστε πλήρως με την κοινωνία»* (CILIP, Information Literacy Group, 2018: 3).
- **Πληροφοριακή Συμπεριφορά:** Η μέθοδος αναζήτησης και χρήσης της πληροφορίας από τον χρήστη. Συγκεκριμένα, για τον φοιτητή η πληροφοριακή συμπεριφορά αφορά την αναζήτηση πληροφοριών με σκοπό την ικανοποίηση των αναγκών τους σχετικά με το σύνολο των ακαδημαϊκών τους δραστηριοτήτων (Kalbande, 2019: 20).
- **Ιατρική Πληροφοριακή Παιδεία:** *«Η ιατρική πληροφοριακή παιδεία μπορεί να οριστεί ως η γνώση, τα κίνητρα και οι ικανότητες των ανθρώπων για πρόσβαση, κατανόηση, αξιολόγηση και εφαρμογή πληροφοριών για την υγεία προκειμένου να ληφθούν αποφάσεις στην καθημερινή ζωή σχετικά με την υγεία»* (Aaby et al., 2017: 1880-1881).

- **Ιατρική Πληροφοριακή Συμπεριφορά:** *«Η συμπεριφορά αναζήτησης πληροφοριών για την υγεία ορίστηκε ως οι τρόποι με τους οποίους τα άτομα λαμβάνουν πληροφορίες, συμπεριλαμβανομένων πληροφοριών σχετικά με την υγεία τους, τις δραστηριότητες προώθησης της υγείας, τους κινδύνους για την υγεία κάποιου και την ασθένεια»* (Chi, Pian & Zhang, 2020: 2).

Κεφάλαιο 2. Θεωρητικό μέρος – Βιβλιογραφική έρευνα – Σχετικές προσπάθειες

2.1 Θεωρητικό μέρος – Βιβλιογραφική έρευνα

Εξετάζοντας ένα μέρος από τη διεθνή βιβλιογραφία, θα μπορούσε κανείς να διαπιστώσει πως είναι ελλιπής, όσον αφορά τη συγκριτική πληροφοριακή συμπεριφορά μεταξύ φοιτητών σε ιατρικά θέματα. Το γεγονός αυτό από τη μία, μπορεί να θεωρηθεί ως πλεονέκτημα, καθώς εισάγει μία καινοτόμα επιστημονική πτυχή, η οποία μελλοντικά θα μπορούσε να επεκταθεί. Από την άλλη όμως, το μειονέκτημα σε αυτό είναι, ότι καθιστά τα αποτελέσματα λιγότερο συγκρίσιμα με άλλες σχετικές έρευνες και κατ' επέκταση δημιουργούνται κάποιες ανακρίβειες. Άλλο ένα συμπέρασμα που προκύπτει από την βιβλιογραφική επισκόπηση είναι ότι η πληροφοριακή παιδεία φαίνεται να παίρνει την σκυτάλη τα τελευταία χρόνια στην Επιστήμη της Πληροφόρησης. Στον υγειονομικό κλάδο, ωστόσο βρίσκεται ακόμα σε πρωτόλειο στάδιο.

2.2 Σχετικές έρευνες – προσπάθειες

Στο παρόν υπο-κεφάλαιο, παρουσιάζονται οι πηγές που εντοπίστηκαν και κρίθηκαν ως οι καταλληλότερες από τη βιβλιογραφική επισκόπηση αναφορικά με την πληροφοριακή συμπεριφορά σε ιατρικά θέματα των επαγγελματιών υγείας και των βιβλιοθηκονόμων-επιστημόνων πληροφόρησης. Παρακάτω, παρουσιάζονται τα ειδικότερα ερωτήματα της εργασίας σε ξεχωριστά υπο-κεφάλαια. Πιο συγκεκριμένα, εστιάζουν στη διαδικασία εντοπισμού, αναζήτησης και αξιολόγησης της ιατρικής πληροφορίας, καθώς και στην αξιοπιστία και συχνότητα χρήσης των πηγών πληροφόρησης υγείας.

2.2.1 Αναζήτηση και Εντοπισμός της Ιατρικής Πληροφορίας

2.2.1.1 Επαγγελματίες και φοιτητές επιστήμης της πληροφόρησης

Στο συγκεκριμένο υπο-κεφάλαιο, εξετάζεται το πρώτο ερευνητικό ερώτημα της εργασίας με βάση τα πορίσματα προηγούμενων μελετών. Αναφορικά με τον κλάδο της Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης, οι επιστήμονες που ανήκουν σε αυτήν έρχονται συχνά σε αμφισβήτηση για τις υπηρεσίες που παρέχουν, καθώς ένας μεγάλος ανταγωνιστής της είναι η μηχανή αναζήτησης της Google. Μία έρευνα προέρχεται από το Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα της Θεσσαλονίκης, το 2008, κατά την οποία κλήθηκαν διευθυντές και βιβλιοθηκονόμοι ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών να δώσουν συνέντευξη σχετικά

με την άποψη τους για την επιρροή της Google και των υπηρεσιών της στις βιβλιοθήκες. Επιπλέον, ερωτήθηκαν αν αυτό τους προκαλεί κάποια ανασφάλεια ως προς το αν κατέχουν τις απαραίτητες γνώσεις για να προσφέρουν τις κατάλληλες επιστημονικές τους παροχές. Αποσκοπούν, σε περίπτωση ελλειπών γνώσεων, στη βελτίωση των τεχνολογικών τους ικανοτήτων (Ζαφειρίου, Σιάτρη & Γαρουφάλλου, 2008). Τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι η ευκολία χρήσης των εργαλείων και ο τεράστιος όγκος πληροφοριών της συγκεκριμένης μηχανής αναζήτησης είναι βασικοί παράγοντες, ώστε να την χρησιμοποιούν και οι ίδιοι οι βιβλιοθηκονόμοι. Ιδιαίτερα χρήσιμο για την αναζήτηση της επιστημονικής πληροφορίας αναδείχθηκε το Google Scholar. Εξίσου χρήσιμες υπηρεσίες όμως, είναι και το Google Directory, το Google Earth, το Google Maps, το Gmail, το Google Finance και το Froogle. Παρά ταύτα, τονίζουν ότι η εμπειρία και η επαγγελματική κρίση του βιβλιοθηκονόμου/επιστήμονα της πληροφόρησης είναι απαραίτητη για την αξιολόγηση της ποιότητας των πηγών, αλλά και για τη σωστή εκμετάλλευση των εργαλείων που προσφέρει η Google. Για την ανάπτυξη, ωστόσο, της επιστήμης αναφέρουν ότι θα ήταν αρκετά ωφέλιμα τα εκπαιδευτικά προγράμματα δια βίου μάθησης, τόσο από τις ίδιες τις βιβλιοθήκες για τον χρήστη, όσο και για το ίδιο το εργατικό δυναμικό αυτών.

Το 2015 η Saunders, σε συνεργασία με άλλους 20 ερευνητές από 18 διαφορετικές χώρες, επεδίωξαν να διερευνήσουν την πληροφοριακή συμπεριφορά και τις δεξιότητες των φοιτητών των Τμημάτων Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης. Ένα από τα βασικά ερευνητικά τους ερωτήματα ήταν η εύρεση των στρατηγικών που χρησιμοποιούν οι φοιτητές για τις πληροφοριακές τους ανάγκες ανά χώρα. Η συλλογή των δεδομένων προήλθε με διάφορους τρόπους ανά χώρα, ενώ οι συνολικές απαντήσεις ήταν 1249. Όσον αφορά τις πηγές που επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν για τις πληροφοριακές τους ανάγκες, αυτές είναι: τα ράφια βιβλιοθηκών, οι προσωπικές συλλογές, η Wikipedia, οι κατάλογοι βιβλιοθηκών και τα διαδικτυακά φόρουμ. Επιπλέον, πηγές άντλησης δεδομένων αποτελούν και οι βάσεις δεδομένων, οι μηχανές αναζήτησης, οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης, οι ιστότοποι κοινής χρήσης βίντεο (YouTube) και διαφανειών (slideshare), αλλά και η γκρίζα βιβλιογραφία (Saunders et al., 2015). Στην συγκεκριμένη έρευνα, δεν παραβλέπονται και οι φυσικοί πόροι ενημέρωσης, οι οποίοι είναι οι συμφοιτητές, οι καθηγητές, οι βιβλιοθηκονόμοι, οι φίλοι και η οικογένεια.

Μία ακόμα έρευνα του Natarajan (2017) συνεισφέρει στην επίλυση του ερωτήματος της εργασίας. Αποσκοπεί στην ανεύρεση των ηλεκτρονικών πηγών πληροφόρησης και της συχνότητας χρήσης τους από τους φοιτητές του πρώτου, δεύτερου και τρίτου έτους του τμήματος Επιστήμης της Πληροφόρησης στη βιβλιοθήκη κοινωνικής επιστήμης του

πανεπιστημίου Jimma στην Αιθιοπία. Για τη διεκπεραίωση της έρευνας, σχεδιάστηκε έντυπο ερωτηματολόγιο, το οποίο διανεμήθηκε μέσα στον ιδρυματικό χώρο και απαντήθηκε από 148 φοιτητές. Αφού ολοκληρώθηκε η διαδικασία συμπλήρωσης του ερωτηματολογίου, εξήχθησαν τα αποτελέσματα, που περιλάμβαναν και τις ψηφιακές πηγές πληροφόρησης, από τις οποίες ενημερώνονται οι φοιτητές. Ως κύριες πηγές πληροφόρησης σε ηλεκτρονική μορφή επιλέχθηκαν οι διατριβές, οι βάσεις δεδομένων INASP, τα βιβλία, τα περιοδικά, οι ψηφιακές βιβλιοθήκες, άλλες βάσεις δεδομένων και το ιδρυματικό αποθετήριο του πανεπιστημίου τους. Με μικρότερη χρήση ακολουθούν οι ψηφιακοί χάρτες, άλλες αναφορές, τα CD-ROMs και οι εφημερίδες.

Έπεται η έρευνα των Kurniasih κ.ά. (2018), η οποία αποσκοπεί στη διερεύνηση του τρόπου χρήσης των μηχανών αναζήτησης από τους φοιτητές του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης της Σχολής των Κοινωνικών Επιστημών στο πανεπιστήμιο Padjadjaran στην Ινδονησία. Οι μέθοδοι έρευνας που χρησιμοποίησαν οι συγγραφείς αποτελούνταν, εκτός της βιβλιογραφικής επισκόπησης, από ερωτηματολόγια, συνεντεύξεις σε βάθος και παρατηρήσεις και απευθύνθηκαν σε 120 φοιτητές. Ξεκινώντας από το πρώτο αποτέλεσμα σχετικά με τις προτιμώμενες μηχανές αναζήτησης των φοιτητών, ως επί το πλείστο απαντήθηκε πως η κυρίαρχη είναι η Google/ Google Scholar, με επόμενες σε μικρό βαθμό εκείνες της Yahoo και Bing. Μερικοί λόγοι, που αναζητούν περισσότερο στη Google/ Google Scholar, δίνονται από τους φοιτητές, όπως *«πολύ άνετο και φιλικό στη χρήση»*, *«ανακτά σχετικά αποτελέσματα σε ψηφιακά επιστημονικά περιοδικά και βιβλία»*, *«με την απλή αναζήτηση λέξεων-κλειδιών βγάζει περισσότερα και σχετικά αποτελέσματα»* κλπ. (Kurniasih et al., 2018: 3). Επιπροσθέτως, κρίνεται σημαντικό να αναφερθούν οι τεχνικές αναζήτησης των απαραίτητων πληροφοριών παρακάτω από τη μεγαλύτερη χρήση μέχρι τη μικρότερη: *«λέξεις-κλειδιά/ εισχώρηση σε μορφώτυπους pdf, ppt κ.ά.»*, *«χαρακτήρες Boolean»*, *«ερώτημα στρατηγικής: σύντομη αναζήτηση με εισαγωγικά»*, *«σύνθετη αναζήτηση»*. Σύμφωνα με τους συμμετέχοντες, κατά τη διαδικασία αναζήτησης συνίσταται η χρήση ορθών λέξεων-κλειδιών, ώστε να εμφανιστούν τα επιθυμητά αποτελέσματα, διαφορετικά η αναζήτηση δε θα αποδώσει.

Μία έρευνα που αφορά τον τομέα της Επιστήμης της Πληροφόρησης ως προς την πληροφοριακή συμπεριφορά είναι εκείνη των Okeji, Ilika και Baro (2020). Σκοπός της έρευνας είναι η εκτίμηση των ικανοτήτων πληροφοριακής παιδείας των τελειόφοιτων φοιτητών του τμήματος Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης σε πανεπιστήμια της Νιγηρίας. Αναφορικά με τα μεθοδολογικά βήματα της μελέτης, δημιουργήθηκε έντυπο ερωτηματολόγιο, το οποίο διαμοιράστηκε και απαντήθηκε από 1.350 προ-πτυχιούχους που

φοιτούν σε 15 πανεπιστήμια της χώρας. Τα αποτελέσματα του ερευνητικού άρθρου έδειξαν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των φοιτητών αναζητάει τις επιθυμητές πληροφορίες σε άρθρα επιστημονικών περιοδικών, διαδίκτυο, βάσεις δεδομένων και βιβλία. Ακολουθούν οι ιστοσελίδες σχετικές με το θέμα που τους απασχολεί, προπτυχιακές εργασίες εξαμήνων, τοπικές εφημερίδες, πρακτικά συνεδρίων και διπλωματικές εργασίες/ διδακτορικές διατριβές.

Επιπρόσθετα, άλλη μία ποσοτική έρευνα με δειγματοληπτικό φοιτητικό κοινό από το τμήμα της Βιβλιοθηκονομίας και των Συστημάτων Πληροφόρησης, εξέτασε τις συνήθειες τους στην ψηφιακή πληροφορία. Η διεξαγωγή των αποτελεσμάτων προήλθε με την ανταπόκριση 127 φοιτητών του προαναφερόμενου τμήματος της σχολής «Social Sciences and Humanities Can Tho University» στο Βιετνάμ. Στα ευρήματα του ερωτηματολογίου, αναφέρεται πως η πρώτη σκέψη για πηγή αναζήτησης από τους περισσότερους φοιτητές είναι η μηχανή της Google (Thi, T. & Thi, N., 2020). Ο τρόπος, κατά τον οποίον ψάχνουν οι περισσότεροι, είναι μέσω των λέξεων κλειδιών και του τίτλου. Ενώ οι φοιτητές της δεύτερης και άνω χρονιάς ψάχνουν και με τους τελεστές Boolean (AND, OR κ.λπ.) και προτιμούν να ψάχνουν άρθρα βάσει της περίληψης και με ολοκληρωμένα κείμενα, αλλά και την ίδια πληροφορία σε ποικιλομορφία.

2.2.1.2 Επαγγελματίες και φοιτητές επιστημονικών κλάδων υγείας

Στο συγκεκριμένο υπο-κεφάλαιο, ακόμη μια έρευνα των Ιορδάνου κ.ά. (2007) βοηθάει στην επίλυση των ειδικότερων ερωτημάτων της πτυχιακής εργασίας. Σκοπός της έρευνας είναι η εξέταση των μεθόδων αναζήτησης των ιατρικών πληροφοριών από φοιτητές, αλλά και των εμποδίων για την ανάκτηση αυτών. Συγκεκριμένα, οι φοιτητές που έχουν επιλεγεί για την έρευνα είναι 600 και ανήκουν στα τμήματα Νοσηλευτικής και Μαιευτικής του ΤΕΙ Αθήνας (νυν ΠΑΔΑ) και Νοσηλευτικής του ΤΕΙ Λαμίας. Επίσης, κλήθηκαν να συμμετέχουν σε ερωτηματολόγιο με ερωτήσεις κλειστού τύπου. Οι κύριες πηγές πληροφόρησης που έχουν πρόσβαση παρατηρήθηκε ότι αποτελούνται σε φθίνουσα σειρά από τη βιβλιοθήκη, το διαδίκτυο, την επικοινωνία μεταξύ συμφοιτητών, ατομικές καταγραφές, εκπαιδευτικές διαλέξεις και συνέδρια. Επιπλέον, οι συμμετέχοντες βασίζονται στα επιστημονικά βιβλία και περιοδικά των τομέων Υγείας που φοιτούν. Αρκετοί είναι εκείνοι που αναζητούν τις επιθυμητές πληροφορίες και σε βάσεις δεδομένων, με κυρίαρχες τις MEDLINE και CHINAL. Επιπροσθέτως, φαίνεται πως οι φοιτητές στηρίζονται σε σημαντικό βαθμό στο ανθρώπινο δυναμικό της βιβλιοθήκης σε αντίθεση με ορισμένους που το χρειάζονται όταν δεν έχουν τη δυνατότητα να βρουν την αναγκαία πληροφορία μόνοι τους.

Επόμενη μελέτη που εξετάστηκε για το ερώτημα της εργασίας έγινε από τους Fell, Burnham και Dockery (2012). Αφορά τον εντοπισμό των πηγών πληροφόρησης που επιλέγονται από φυσιοθεραπευτές ως προς την εκτέλεση των απαραίτητων ενεργειών. Αναφορικά με τη μεθοδολογία, στάλθηκε διαδικτυακό ερωτηματολόγιο σε 197 φυσιοθεραπευτές (δείγμα) μέσω ενημερωτικών δελτίων. Οι συμμετέχοντες προέρχονται από τα τμήματα Νευρολογίας, Παιδιατρικής και Ορθοπεδικής της Αμερικανικής Ένωσης Φυσικοθεραπείας. Ως πηγή πληροφόρησης προτεραιότητα αποτελούν τα άρθρα επιστημονικών περιοδικών και έπονται οι ψηφιακές βάσεις δεδομένων, οι οποίες σχετίζονται με θέματα ιατρικής. Επιπλέον, ενημερώνονται εξίσου από μηχανές αναζήτησης, συναδέλφους, εκπαιδευτικά προγράμματα, συγγράμματα και βιβλιοθήκες Υγείας. Οι φυσιοθεραπευτές χρησιμοποιούν σε χαμηλότερο βαθμό τις δημόσιες βιβλιοθήκες και άλλες πηγές, οι οποίες είναι αδιευκρίνιστες από τους ερευνητές. Όσον αφορά τον τρόπο αναζήτησης και ανάκτησης των αναγκαίων πληροφοριών από τους φυσιοθεραπευτές, οι προτιμώμενες μηχανές αναζήτησης αποτελούν εκείνη της PubMed, της Cochrane Databases, της CINAHL, της MEDLINE via OVID και της Google Scholar. Η PubMed προσφέρει δωρεάν πρόσβαση σε όλους, ενώ οι επόμενες δύο στη σειρά βάσεις δεδομένων παρέχουν ελεύθερη πρόσβαση αποκλειστικά στα επιστημονικά μέλη. Ελάχιστη χρήση παρατηρείται στις μηχανές αναζήτησης/ βάσεις δεδομένων των Scopus και ISI Web of Science.

Σύμφωνα με το ερευνητικό άρθρο της Σταύρου (2014), σκοπός της έρευνας αποτελεί τη συσσώρευση έγκυρων πληροφοριών και κατ' επέκταση την αποτίμηση των κινήτρων επιρροής της πληροφοριακής συμπεριφοράς σε θέματα υγείας των φοιτητών του Τμήματος Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου. Όσον αφορά τη μεθοδολογία της έρευνας, αναπτύχθηκε ψηφιακό ερωτηματολόγιο, το οποίο διαμοιράστηκε μέσω email και Facebook και συμπληρώθηκε από 107 τελειόφοιτους με κυρίαρχο φύλο το γυναικείο. Διαπιστώθηκε πως οι ερωτηθέντες φοιτητές χρησιμοποιούν τεχνικές αναζήτησης, για τον εντοπισμό των αναγκαίων ιατρικών πληροφοριών, οι οποίες εξαρτώνται άμεσα από το σχεδιασμό των μηχανών αναζήτησης στις ιστοσελίδες της βιβλιοθήκης του πανεπιστημιακού ιδρύματος, καθώς και των βάσεων δεδομένων. Ωστόσο, η εξοικείωση με τον υπολογιστή και η συνήθης πρόσβαση στο διαδίκτυο συμβάλλει στη διαμόρφωση τεχνικών αναζήτησης συχνά μη αξιοποιήσιμων. Η πιο γνωστή και εφαρμόσιμη τεχνική αναζήτησης αποτελείται από την αναζήτηση με περισσότερες από μία λέξη-κλειδί.

Για την πραγματοποίηση μίας έρευνας που έγινε το 2015 από το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, με σκοπό τη διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς των γιατρών, διαμοιράστηκαν και συμπληρώθηκαν εκατόν εξήντα τρία ερωτηματολόγια από

καρδιολόγους της Θεσσαλονίκης δίνοντας έμφαση στα δημογραφικά τους στοιχεία (π.χ. φύλο, ηλικία, επαγγελματική κατάρτιση, κ.λπ.). Τα αποτελέσματα ανέδειξαν συγκεκριμένα για τους έμπειρους γιατρούς ότι προτιμούν να ενημερώνονται και να αναζητούν πληροφορίες περισσότερο από τις ηλεκτρονικές και έντυπες πηγές, παρά από τους ομότιμους τους. Σε αντίθεση με τους φοιτητές, τους νέους γιατρούς και τους νοσοκομειακούς, οι οποίοι προτιμούν περισσότερο να αφιερώνουν τον παρεχόμενο χρόνο ενημέρωσης τους στις φαρμακευτικές εταιρείες, στα συνέδρια και στους συναδέλφους. Οι βάσεις δεδομένων που φαίνεται να χρησιμοποιούν κατά κύριο λόγο είναι: το WebMD, Medline, PubMed και Uptodate. Αντίστοιχα, οι έντυπες πηγές, στις οποίες έχουν πρόσβαση, είναι: τα εγχειρίδια τσέπης, ιατρικά βιβλία και ιατρικές συλλογές εγχώριων συγγραφέων και εκδοτικών οίκων (Μήττος, 2015).

Σε μία άλλη περιγραφική μελέτη του 2015 στο Semnan University στο Ιράν, με σκοπό να διερευνηθεί κατά πόσο η ψηφιακή βιβλιοθήκη συμβάλλει στην αξιόπιστη πληροφόρηση μεταξύ των ιατρών, του ιατρικού προσωπικού, καθώς και των φοιτητών της ιατρικής εξετάστηκαν 315 άτομα. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι το μεγαλύτερο ποσοστό των γιατρών βασίζονται περισσότερο στην επαγγελματική τους εμπειρία, σε αντίθεση με τις άλλες δύο ομάδες που ενημερώνονται κατά κύριο λόγο διαδικτυακά. Ειδικότερα, το 81.3% των γιατρών προτιμούν να στηρίζονται στις προσωπικές τους εμπειρίες, ενώ οι φοιτητές και τα υπόλοιπα ιατρικά μέλη φαίνεται να χρησιμοποιούν κατά κύριο λόγο ως πηγές αναζήτησης ιατρικής πληροφορίας το Pubmed και το Medline. Στα συμπεράσματα της έρευνας, αναφέρεται ότι παρά τα εκπαιδευτικά σεμινάρια που τους παρέχονταν για την αναζήτηση της πληροφορίας συνήθως είχαν την ψευδαίσθηση ότι εντόπισαν την κατάλληλη πληροφορία, σύμφωνα με τις ανάγκες τους, ενώ δεν συνέβαινε αυτό (Kahouei et al., 2015).

Ακολουθεί η ερευνητική εργασία των Νταϊλιάνη και Λάππα (2017), η οποία αποσκοπεί στην εξέταση των γνωρισμάτων της συναισθηματικής νοημοσύνης και της πληροφοριακής συμπεριφοράς του ιατρικού δυναμικού στο Γενικό Νοσοκομείο Τρικάλων. Το δείγμα της έρευνας αποτελούσαν 62 επαγγελματίες Υγείας του παραπάνω νοσοκομείου, οι οποίοι ανέλαβαν τη συμπλήρωση ενός δομημένου υβριδικού ερωτηματολογίου με τη χρήση της πενταβάθμιας κλίμακας Likert (με ερωτήσεις κλειστού τύπου και μία ανοικτού). Τα ευρήματα της έρευνας έδειξαν πως οι συμμετέχοντες χρησιμοποιούν, για τη βέλτιστη παροχή των ιατρικών υπηρεσιών τους, τα άρθρα σε ηλεκτρονικά επιστημονικά περιοδικά ως πρωτεύουσα πηγή πληροφόρησης. Εν συνεχεία, σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν οι ηλεκτρονικές βάσεις δεδομένων που εισέρχεται το προκείμενο κοινό με την αρωγή μηχανών αναζήτησης, με τις Medline και Cochrane databases να είναι κυρίαρχες. Αξίζει εδώ να

σημειωθεί ότι επιλέγονται οι συγκεκριμένες τεκμηριωμένες πηγές, διότι δίνεται η δυνατότητα άμεσης, αδιάκοπης και ελεύθερης πρόσβασης στο απαιτούμενο υλικό. Αντίθετα, οι λιγότερο προτιμώμενες βάσεις δεδομένων, Update και Embase, παρέχουν επί πληρωμή πρόσβαση. Ακόμη, διαπιστώθηκε ότι οι ερωτηθέντες αναζητούν τις αναγκαίες ιατρικές πληροφορίες με τη μέθοδο της απλής αναζήτησης σε βάσεις δεδομένων συχνότερα από τη μέθοδο της σύνθετης αναζήτησης. Τα εργαλεία αναζήτησης PICO και SPICE παρουσιάζουν σε αρκετά μειωμένο βαθμό χρήση από τους ενδιαφερομένους λόγω αυξημένων τεχνικών δεξιοτήτων.

2.2.1.3 Φοιτητές άλλων επιστημονικών κλάδων

Το πανεπιστήμιο Bowen στη Νιγηρία έκανε μια έρευνα το 2019, με σκοπό να διερευνηθεί η πληροφοριακή παιδεία και οι δεξιότητες που διαθέτουν οι φοιτητές του. Μέσα από ένα ερωτηματολόγιο εξετάστηκαν 500 άτομα, τα οποία ανήκαν σε διαφορετικά τμήματα επιστημονικών κλάδων. Στα αποτελέσματα αναφέρεται ότι η χαμηλή τεχνολογική παιδεία επηρεάζει άμεσα και την πληροφοριακή τους παιδεία (Adekunle et al., 2019). Η πλειονότητα του εξεταζόμενου κοινού φέρνει πρώτα σε προτίμηση τους διαδικτυακούς πόρους. Ωστόσο, ο OPAC της βιβλιοθήκης τους, οι ίδιοι οι βιβλιοθηκονόμοι, τα βιβλία, οι βάσεις δεδομένων και οι μηχανές αναζητήσεις δε φαίνεται να λείπουν από τις πηγές άντλησης της πληροφόρησης και ενημέρωσης τους.

Σε ένα άλλο άρθρο επιστημονικού περιοδικού αναγράφεται μια έρευνα του 2019, η οποία έγινε στο πανεπιστήμιο «*Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada*» στην Ινδία, με σκοπό την διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς των φοιτητών της (Kalbande, 2019). Για τις ανάγκες της έρευνας διαμοιράστηκαν 185 ερωτηματολόγια και απαντήθηκαν από αυτά 164 συνολικά. Το δειγματοληπτικό κοινό ερωτήθηκε, τόσο για τις έντυπες, όσο και για τις ηλεκτρονικές πηγές που χρησιμοποιούν στην βιβλιοθήκη. Οι πιο γνωστές σε αυτούς πηγές δείχνουν να είναι: τα βιβλία αναφοράς (book references), η βιβλιογραφία (bibliography), τα θεματικά περιοδικά (subjects periodical) και τα περιοδικά ευρετηρίων και περιλήψεων (indexing & abstracting periodical). Οι ηλεκτρονικές πηγές από την άλλη που προτιμώνται είναι: οι μηχανές αναζήτησης, οι ιστοσελίδες των άλλων πανεπιστημίων και ο OPAC. Επιπρόσθετα, αναφέρονται ως πηγές ενημέρωσης: τα ηλεκτρονικά περιοδικά, τα ηλεκτρονικά βιβλία, οι βάσεις δεδομένων και οι CD-ROM βάσεις δεδομένων. Συνοπτικά, τα αποτελέσματα της έρευνας έδειξαν ότι οι φοιτητές χρησιμοποιούν το διαδίκτυο κυρίως για ερευνητικά προγράμματα, δίκτυα επικοινωνίας (facebook, chatting) και προγράμματα

λήψης, ενώ από τους 164 φοιτητές οι 128 δείχνουν να χρησιμοποιούν και να ικανοποιούνται από τις υπηρεσίες τις βιβλιοθήκης.

2.2.2 Παράγοντες Επιλογής των Πηγών Πληροφόρησης Υγείας

2.2.2.1 Επαγγελματίες και φοιτητές της επιστήμης της πληροφόρησης

Το υπο-κεφάλαιο αυτό απαντά στο ειδικότερο ερώτημα που αφορά τους παράγοντες επιλογής των πηγών πληροφόρησης υγείας ανάλογα με την προκείμενη κατάσταση. Σχετικά με τις πηγές που απευθύνονται οι βιβλιοθηκονόμοι για την εύρεση δεδομένων με υγειονομικό χαρακτήρα, η ιδιαιτερότητα τους τοποθετείται στην ποικιλομορφία των ειδών των απαιτούμενων πληροφοριών κάθε φορά. Οι πληροφοριακές ανάγκες ενός γιατρού διαφέρουν από εκείνες των υπόλοιπων επαγγελματιών Υγείας, καθώς και των ίδιων των ασθενών. Για την κάλυψη των αναγκών, λοιπόν, και των τριών ομάδων, οι βιβλιοθηκονόμοι εμφανίζουν κάποιες επιλογές που εξασφαλίζουν την κάλυψη όλων των ιατρικών αναγκών των τριών παραπάνω ομάδων. Ως σημεία εντοπισμού πληροφοριών στην διπλωματική εργασία της Ματσαρίδου (2007) δίνονται: οι ιατρικές/ερευνητικές βιβλιοθήκες, οι βιβλιοθήκες νοσοκομείων για ασθενείς, ασφαλιστικών οργανισμών και εθνικών συστημάτων υγείας, τα κέντρα ιατρικής πληροφόρησης και μονάδων προληπτικής ιατρικής και οι πληροφοριακοί σταθμοί νοσοκομείων.

Σύμφωνα με την ερευνητική εργασία των Okeji, Ilika και Baro (2020), τέθηκε μία ερώτηση προς τους προπτυχιακούς φοιτητές που συμμετείχαν στην έρευνα, η οποία αφορούσε το βαθμό σπουδαιότητας κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των διαδικτυακών πληροφοριών και πηγών πληροφόρησης. Διαπιστώθηκε ότι οι συμμετέχοντες θεωρούν ως «σημαντικές» και «πολύ σημαντικές» τις εξής επιλογές: «γνωστοί συγγραφείς», «τρέχουσες πληροφορίες», «αξιόπιστες πληροφορίες», «ακριβείς πληροφορίες» και «προσιτές πληροφορίες». Παρολ' αυτά, έκριναν ότι είναι «λίγο σημαντικές» έως και «καθόλου σημαντικές» οι «αμερόληπτες πληροφορίες».

Σύμφωνα με την έρευνα της Σχολής «Social Sciences and Humanities Can Tho University» στο Βιετνάμ εντός των συνηθειών που έχουν οι φοιτητές αναφορικά με την ψηφιακή αναζήτηση διερευνώνται και οι παράγοντες που επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν οι φοιτητές Βιβλιοθηκονομίας την ψηφιακή πηγή (Thi, T. & Thi, N., 2020). Τα κριτήρια αναζήτησης «ακούνε»: στη διαθεσιμότητα των πόρων, δηλαδή στην εύκολη χρήση τους, στην εγκυρότητα της πληροφορίας, δηλαδή στην υψηλή ποιότητά τους και στη χρονικά γρήγορη ανάκτηση της πληροφορίας. Ακόμη, βασικός παράγοντας επιλογής των κατάλληλων πηγών

είναι τόσο η αξιοπιστία του συγγραφέα του άρθρου, όσο και το γεγονός του αν υπάρχει συστηματική ενημέρωση της πηγής.

2.2.2.2 Επαγγελματίες και φοιτητές επιστημονικών κλάδων υγείας

Το Συμβούλιο Δημόσιας Υγείας και Περιθαλψής της Ολλανδίας το 2010 κάνει μια έρευνα κατά την οποία εξετάζει μέσα από πολλές συζητήσεις, την εξέλιξη της ιατρικής πληροφορικής ποιότητας με τη συνεργασία - ιατρικού εργατικού δυναμικού και των ασθενών. Τα αποτελέσματα της αναφέρουν ότι το πρώτο σε χρήση και προτίμηση εργαλείο, με μεγάλη διαφορά από τους υπόλοιπους μηχανισμούς αναζήτησης πληροφοριών έρχεται η «Google» ή οι άλλες μηχανές αναζήτησης με ποσοστό 53%, ενώ τελευταία έρχονται τα ραδιοφωνικά ιατρικά προγράμματα με ποσοστό 2% (Council for Public Health and Health Care, 2010). Έπειτα, αναφέρονται οι συζητήσεις με τον οικογενειακό γιατρό, σε ίδιο ποσοστό χρήσης και εμπιστευτικότητας ανέρχονται η Βικιπαίδεια και οι διαδικτυακοί τόποι συλλογών ασθενών, όπως και η συζήτηση με οικεία πρόσωπα και η χρήση εξειδικευμένων μηχανών αναζήτησης πληροφοριών υγείας. Με μικρότερο ποσοστό χρήσης αναφέρονται η επικοινωνία με ανθρώπους με την ίδια πάθηση, διαδικτυακή συζήτηση υγείας, τα τηλεοπτικά ιατρικά προγράμματα και ιστότοποι της κυβέρνησης και των εξειδικευμένων οργανισμών. Ενώ με ελάχιστο ποσοστό δραστηριοποίησης εμφανίζονται: τα ιστολόγια γιατρών, τα ιατρικά περιοδικά, βιβλία και εγκυκλοπαίδειες, τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, οι ιστοσελίδες φαρμακείων, οι εφημερίδες και τα βίντεο.

Με βάση την ερευνητική εργασία των Fell, Burnham και Dockery (2012: 40-41), υπογραμμίζονται κάποιες υποθέσεις, οι οποίες επιδιώκουν να επαληθευθούν από τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου, δηλαδή τις απαντήσεις των 197 ερωτηθέντων. Ως 1η υπόθεση αναφέρεται: *«Οι γιατροί που ασκούν το επάγγελμα τους ως φυσιοθεραπευτές για πάνω από 15 χρόνια είναι λιγότερο πιθανό να βασίζονται σε τεκμηριωμένες πηγές (περιοδικά και βάσεις δεδομένων) από συναδέλφους ή προσωπικά βιβλία.»*. Οι φυσιοθεραπευτές που ασκούν το επάγγελμα τους για πάνω από 15 χρόνια στην πλειονότητά τους χρησιμοποιούν και εμπιστεύονται βάσεις δεδομένων παρά τις συμβουλές και τις γνώσεις των συναδέλφων τους. Αντίθετα, εκείνοι που εργάζονται λιγότερο από 15 χρόνια στηρίζονται κυρίως στην εμπειρία των συναδέλφων τους και σε μικρότερο ποσοστό σε βάσεις δεδομένων. Έπειτα, η 2η υπόθεση που θέτουν είναι η εξής: *«Οι επαγγελματίες υγείας σε καταστάσεις μη άμεσης πρόσβασης θα χρησιμοποιούν τεκμηριωμένη βιβλιογραφία στον ίδιο βαθμό με καταστάσεις άμεσης πρόσβασης.»*. Απαντήθηκε πως οι φυσιοθεραπευτές στην πλειοψηφία τους σε καταστάσεις άμεσης πρόσβασης, αλλά και μη άμεσης ή ελεγχόμενης, μεταχειρίστηκαν

τεκμηριωμένες πηγές (περιοδικά και βάσεις δεδομένων). Η τελευταία (3η) υπόθεση διατυπώνει το εξής: «Οι γιατροί που έχουν αποκτήσει διδακτορικό δίπλωμα φυσικοθεραπείας θα είναι πιο πιθανό να χρησιμοποιήσουν τεκμηριωμένες πηγές.». Πάντως, από τη συγκεκριμένη έρευνα συμπεραίνεται ότι είναι πολύ σύνηθες το γεγονός ότι οι κατέχοντες όλων των επιπέδων πτυχίου (δίπλωμα, μεταπτυχιακό και διδακτορικό) θεωρούν αξιόπιστες πηγές πληροφόρησης τα επιστημονικά άρθρα και τις βάσεις δεδομένων. Εν κατακλείδι, στη συγκεκριμένη έρευνα συμπεραίνεται ότι το μεγαλύτερο μέρος της επιστημονικής κοινότητας στην Αμερικανική Ένωση Φυσιοθεραπείας βασίζεται σε επιστημονικά έγκυρες και αποδεκτές πηγές πληροφόρησης.

Η Σταύρου (2014), στην ερευνητική της εργασία «*Η πληροφοριακή παιδεία ως προϋπόθεση για τη διά βίου μάθηση: έρευνα σε τελειόφοιτους φοιτητές του Τμήματος Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου*», έθεσε μια ερώτηση μέσω της μορφής ερωτηματολογίου που αξίζει να αναφερθεί στο υπο-κεφάλαιο της εργασίας. Συγκεκριμένα, η ερώτηση αναφερόταν στους παράγοντες αξιολόγησης των πηγών πληροφόρησης με βάση την κρίση των φοιτητών. Επιλέχθηκαν, κατά την άποψη της συγγραφέως, «*λανθασμένες απαντήσεις*», οι οποίες είναι «*η παροχή πρόσβασης στο πλήρες κείμενο*» σε μεγάλο φοιτητικό μέρος και εξίσου «*όλα*», που συμπεριλάμβανε τις φράσεις «*ημερομηνία έκδοσης*», «*αξιοπιστία εκδότη*», «*πολύπλευρη κάλυψη του θέματος*», «*περιέχει αναφορές σε άλλες πηγές*», «*υπάρχει σε αναφορές άλλων πηγών*» και «*αμερόληπτες απόψεις του συγγραφέα*».

Σύμφωνα με την έρευνα που αναφέρθηκε στο προηγούμενο υπο-κεφάλαιο, οι Νταϊλιάνης και Λάππα (2017) υποστηρίζουν ότι οι πιο έγκυροι εκπαιδευτικοί οργανισμοί είναι οι βιβλιοθήκες και οι υπηρεσίες πληροφόρησης, καθώς και τα ακαδημαϊκά ιδρύματα. Αυτό το γεγονός διαπιστώνεται, διότι και το ήδη υπάρχον ιατρικό προσωπικό και οι μελλοντικοί επαγγελματίες Υγείας έχουν πρόσβαση στα επιστημονικά άρθρα με τη βοήθεια των παραπάνω φορέων. Η ανοικτού τύπου ερώτηση έδωσε πολύ σημαντικές απαντήσεις ως προς την καλύτερη ανάκτηση και επιλογή ιατρικών πληροφοριών: α) ανοικτή πρόσβαση σε άρθρα ιατρικών περιοδικών, β) δημιουργία υγειονομικής βιβλιοθήκης, γ) διαλέξεις διδασκαλίας μεθόδων αναζήτησης, δ) ενημερωτικά προγράμματα. Ως συμπέρασμα της έρευνας, εξάγεται ότι ένας εξαιρετικά οργανωμένος νοσοκομειακός χώρος θα συμβάλλει στην καλύτερη και εγκυρότερη πληροφόρηση σε έναν κόσμο, στον οποίο κυκλοφορούν ιδιαίτερες και επαναλαμβανόμενες πληροφορίες.

2.2.3 Συχνότητα Χρήσης των Πηγών Πληροφόρησης Υγείας

2.2.3.1 Φοιτητές της επιστήμης της πληροφόρησης

Εντός της έρευνας της Saunders κ.α. (2015), αναφέρονται πέρα των πηγών που χρησιμοποιούν οι φοιτητές της Βιβλιοθηκονομίας και των Συστημάτων Πληροφόρησης από τις 18 διαφορετικές χώρες και την συχνή χρήση που κάνουν στην καθημία ξεχωριστά. Τα αποτελέσματα σχετικά με τις πηγές που προτιμούν είναι σε λιγότερο βαθμό τα ράφια βιβλιοθηκών στις ΗΠΑ και τη Γαλλία, ενώ περισσότερο προτιμώνται στην Κροατία. Οι φοιτητές από την Πολωνία και τη Βουλγαρία χρησιμοποιούν περισσότερο μια προσωπική τους συλλογή για απόσπαση δεδομένων. Αναφορικά με την Βικιπαίδεια, αυτή χρησιμοποιείται περισσότερο από τους φοιτητές της Γαλλίας, Βουλγαρίας και Πολωνίας και λιγότερο από αυτούς της Αυστραλίας και των ΗΠΑ. Τα διαδικτυακά φόρουμ και οι κατάλογοι βιβλιοθηκών φαίνεται να χρησιμοποιούνται κυρίως στην Αυστραλία, όπως και οι βάσεις δεδομένων που χρησιμοποιούνται επίσης αρκετά στις ΗΠΑ και στη Σιγκαπούρη. Συμπερασματικά, αν και η συχνότητα χρήσης διαφέρει σε κάθε χώρα, όμως, δημοφιλέστερα σε χρήση έρχονται οι μηχανές αναζήτησης με το 86% να δηλώνει ότι αναζητά σε αυτές «αρκετά συχνά». Ακολουθούν σε προτίμηση οι κατάλογοι βιβλιοθηκών, η Wikipedia, τα ράφια βιβλιοθηκών και οι ερευνητικές βάσεις δεδομένων. Σε μικρότερο εύρος προτίμησης ανέρχονται οι ιστότοποι κοινωνικής δικτύωσης, κοινής χρήσης διαφανειών και βίντεο, τα ιστολόγια, τα διαδικτυακά φόρουμ και η γκρίζα βιβλιογραφία. Στη σειρά εμπιστευτικότητας από τις φυσικές πηγές πληροφόρησης, πρώτη βρίσκεται η συμβουλή των συμφοιτητών, έπειτα των καθηγητών και τελευταία των βιβλιοθηκονόμων.

Η έρευνα του Natarajan (2017) συμβάλλει και στο ερώτημα της συχνότητας χρήσης των πηγών πληροφόρησης και συγκεκριμένα από τους φοιτητές της Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης. Όπως είχε προαναφερθεί στο υπο-κεφάλαιο της αναζήτησης και του εντοπισμού της ιατρικής πληροφορίας, οι ερωτηθέντες έχουν πρόσβαση κατά κόρον σε διατριβές, βάσεις δεδομένων INASP, βιβλία κλπ. και προσεγγίζουν σημαντικά το βαθμό συχνότητας «κάθε μέρα», με τους εξής όρους να ακολουθούν: «περιστασιακά», «1-3 φορές τη βδομάδα» και «μηνιαία».

Οι Kurniasih κ.ά. (2018) μέσω της έρευνας τους, με τίτλο «*The utilization of search engines by students of the Library and Information Science Program at Universitas Padjadjaran*», συντελούν στην απάντηση του ερωτήματος για τη συχνότητα χρήσης των πηγών αναζήτησης. Είναι ενδιαφέρον να αναφερθεί η συχνότητα χρήσης των μηχανών αναζήτησης, καθώς λειτουργούν ως εργαλεία και κατευθύνουν το χρήστη σε άλλες πηγές

πληροφόρησης με το κατάλληλο περιεχόμενο. Με αυτόν τον τρόπο, διαπιστώθηκε ότι το συμμετέχον φοιτητικό κοινό στην πλειοψηφία του αναζητά στις μηχανές αναζήτησης πολύ συχνά, ενώ αρκετά λίγοι αναζητούν σε ειδικές περιπτώσεις, όπως για τις ανάγκες των ανατιθεμένων εργασιών τους. Επιπλέον, οι περισσότεροι φοιτητές της Επιστήμης της Πληροφόρησης χρησιμοποιούν συχνότερα τις μηχανές αναζήτησης όχι μόνο για τις εργασίες του τμήματος, αλλά και για αντικείμενα που δε γνωρίζουν, συγκεκριμένα για 3-5 ώρες τη μέρα ή παραπάνω, καθώς έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης άμεσης μέσω του κινητού τηλεφώνου. Ένας φοιτητής είπε: *«χρησιμοποιώ τόσο τις μηχανές αναζήτησης όσο συχνά βλέπω τον ήλιο»* (Kurniasih et al., 2018: 4).

2.2.3.2 Επαγγελματίες και φοιτητές επιστημονικών κλάδων υγείας

Το συγκεκριμένο υπο-κεφάλαιο αναφέρεται στη συχνότητα χρήσης των πηγών πληροφόρησης υγείας βάσει προηγούμενων ερευνών. Το 2007, το Τμήμα Επιστήμης της Πληροφορίας του Πανεπιστημίου Λάφμπορο στην Αγγλία εξέτασε την πληροφοριακή συμπεριφορά των γιατρών και εντός των υπολοίπων θεμάτων, εξετάζεται και η συχνότητα αναζήτησης ιατρικών πληροφοριών από τους γιατρούς (Davies, 2007). Η συχνότητα αναζήτησης πηγών των γιατρών, σε αυτήν την περίπτωση, ήταν απόρροια των αναγκών των ασθενών τους. Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι είναι δύσκολο να δοθεί μια άμεση απάντηση για τη συχνότητα χρήσης των πηγών που χρησιμοποιούν οι γιατροί, καθώς το εύρος των ερωτήσεων ποικίλλει, όπως και ανάλογα με την ειδικότητα του κάθε γιατρού, διαφέρει και η μεθοδολογία διερεύνησής του, σύμφωνα και με το επίπεδο γνώσης του.

Στη συνέχεια, η έρευνα των Ιορδάνου κ.ά. (2007) έχει ενδιαφέροντα ευρήματα να προσφέρει στην επιστημονική κοινότητα, πόσο μάλλον στο συγκεκριμένο ερώτημα της εργασίας. Τα αποτελέσματα του ερευνητικού άρθρου έδειξαν ότι οι φοιτητές του έβδομου εξαμήνου αναζητούν και χρησιμοποιούν βιβλιογραφικές πηγές του κλάδου τους με τους φοιτητές του πέμπτου εξαμήνου να έπονται. Όπως αναφέρουν οι συγγραφείς της έρευνας, *«το παραπάνω αποτέλεσμα θεωρείται αναμενόμενο, καθώς στο 7ο εξάμηνο οι φοιτητές αρχίζουν να συλλέγουν πληροφορίες για την πτυχιακή τους εργασία και με τη λήξη αυτής το ποσοστό αναζήτησης μειώνεται»* (Ιορδάνου κ.ά., 2007: 121). Ακόμη, σε μικρό ποσοστό βρίσκονται οι φοιτητές, οι οποίοι αναζητούν πηγές πληροφόρησης δύο με τρεις ώρες τη βδομάδα, μολοντί υπάρχουν και ελάχιστοι που καταναλώνουν πάνω από δέκα ώρες για τον προαναφερθέντα σκοπό.

Ακολουθώντας τη μελέτη των Fell, Burnham και Dockery (2012), αποδεικνύεται ότι οι συμμετέχοντες φυσιοθεραπευτές έχουν πρόσβαση σε τεκμηριωμένες πηγές

πληροφόρησης (επιστημονικά άρθρα και βάσεις δεδομένων) αρκετά συχνά, δηλαδή από 4 φορές και πάνω τη βδομάδα. Ωστόσο, πρέπει να αναφερθεί πως οι έχοντες εμπειρία άνω των 15 ετών ειδικευόμενοι στη φυσιοθεραπεία εισέρχονται σε βάσεις δεδομένων 7 με 10 φορές τη βδομάδα.

Μια ακόμη έρευνα, της Σταύρου (2014), συνεισφέρει στο ερώτημα της εργασίας που αφορά τη συχνότητα χρήσης των πηγών πληροφόρησης. Το ερωτώμενο κοινό χρησιμοποιεί τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης του πανεπιστημίου ως επί το πλείστον μία με τρεις φορές το μήνα και έπεται η φράση «μία με τρεις φορές τη βδομάδα», σύμφωνα με τα αποτελέσματα. Επιπλέον, για την ανάκτηση των απαραίτητων πληροφοριών υγείας, οι μισοί φοιτητές και άνω κατά κόρον απευθύνονται σε επιστημονικές ιατρικές βάσεις δεδομένων, όπως η Pubmed, με τις μηχανές αναζήτησης να ακολουθούν. Ακόμη, υπάρχουν συχνά περιπτώσεις αλληλοϋποστήριξης μεταξύ των συμφοιτητών, αλλά και παροχής βοήθειας από τους ειδήμονες-βιβλιοθηκονόμους. Εδώ, οφείλεται να σημειωθεί το γεγονός ότι απευθύνονται στους συμφοιτητές τους, εφόσον δε γνωρίζουν σε μεγάλο βαθμό την αγγλική γλώσσα.

Η συχνότητα της χρήσης των ιατρικών πηγών πληροφόρησης φαίνεται να εξαρτάται από τα δημογραφικά στοιχεία των χρηστών, όπως, για παράδειγμα, η ηλικία, το επίπεδο εκπαίδευσης, το φύλο και ο τομέας απασχόλησης (Μήττος, 2015). Σύμφωνα με την έρευνα, η οποία διερευνά την πληροφοριακή συμπεριφορά διάφορων ομάδων από γιατρούς, παρατηρήθηκε ότι οι μικρότεροι σε ηλικία γιατροί αναζητούν πληροφορίες συχνότερα σε σύγκριση με τους άνω των σαράντα ηλικιακά. Αναλυτικότερα, οι νεότεροι γιατροί πτυχιακού επιπέδου, ενημερώνονται κυρίως από έντυπες, ηλεκτρονικές πηγές και λιγότερο από άλλες φυσικές πηγές, σε αντίθεση με αυτούς που διαθέτουν μεταπτυχιακά και διδακτορικά διπλώματα, οι οποίοι δεν τα χρησιμοποιούν συχνά. Συγκριτικά, αποδείχθηκε ότι οι απόφοιτοι γιατροί του ΑΕΙ είναι πιο ενεργοί στην πληροφοριακή συμπεριφορά τους από ότι οι νοσοκομειακοί. Οι αιτίες που αναζητούν μια πληροφορία είναι κυρίως για την καθημερινή ιατρική τους δραστηριότητα και για την εύρεση θεραπειών σε νόσους.

Η ερευνητική εργασία των Νταϊλάνη και Λάππα (2017), με βάση τα δεδομένα που διεξήχθησαν από το ερωτηματολόγιο, αναγράφει σε φθίνουσα σειρά τις πιο συχνά προσβάσιμες πηγές πληροφόρησης, οι οποίες είναι οι εξής: α) άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά σε ψηφιακή μορφή, β) βάσεις δεδομένων μέσω μηχανών αναζήτησης, γ) άλλες διαδικτυακές πηγές, δ) ατομική βιβλιοθήκη, ε) συναδελφική αλληλεπίδραση.

Για τις ανάγκες σε μια έρευνα του 2017, διαμοιράστηκε ένα ερωτηματολόγιο σε 200 άτομα, το οποίο εξετάζει τις ανάγκες πληροφόρησης και τη συμπεριφορά φοιτητών Ιατρικής

στο Κολλέγιο Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ibadan της Νιγηρίας. Οι εκβάσεις έφεραν στην επιφάνεια ότι οι λόγοι που ψάχνουν είναι κυρίως, όταν τους ανατίθενται εργασίες. Οι πηγές που κάνουν συχνότερη χρήση για την ιατρική πληροφορία είναι: το διαδίκτυο, τα εγχειρίδια, τα επιστημονικά περιοδικά, τα σεμινάρια, την επικοινωνία με συνομήλικους και τις βιβλιογραφικές αναφορές. Πιο σπάνια χρησιμοποιούν τη βιβλιοθήκη, τα ιατρικά CD-ROMS και τα πρακτικά συνεδρίων. Αντιθέτως, δε χρησιμοποιούν καθόλου το πρόγραμμα HINARI και τη βάση δεδομένων MEDLINE (Oluwaseye, Akanni & Busuyi, 2017).

Η έρευνα, η οποία εξέταζε τις συνήθειες της ψηφιακής αναζήτησης των φοιτητών, στο αντίστοιχο τμήμα επιστημόνων Πληροφόρησης στο Πανεπιστήμιο του Βιετνάμ εξέτασε και την συχνότητα σε αυτές, στο ερωτηματολόγιο (Thi, T. & Thi, N., 2020). Η πλειοψηφία των φοιτητών έδειξε να αναζητά πληροφορίες στην Google σε εβδομαδιαία βάση. Ενώ, οι φοιτητές που είναι τελειόφοιτοι φαίνεται να αναζητούν σε συχνότερη βάση.

2.2.3.3 Φοιτητές άλλων επιστημονικών κλάδων

Η έρευνα που έγινε το 2019, με σκοπό την πληροφοριακή συμπεριφορά των φοιτητών στο «*Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad*» στην Ινδία συμπεριλαμβανομένων των πηγών που χρησιμοποιούν οι φοιτητές για την πληροφόρησή τους, εξετάζει και τη συχνότητα χρήσης των πηγών αυτών. Την βιβλιοθήκη επισκέπτονται σε καθημερινή χρήση οι 105 από τους 164, ενώ σε μηνιαία βάση τα 9 άτομα, οι υπόλοιποι 14 σε εβδομαδιαία βάση και οι 36 τρεις φορές την εβδομάδα. Τις ηλεκτρονικές πηγές φαίνεται να κάνουν χρήση με σειρά προτίμησης κυρίως σε ηλεκτρονικά περιοδικά με 20 άτομα να τα χρησιμοποιούν συχνά και 10 καθόλου, έπειτα σε ηλεκτρονικά βιβλία με 16 άτομα να κάνουν συχνή χρήση και τα 21 καθόλου. Λιγότερη συχνή χρήση γίνεται στις βάσεις δεδομένων με τα 14 άτομα να τα χρησιμοποιούν περισσότερο, ενώ τα 10 καθόλου, και στις βάσεις δεδομένων CD-Rom με 10 άτομα να τα χρησιμοποιούν συχνά και τα 23 καθόλου. Γενικότερα, αξιοσημείωτο είναι να αναφερθεί ότι ο λόγος που επισκέπτονται οι φοιτητές πιο συχνά τη βιβλιοθήκη είναι για τη μελέτη τους. Ενώ οι λόγοι που αναζητούν πληροφορία, γενικότερα, είναι κυρίως για το διδακτορικό τους, λιγότερο για τις ερευνητικές τους δραστηριότητες, την προετοιμασία διαλέξεων, την αναγραφή και παρουσίαση έρευνας, και ακόμη λιγότερο για ψυχαγωγικούς λόγους (Kalbande, 2019).

2.2.4 Διαδικασία Αξιολόγησης της Ιατρικής Πληροφορίας

2.2.4.1 Επαγγελματίες και φοιτητές της επιστήμης της πληροφόρησης

Καθήκον ενός βιβλιοθηκονόμου είναι «ο εντοπισμός, η επιλογή, η πρόσκτηση, η ανάλυση και η επεξεργασία των πηγών ιατρικής πληροφόρησης», όπως αναφέρει η Ματσαρίδου στη διπλωματική της εργασία στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής (η παλιότερη ονομασία του ήταν Τ.Ε.Ι Αθήνας). Ειδικότερα, ένας ιατρικός βιβλιοθηκονόμος, πέρα από το να διαδώσει τις βέλτιστες τεχνικές αναζήτησης, δύναται και να τις αξιολογεί, καθώς, κατά την διάρκεια της εκπαίδευσής του, παρέχεται η εκμάθηση των ικανοτήτων της πληροφοριακής παιδείας (Ματσαρίδου, 2007). Έπειτα, καλείται ο ίδιος να μεταλαμπαδεύσει τις ικανότητες αυτές στους χρήστες της βιβλιοθήκης. Ιδίως για τις διαδικτυακές πληροφορίες, υπάρχουν κάποια συγκεκριμένα κριτήρια, στα οποία δίνεται έμφαση για να κριθεί ποιοτική ή όχι μία πληροφορία. Τα κριτήρια αυτά διακρίνονται: *«στην αξιοπιστία, στο περιεχόμενο, στη διαφάνεια, στους συνδέσμους, στο σχεδιασμό, στην αλληλεπίδραση-διαδραστικότητα και στην προειδοποίηση»*.

Η έρευνα της Σχολής «Social Sciences and Humanities Can Tho University» στο Βιετνάμ ασχολήθηκε με την εύρεση των συνηθειών που έχουν οι φοιτητές Βιβλιοθηκονομίας, στην ψηφιακή αναζήτηση (Thi, T. & Thi, N., 2020). Μέσα από την έρευνα, αναφέρονται και τα κριτήρια, τα οποία χρησιμοποιούν οι φοιτητές για να αξιολογήσουν τις πηγές που αναζήτησαν και επέλεξαν. Για να αντιληφθούν οι φοιτητές αν έχουν φτάσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα της εργασίας τους εξετάζουν: αν είναι ικανοποιημένοι με τον ποικιλόμορφο όγκο των ανακτημένων πληροφοριών και αν τα ερευνητικά ερωτήματα έχουν επιλυθεί. Επιπρόσθετα, κάποιοι άλλοι παράγοντες επιλογής είναι η χρησιμότητα των πηγών στον κλάδο της βιβλιοθηκονομίας, αν είναι εφικτή ή συνεχόμενη ψηφιακή αναζήτηση αυτών και αν θα το συνιστούσαν και στους φίλους τους.

2.2.4.2 Επαγγελματίες και φοιτητές επιστημονικών κλάδων υγείας

Στην διπλωματική εργασία που διεξήχθη από το διατμηματικό πρόγραμμα μεταπτυχιακών σπουδών στη Διοίκηση Επιχειρήσεων του Πανεπιστημίου Μακεδονίας, με σκοπό τη διερεύνηση της ιατρικής πληροφοριακής συμπεριφοράς, εξετάστηκε μεταξύ άλλων και ο τρόπος αξιοποίησης των πληροφοριών. Το δειγματοληπτικό κοινό που κλήθηκε να συμπληρώσει τα ερωτηματολόγια, τα οποία δημιουργήθηκαν για την ανάγκη της έρευνας ανταποκρίνονταν σε 163 καρδιολόγους της Θεσσαλονίκης. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι οι απόφοιτοι γιατροί του ΑΕΙ έδιναν περισσότερη σημασία στην αξιολόγηση των πηγών, σε

σύγκριση με τους κατόχους μεταπτυχιακού και διδακτορικού διπλώματος. Ενώ, όσον αφορά τον τομέα απασχόλησης τους μεταξύ των ιδιωτών, των γιατρών ΠΕΔΥ, των νοσοκομειακών ειδικών και ειδικευόμενων και των στρατιωτικών διαφοροποιούνται αυτοί των νοσοκομειακών ειδικών. Τα κριτήρια, σύμφωνα με τα οποία αξιολογούν την ποιότητα των δεδομένων τους, στηρίζονται στην εγκυρότητα, την επικαιρότητα και την πρακτική αξία που αυτά έχουν. Επιπροσθέτως, η επιρροή στην κοινωνία ή την επιστήμη και η ευκολία στην ανάκτησή τους αποτελούν κάποια άλλα κριτήρια αξιολόγησης, όπως και το κόστος τους (Μήττος, 2015).

2.2.4.3 Φοιτητές άλλων επιστημονικών κλάδων

Πρόσθετη έρευνα των Pang κ.ά. (2014) συνεισφέρει στην επίλυση του ερωτήματος της εργασίας. Σκοπός της είναι η μέγιστη αντίληψη της ιατρικής πληροφοριακής συμπεριφοράς, των ομώνυμων αναγκών και των τρόπων αναζήτησης. Η μεθοδολογία που επιλέχθηκε ήταν το είδος της ημιδομημένης συνέντευξης, η οποία διεξήχθη στο Πανεπιστήμιο της Μελβούρνης με τη συμμετοχή 20 φοιτητών. Οι φοιτητές κάποιες φορές δυσκολεύονται να βρουν τις απαραίτητες πληροφορίες, επειδή δε γνωρίζουν την ιατρική ορολογία. Σε ορισμένες περιπτώσεις, ανακτούν πληροφορίες με τη βοήθεια των μηχανών αναζήτησης, μολονότι δεν μπορούν να επιλέξουν την αναγκαία και πιο αξιόπιστη πηγή πληροφόρησης. Ακόμη, οι περισσότεροι φοιτητές διαφαίνεται ότι προτιμούν τη μηχανή αναζήτησης της Google, ώστε να ενημερωθούν για τα θέματα υγείας που τους απασχολούν. Παρόλο που οι ενδιαφερόμενοι έχουν ελάχιστες γνώσεις επί της ιατρικής ορολογίας, εξοικειώνονται με την αναζήτηση νέων λέξεων-κλειδιών που αφομοιώνουν από τη μελέτη των πληροφοριών που χρειάζονται εκάστοτε. Πλέον, εξαιτίας της εύκολα και άμεσα διαχειρίσιμης γραμμής εργαλείων αναζήτησης της Google, το συμμετέχον κοινό αγνοεί την ενημέρωση από ιστοσελίδες ιατρικού περιεχομένου, οι οποίες στο παρελθόν ήταν επαρκώς χρήσιμες. Επιπροσθέτως, υπάρχουν φορές που δε θυμούνται ή δε γνωρίζουν καθόλου το url της επιθυμητής ιστοσελίδας και μέσω της αναζήτησης της Google, εισέρχονται σε αυτή. Η ιδιαίτερη κατάταξη των στοιχείων των ιστοσελίδων σε μερικές περιστάσεις αφήνει το φοιτητικό κοινό ανικανοποίητο.

Το 2017 το ονομαζόμενο τότε Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (ΤΕΙ) Αθήνας, το σημερινό δηλαδή ΠΑΔΑ, έκανε μια έρευνα, με σκοπό την ανάδειξη *«της σπουδαιότητας της επίδρασης που ασκεί η εκπαίδευση του πληροφοριακού γραμματισμού στην ικανότητα των προπτυχιακών φοιτητών στην πληροφόρηση, με την αρωγή της οποίας καταπολεμάται το οποιοδήποτε άγχος που μπορεί να εμφανιστεί τόσο στη χρήση των υπολογιστών όσο και στο*

χώρο μιας βιβλιοθήκης» (Μακατούνη & Παγώνη, 2017: 6-7.). Για την διεξαγωγή της έρευνας, διαμοιράστηκε ένα ερωτηματολόγιο στους προπτυχιακούς φοιτητές του Καποδιστριακού Πανεπιστημίου της Αθήνας, οι οποίοι ανήκαν στο τμήμα της φιλοσοφικής. Σε κάποιες από τις ερωτήσεις εξεταζόταν αν οι φοιτητές έχουν συμμετάσχει σε προγράμματα πληροφοριακού γραμματισμού και αν ναι, τότε να αξιολογήσουν τις ικανότητες που έχουν αποκομίσει. Από τα 51 άτομα που απάντησαν σε αυτήν την ερώτηση, τα 17 απάντησαν ότι γνωρίζουν σε άριστο βαθμό το γεγονός ότι η διαδικασία αναζήτησης είναι συνεχής και κυκλική, ενώ οι 15 ότι για την ανάπτυξη περιγραφής του θέματος χρησιμοποιούν θεματικούς όρους, κλειδιά/έννοιες. Στην συνέχεια από 13 άτομα απάντησαν σε 4 διαφορετικές κατηγορίες ότι κάνουν την βέλτιστη χρήση, αυτές είναι: η χρήση ευρημάτων άλλων ανθρώπων για την γένεση πρωτότυπου θέματος έρευνας, την αξιολόγηση των πηγών που ανακτώνται από την εύρεση στοιχείων, τον τρόπο δημιουργίας ενός πλάνου αναζήτησης πληροφοριών σε έντυπη και ψηφιακή μορφή με λέξεις κλειδιά και τη χρήση διάφορων πηγών για την συγκεκριμενοποίηση και πρωτοπορία ενός γενικού θέματος που διερευνάται στη διεθνή βιβλιογραφία. Ύστερα, σε σειρά προτεραιότητας έρχονται τα 12 άτομα που απάντησαν ότι κάνουν χρήση βοηθημάτων για τον εντοπισμό των πηγών πληροφόρησης που απαιτούν οι πληροφοριακές τους ανάγκες, ενώ μόνο 9 άτομα δείχνουν να έχουν την δυνατότητα σε μέγιστο βαθμό να διεξάγουν και να αναπτύξουν ένα θέμα. Τέλος, η δεξιότητα που αναδείχθηκε από τους περισσότερους να μην την γνωρίζουν είναι αυτή της χρήσης άλλων πηγών για εξαγωγή ενός νέου πρωτότυπου θέματος.

Το προαναφερθέν άρθρο, με σκοπό την εξέταση των πληροφοριακών δεξιοτήτων των φοιτητών του πανεπιστημίου της Νιγηρίας, απαντά και στο τρόπο αξιολόγησης αυτών (Adekunle et al., 2019). Εκτενέστερα, τα αποτελέσματα ανέδειξαν την πλειοψηφία των ερωτηθέντων να κάνουν καλή χρήση του υπολογιστή και άλλων τεχνολογιών. Επιπρόσθετα, φάνηκε να είναι σε θέση να αντιλαμβάνονται την διαφορετική αξία που ενδεχομένως να φέρουν οι πληροφορίες και τα δεδομένα από ένα δανεισμένο βιβλίο της βιβλιοθήκης με την αξία που φέρουν αυτά αντίστοιχα στο διαδίκτυο. Ακόμη, η αναζήτηση στον OPAC της βιβλιοθήκης και η βοήθεια ενός βιβλιοθηκονόμου φαίνεται να μην φεύγουν από τις επιλογές τους ως προς την ορθή πληροφοριακή τους ενημέρωση. Η διάκριση μεταξύ επεξεργασμένης και εμβρυσώδους πληροφορίας (π.χ. πρωτογενείς, δευτερογενείς πληροφορίες) υφίσταται ως γνώριμη διαδικασία για τους φοιτητές. Επιπλέον, τα επιστημονικά περιοδικά, οι παραπομπές σε βιβλία και άρθρα, η αναζήτηση πηγών σε βάσεις δεδομένων και μηχανές αναζήτησης, αλλά και η διασταύρωση της ίδιας πληροφορίας σε διαφορετικές μορφές, φέρουν στην

επιφάνεια τα κριτήρια αξιολόγησης των συγκεκριμένων φοιτητών. Παρά ταύτα, η πλειονότητα των φοιτητών έχει ιδιαίτερη προτίμηση στους διαδικτυακούς πόρους.

Το 2020 έγινε μία έρευνα σε μια επιλεγμένη ομάδα από 321 φοιτητές ενός πανεπιστημίου στις Φιλιππίνες, με σκοπό την ανάδειξη της σχέσης μεταξύ του πληροφοριακής παιδείας και των στρατηγικών αναζήτησης ψηφιακής πληροφορίας. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι υπάρχει άμεση σχέση μεταξύ τους, καθώς η κριτική σκέψη και ο ψηφιακός αλφαριθμητισμός, αποτελούν πρωτεύοντες παράγοντες στις στρατηγικές αναζήτησης. Αναλυτικότερα, στα αποτελέσματα παρατηρήθηκε ότι το 48.6% των φοιτητών που ανταποκρίθηκαν στην έρευνα είναι 19 χρονών, ενώ το 25,9% ανήκουν στο τμήμα Διατροφής και Διαιτητικής. Οι 302 από το συνολικό δειγματοληπτικό κοινό χρησιμοποιεί ως μηχανή αναζήτησης πληροφοριών τη Google με το 40,2% να αναζητά έως και το τρίτο αποτέλεσμα που αυτή θα φέρει (Atoy et al., 2020). Τέλος, το 80,4% έχει την τάση να αναζητά με καινούργιο όρο σε περίπτωση που δεν ικανοποιηθούν οι πληροφοριακές τους ανάγκες. Γενικότερα, οι στρατηγικές διαδικτυακής αναζήτησης που εκμαιεύει η συγκεκριμένη έρευνα υπογραμμίζουν 7 τεχνικές. Αυτές είναι: *«ο έλεγχος, οι κύριες ιδέες, η αξιολόγηση, η σκόπιμη σκέψη, ο αποπροσανατολισμός, τη δοκιμή και το σφάλμα και τις παραμέτρους επίλυσης του ζητήματος»*. Τα συμπεράσματα παρουσιάζουν ότι υπάρχει κριτική σκέψη κατά την διάρκεια αναζήτησης πληροφοριών στους εξεταζόμενους φοιτητές. Επιπλέον, οι επιστήμονες της Πληροφόρησης/ βιβλιοθηκονόμοι σε συνεργασία με τους ακαδημαϊκούς καθηγητές αποτελούν τον καλύτερο συνδυασμό για την ορθότερη εκπαίδευση της πληροφοριακής παιδείας.

2.2.4.4 Γενικοί χρήστες διαδικτύου

Στο συγκεκριμένο υπο-κεφάλαιο, αποτυπώνεται η διαδικασία αναζήτησης και αξιολόγησης της ιατρικής πληροφορίας μέσα από τις πηγές πληροφόρησης. Το βιβλίο των Murero και Rice (2006) συγγράφηκε για να εξερευνήσει τον τρόπο αναζήτησης των ιατρικών πληροφοριών από τους πολίτες-χρήστες διαδικτύου της Σιγκαπούρης. Η έρευνα που διεξήχθη στο Τεχνολογικό Πανεπιστήμιο Nanyang εστίασε σε μια ομάδα 38 χρηστών (ομάδα εστίασης) ενηλίκων, οι οποίοι είναι γνώστες της Αγγλικής γλώσσας και κλήθηκαν σε ανταλλαγή απόψεων σχετικά με το σκοπό της εργασίας. Στις συζητήσεις που έγιναν, οι συμμετέχοντες δήλωσαν ότι το Υπουργείο Υγείας της χώρας παρέχει έγκυρες πληροφορίες υγείας, καθώς και ότι οι δημοσιογράφοι είναι αρκετά προσεκτικοί στα λεγόμενά τους. Επιπλέον, θεωρούν ότι οι ενδιαφερόμενοι πρέπει να ψάχνουν για αξιόπιστες ιδρυματικές ιστοσελίδες, να διασταυρώνουν τις πληροφορίες με άλλους ιστοτόπους και να κινούνται με

γνώμονα την κοινή λογική. Οι μη ενδιαφερόμενοι για ηλεκτρονική ιατρική πληροφόρηση πιστεύουν ότι διακρίνουν με σχετική ευκολία τις έγκυρες και μη πληροφορίες, αλλά προτείνουν σχεδόν μηδαμινές μεθόδους αναγνώρισης της αξιοπιστίας τους. Οι ενδιαφερόμενοι για ψηφιακή ιατρική πληροφόρηση ακολουθούν την προσωπική τους πολιτική αναγνώρισης των έμπιστων ιατρικών πληροφοριών και άρθρων. Για παράδειγμα, η συμμετέχουσα Linda αναφέρει: *«Εάν οι πληροφορίες σχετίζονται με πανεπιστήμιο ή νοσοκομείο και αν τα άρθρα συγγράφονται από επαγγελματίες υγείας, τότε ξέρεις ότι είναι αξιόπιστες. Ωστόσο, αν το άρθρο έχει συγγραφεί από μη ακαδημαϊκό πρόσωπο, μπορώ ακόμα να χρησιμοποιήσω την πληροφορία και να την επαληθεύσω σε άλλη ιστοσελίδα.»* (Murero & Rice, 2006: 119). Επίσης, ένας άλλος συμμετέχων, ο Nicholas, δίνει σημασία στις στήλες των ιστοσελίδων «about us» και «contact us». Σχετικά με τη διαπροσωπική επαφή με επαγγελματίες Υγείας και μη, οι χρήστες διαδικτύου είναι επιλεκτικοί, δεδομένου ότι μπορεί να παρέχουν ανακριβείς πληροφορίες. Οι ενδιαφερόμενοι για ψηφιακή ιατρική πληροφόρηση επιθυμούν να συμβουλευούνται και να ενημερώνονται από τις συγκεκριμένες πηγές πληροφόρησης, αλλά είναι αρκετά προσεκτικοί λόγω τυχόν λαθών και απειρίας. Εν αντιθέσει, οι μη ενδιαφερόμενοι για ηλεκτρονική ιατρική πληροφόρηση βασίζονται στις υπηρεσίες των επαγγελματιών Υγείας παρά των αδυναμιών και λανθασμένων διαγνώσεων τους. Συνοπτικά, οι ενδιαφερόμενοι και οι μη συμφωνούν στην κατάσταση, στην οποία το διαδίκτυο αποτελεί ένα αχανές σύμπαν που οδηγεί στο φαινόμενο της υπερπληροφόρησης και των επιπτώσεων της.

2.2.5 Συγκριτική Περίληψη των Ευρημάτων των Ερευνών

Στο παρόν κείμενο, αναφέρονται τα σημαντικότερα ευρήματα από τις έρευνες που μελετήθηκαν για την επίλυση των ερευνητικών ερωτημάτων της εργασίας. Αρχικά, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι εντοπίστηκαν βιβλιογραφικές πηγές που απαντούν σε ένα ευρύτερο φάσμα της πληροφοριακής συμπεριφοράς του απευθυνόμενου κοινού, λόγω της ελλιπούς βιβλιογραφίας για το παρόν θέμα. Αναλυτικότερα, διαπιστώθηκε ότι το κοινό στο οποίο απευθύνονταν οι έρευνες είναι κυρίως επαγγελματίες και φοιτητές των τομέων Υγείας και ακολουθούν επαγγελματίες και φοιτητές της Επιστήμης της Πληροφόρησης, ιατρικοί βιβλιοθηκονόμοι, γενικοί χρήστες διαδικτύου και φοιτητές. Για την περάτωση της εργασίας, κρίνεται απαραίτητος ο διαχωρισμός των δύο επιστημονικών κλάδων, εκείνων της Υγείας και της Βιβλιοθηκονομίας/ Επιστήμης της Πληροφόρησης, καθώς και της πληροφοριακής τους συμπεριφοράς σε θέματα υγείας.

Στο υπο-κεφάλαιο της Αναζήτησης και Εντοπισμού της Ιατρικής Πληροφορίας, παρατηρήθηκε ότι στην παγκόσμια και εθνική βιβλιογραφία οι επιστήμονες και φοιτητές Υγείας χρησιμοποιούν κατά κόρον άρθρα επιστημονικών περιοδικών και βάσεις δεδομένων (κυρίως Pubmed και Medline) του κλάδου τους, ακόμα και την ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη με όλο το φάσμα των υπηρεσιών της (π.χ. δανεισμός βιβλίων, εγχειρίδια κ.ά.). Αντίστοιχα, οι επαγγελματίες και φοιτητές της Επιστήμης της Πληροφόρησης ανατρέχουν κυρίως σε διαδικτυακούς πόρους, όπως οι μηχανές αναζήτησης (Google/ Google Scholar) και οι βάσεις δεδομένων. Σε αυτό το σημείο, αξίζει να σημειωθεί ότι οι φοιτητές του προαναφερόμενου κλάδου λαμβάνουν αρωγή σε λιγότερο βαθμό από φυσικούς πόρους, όπως οι συμφοιτητές και οι καθηγητές τους, και σε ελάχιστο βαθμό από τους βιβλιοθηκονόμους (Saunders et al., 2015). Επιπλέον, οι τεχνικές αναζήτησης που προτιμούν οι επαγγελματίες Υγείας είναι η απλή αναζήτηση (Νταϊλάνης & Λάππα, 2017), ενώ η αναζήτηση που προτιμούν οι φοιτητές Υγείας είναι με περισσότερες από μία λέξεις-κλειδιά και με βάση τη δομή και το σχεδιασμό των ιστοσελίδων της βιβλιοθήκης και των βάσεων δεδομένων (Σταύρου, 2014). Όσον αφορά το βιβλιοθηκονομικό τομέα, οι κύριες τεχνικές αναζήτησης είναι η αναζήτηση με λέξεις-κλειδιά και με τελεστές Boolean.

Στο ερώτημα των Παραγόντων Επιλογής των Πηγών Πληροφόρησης, φάνηκε ότι οι επαγγελματίες και οι φοιτητές Υγείας εμπιστεύονται τις βιβλιοθήκες και τις υπηρεσίες τους, καθώς και τα πανεπιστημιακά ιδρύματα, ως πηγές πληροφόρησης (Νταϊλάνης & Λάππα, 2017), μολονότι οι ιατρικοί βιβλιοθηκονόμοι απευθύνονται στις ιατρικές, ερευνητικές και νοσοκομειακές βιβλιοθήκες αναλόγως την πληροφοριακή ανάγκη του κάθε χρήστη (Ματσαρίδου, 2007). Επιπροσθέτως, οι φοιτητές της επιστήμης της πληροφόρησης διακρίνουν ως κριτήρια επιλογής των πηγών πληροφόρησης, τα εξής: «αξιοπιστία συγγραφέα», «εγκυρότητα πληροφορίας», «διαθεσιμότητα πληροφορίας», «γρήγορη ανάκτηση πληροφορίας», «σαφήνεια πληροφορίας» και «επικαιρότητα πληροφορίας».

Αναφορικά με τη συχνότητα χρήσης των βιβλιογραφικών πηγών, στον κλάδο της Υγείας αξιοποιούνται περισσότερο τα επιστημονικά άρθρα, οι βάσεις δεδομένων και οι υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Επιπλέον, παρατηρήθηκε ότι οι φοιτητές του βιβλιοθηκονομικού τομέα κάνουν συχνότερη χρήση και συγκεκριμένα σε εβδομαδιαία βάση των πηγών πληροφόρησης που προτιμούν.

Στο τελευταίο υπο-κεφάλαιο, αυτό της Διαδικασίας Αξιολόγησης της Ιατρικής Πληροφορίας, συμπεραίνεται ότι τόσο οι επαγγελματίες και οι φοιτητές Υγείας όσο και οι ιατρικοί βιβλιοθηκονόμοι θεωρούν ως κατάλληλα για κριτήρια αξιολόγησης τον έλεγχο εγκυρότητας και επικαιρότητας και την κριτική σκέψη. Ακόμη, οι φοιτητές της

βιβλιοθηκονομίας φάνηκε ότι αξιολογούν τις πηγές με βάση: τη διασταύρωση της πληροφορίας, το βαθμό επίλυσης των ερευνητικών ερωτημάτων, τη χρησιμότητα στον τομέα της Πληροφόρησης, τη συχνή αναζήτηση των πηγών και τη σύστασή τους από φίλους. Εν κατακλείδι, είναι αδύνατο να εξαχθεί ασφαλές και ολοκληρωμένο συμπέρασμα, καθώς υπάρχουν ελλείψεις βιβλιογραφικές αναφορές, όσον αφορά την πληροφοριακή συμπεριφορά των επαγγελματιών και φοιτητών της επιστήμης της πληροφόρησης και συγκεκριμένα την πληροφοριακή συμπεριφορά τους σε υγειονομικά ζητήματα.

2.3 Ερευνητικές υποθέσεις

Τα ειδικότερα ερωτήματα που στοχεύει να εξετάσει η έρευνα είναι:

- Πού και με ποιον τρόπο αναζητούν ιατρικές πληροφορίες οι δύο φοιτητικές ομάδες;
- Ποιες πηγές πληροφόρησης (π.χ. μέσα μαζικής ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης, ιατρικά ιστολόγια και ιστοσελίδες, οικογενειακός γιατρός, φαρμακοποιός και άλλο άτομο που έχει την ίδια πάθηση, κλπ.) εμπιστεύονται ή απορρίπτουν οι δύο ομάδες πληθυσμού, ανάλογα την εκτιμώμενη κατάσταση;
- Πόσο συχνά χρησιμοποιούν την κάθε πηγή πληροφόρησης;
- Σε τι βαθμό γνωρίζουν τη διαδικασία αναζήτησης και αξιολόγησης της πληροφορίας;

Με βάση τα αποτελέσματα και τα συμπεράσματα της έρευνας, ο απώτερος σκοπός είναι να εκτιμηθούν οι πληροφοριακές ανάγκες της κάθε ομάδας πληθυσμού, ώστε να προταθούν κατάλληλες δράσεις για την ικανοποίηση αυτών των αναγκών.

Κεφάλαιο 3. Μεθοδολογία

Ο όρος μεθοδολογία αφορά σε «ένα ολοκληρωμένο σύνολο διαδικασιών και μεθόδων που μπορούν να εφαρμοστούν από έναν επιστήμονα προκειμένου αυτός να διεξάγει μια ερευνητική διαδικασία» (Ζαφειρόπουλος, 2015: 45). Εμπεριέχει τεχνικές και διαδικασίες, οι οποίες υλοποιούνται με λογική αλληλουχία και σειρά, αποσκοπώντας στην επίλυση του ζητήματος που έχει τεθεί. Ως έρευνα ορίζεται η εφαρμογή μεθόδων με σκοπό την ανακάλυψη νέων ή καινοτόμων ευρημάτων και κατά συνέπεια τη δημιουργία νέας γνώσης προς όφελος του εκάστοτε επιστημονικού πεδίου (Noori, 2018). Για την υλοποίηση μιας έρευνας υπάρχουν διάφοροι μέθοδοι, οι οποίες αποτελούν «αποσπασματικές και μεμονωμένες επιστημονικές τεχνικές και διαδικασίες, που μπορεί να εφαρμόσει κάθε επιστήμονας, ανάλογα με το αντικείμενο, το πρόγραμμα, και τη μεθοδολογία έρευνας, που θα χρησιμοποιήσει» (Ζαφειρόπουλος, 2015: 20).

Η παρούσα έρευνα εντάσσεται στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας και αποτελεί αρωγή στην ανάπτυξη και ταυτόχρονα εφαρμογή δεξιοτήτων των φοιτητών αναφορικά με τον σχεδιασμό, την εκπόνηση και τον έλεγχο της εργασίας. Ακόμη, ενισχύει την αυτοπεποίθηση του φοιτητικού κοινού στον εντοπισμό και τη χρήση των πληροφοριών και γνώσεων, αλλά και των τεχνικών ικανοτήτων που απέκτησαν κατά τη διάρκεια των σπουδών τους. Εξίσου σημαντική είναι και η αιτιολόγηση και η παρουσίαση της απότοκης γνώσης τους.

3.1 Στόχος της Έρευνας

Η παρούσα πτυχιακή εργασία στοχεύει στη μελέτη της ιατρικής πληροφοριακής συμπεριφοράς των φοιτητών των τμημάτων της Πληροφόρησης και εκείνων των κλάδων Υγείας. Πιο συγκεκριμένα, εξετάζονται οι μέθοδοι αναζήτησης και εντοπισμού των πηγών πληροφόρησης υγείας, τα είδη των πηγών που προτιμούν, τη συχνότητα χρήσης τους, αλλά και τη διαδικασία αξιολόγησης που ακολουθούν για την επιλογή των ιατρικών πληροφοριών. Για την επίτευξη των στόχων της εργασίας, διεξάγεται μεικτή έρευνα, κυρίως με ποσοτικά χαρακτηριστικά και λιγότερο ποιοτικά, με τη μορφή ερωτηματολογίου, το οποίο απευθύνεται στις παραπάνω ομάδες πληθυσμού.

3.1.1 Βιβλιογραφική Επισκόπηση

Πρωτίστως, για την πραγματοποίηση της προκείμενης εργασίας έγινε η επιλογή του θέματος, έχοντας παράλληλα ως στόχο και την εξέταση μίας καινοτόμας πτυχής στον επιστημονικό τομέα της Πληροφόρησης. Έπειτα, πραγματοποιήθηκε η οριοθέτηση του

σκοπού, των στόχων, των περιορισμών, καθώς και των ερευνητικών ερωτημάτων. Το ερευνητικό ερώτημα δηλώνει ένα πρόβλημα, το οποίο απαιτεί συστηματική μελέτη για τη διαλεύκανσή του. Στην συνέχεια, ακολουθεί η βιβλιογραφική επισκόπηση. Αναλυτικότερα, το τελευταίο «*περιγράφει στον αναγνώστη ποιο είναι το θεωρητικό υπόβαθρο και ποιες είναι οι ερευνητικές εργασίες που έχουν προηγηθεί της παρούσας, όπως και ποιες είναι οι τελευταίες σχετικές εξελίξεις, στο θέμα το οποίο πραγματεύεται η παρούσα εργασία*» (Ζαφειρόπουλος, 2015: 345). Οι πηγές επιλέχθηκαν με βάση το θέμα και την χρονολογία έτσι ώστε να γίνει η σύγκριση με την παρούσα πτυχιακή εργασία όσο το δυνατόν πιο αξιόπιστη και να εξαχθούν ασφαλή συμπεράσματα μέσω της σύγκρισης τους. Με αυτό τον τρόπο διεξάγεται στις εμπλεκόμενες επιστημονικές κοινότητες μία αξιολόγηση των γνώσεων και των πληροφοριακών τους αναγκών, έτσι ώστε να εξελιχθούν.

3.1.2 Μεθοδολογία αναζήτησης βιβλιογραφικών πηγών

Σε αυτήν την ενότητα πρόκειται να γίνει αναφορά στη διαδικασία εντοπισμού και την αιτία επιλογής των πληροφοριακών πηγών τους. Αρχικά, επιλέχθηκαν κάποιοι όροι ή και συνδυασμοί αυτών, με στόχο την εύρεση των κατάλληλων πηγών για την επίλυση των ερευνητικών ερωτημάτων που έχουν τεθεί στην εργασία. Οι συνδυασμοί όρων που αναζητήθηκαν και έφεραν τα περισσότερα επιθυμητά αποτελέσματα είναι οι εξής: «βιβλιοθηκονομία και επιστήμη της πληροφόρησης»/ «library and information science», «επιστήμη της πληροφόρησης και φοιτητές»/ «information science and students», «φοιτητές ιατρικής»/ «medical students», «ιατρική πληροφορία»/ «medical or health information» συνδυαστικά με «πληροφοριακή παιδεία»/ «information literacy» και «πληροφοριακή συμπεριφορά»/ «information behavior».

Οι πληροφοριακές πηγές που επιλέχθηκαν από την παγκόσμια και εθνική βιβλιογραφία εντοπίστηκαν σε ιδρυματικά αποθετήρια, όπως η Υπατία και η Λήκυθος, σε ψηφιακά αποθετήρια βιβλιοθηκών, όπως το e-Lis, και σε ψηφιακές βιβλιοθήκες, όπως το Online Wiley Library και το Dspace (του Πανεπιστημίου Μακεδονίας), το οποίο είναι και ιδρυματικό αποθετήριο μαζί. Επιπρόσθετες πηγές εντοπισμού ερευνών αποτέλεσαν τα επιστημονικά περιοδικά, όπως υπάρχουν στο Research Gate και τα Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής, οι μηχανές αναζήτησης, όπως η Google Scholar και οι κυβερνητικοί οργανισμοί, όπως είναι το Συμβούλιο Δημόσιας Υγείας και Περίθαλψης της Ολλανδίας, συγκεκριμένα για την παρούσα έρευνα.

Οι έρευνες που προτιμήθηκαν για την πραγματοποίηση της βιβλιογραφικής επισκόπησης δεν επιλέχθηκαν τυχαία. Οι παράγοντες που συνέβαλαν ήταν η χρονολογία, δηλαδή το κατά πόσο ήταν επίκαιρη ή παλαιότερη η έρευνα και η συνάφεια με τα επιμέρους θέματα της παρούσας έρευνας. Τελευταίος αλλά ζωτικής σημασίας παράγοντας ήταν η ικανοποίηση των πληροφοριακών αναγκών που απαιτούσε η έρευνα. Επομένως, οι πηγές από την βιβλιογραφική έρευνα ξεχώρισαν με γνώμονα την ημερομηνία δημοσίευσης/τροποποίησης τους, τη συνάφεια και την επίλυση των ερευνητικών ερωτημάτων που εξετάζονται. Για παράδειγμα, η πρόσφατη έρευνα των Thi και Thi (2020) εξετάζει την πληροφοριακή συμπεριφορά των φοιτητών της Βιβλιοθηκονομίας και Επιστήμης της Πληροφόρησης του Πανεπιστημίου «Social Sciences and Humanities Can Tho» στο Βιετνάμ. Η συγκεκριμένη έρευνα απαντά στα ερευνητικά ερωτήματα που έχει θέσει η παρούσα πτυχιακή, τα οποία αφορούν την αναζήτηση και τον εντοπισμό της πληροφορίας, τους παράγοντες επιλογής των πηγών πληροφόρησης και τη συχνότητα χρήσης τους, καθώς και τη διαδικασία αξιολόγησης της πληροφορίας.

3.1.3 Ποσοτική και ποιοτική έρευνα – μεικτή μορφή

Στην παρούσα εργασία, διεξάγεται έρευνα κατά κόρον ποσοτική με ορισμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά, δηλαδή ένα είδος μεικτής έρευνας. Στη συγκεκριμένη παράγραφο, αναλύεται το είδος της ποσοτικής έρευνας, το οποίο είναι αναπόσπαστο μέρος της πτυχιακής εργασίας. Αρχικά, πρέπει να σημειωθεί ότι η ποσοτική έρευνα συγκαταλέγεται μαζί με την ποιοτική στην Εμπειρική ανάλυση, η οποία αφορά την αμερόληπτη απεικόνιση του κοινωνικού γίνεσθαι (Παπαγεωργίου, 2014). Σύμφωνα με τη συγγραφέα, η ποσοτική ανάλυση αποσκοπεί στην ανεύρεση των παραγόντων μετασχηματισμού των κοινωνικών καταστάσεων και φαινομένων με την αρωγή στατιστικής ανάλυσης. Ακόμη, αναφέρει ότι το είδος αυτό επιδιώκει την επίλυση των ερωτημάτων της έρευνας, καθώς και την επιβεβαίωση προηγούμενων θεωριών. Όπως έχει καταγράψει η Κοντογιαννάτου (2018), υπάρχουν κάποιες διαφορές μεταξύ ποιοτικής και ποσοτικής έρευνας, οι οποίες καθιστούν αποδοτικότερη την ποσοτική. Συγκεκριμένα, κάποια χαρακτηριστικά της ποσοτικής έρευνας είναι: α) απαντήσεις σε ερωτήματα με «ποσοτικοποιημένη» μορφή, δηλαδή με αριθμητικά δεδομένα, β) σαφήνεια στις απαντήσεις, γ) ικανότητα οργάνωσης ενός συνόλου (δείγμα), επιλεγμένου από την κοινότητα (πληθυσμός), δ) δυνατότητα μέτρησης ιδεών του συνόλου σχετικά με κάποιο ζήτημα και ε) δυνατότητα ανάλυσης συνθηκών μετά από ανακάλυψη των λόγων ύπαρξής τους. Επιπροσθέτως, η Παπαγεωργίου (2014: 5) υπογραμμίζει άλλον ένα στόχο της ποσοτικής έρευνας, ο οποίος είναι ο εξής: *«η γενίκευση, δηλαδή η περιγραφή μιας*

ή περισσότερων μεταβλητών του πληθυσμού καθώς και την εξήγηση των σχέσεων μεταξύ μεταβλητών του πληθυσμού». Κατ' επέκταση, για την ταυτοποίηση των προαναφερθέντων μεταβλητών, συναθροίζονται και επεξηγούνται δεδομένα και χαρακτηριστικά αυτών. Αυτή η διαδικασία διαρκεί για αρκετό χρονικό διάστημα και καταλήγει με την παρουσίαση των αποτελεσμάτων. Ειδικότερα, το είδος της ποσοτικής έρευνας, που αφορά την ίδια την πτυχιακή, ονομάζεται Δειγματοληπτική έρευνα και ορίζεται ως: «*Διαδικασία συλλογής παρατηρήσεων ατόμων, χαρακτηριστικών, στάσεων, κλπ. από έναν πληθυσμό*» (Παπαγεωργίου, 2014: 5). Επιπλέον, αξίζει να τονιστεί ότι η δειγματοληπτική έρευνα της παρούσας εργασίας θα μπορούσε να χαρακτηριστεί με τον εξειδικευμένο όρο της «*σκοπίμης δειγματοληψίας*», δηλαδή «*η επιλογή στοιχείων ή ατόμων που εξυπηρετούν τους σκοπούς της έρευνας*» (Παπαγεωργίου, 2014: 8).

Τον τελευταίο καιρό, η σημαντικότητα της ποιοτικής ερευνητικής μεθόδου έχει διακριθεί ως ισότιμα σημαντική με την ποσοτική, καθώς αλληλοσυμπληρώνουν μία έρευνα. Η ποιοτική ερευνητική προσέγγιση «*μελετά τα κοινωνικά φαινόμενα στην πολλαπλότητά τους και εστιάζει στη διαφοροποίηση και στην ποικιλία της κοινωνικής ζωής*» (Τσιώλης, 2013: 4). Η ποιοτική έρευνα χρησιμοποιείται συμπληρωματικά με την ποσοτική έρευνα, για να εξετάσει πολύ συγκεκριμένα θέματα και να δώσει τη δυνατότητα στον ερευνητή να εφαρμόσει την επαγωγική μέθοδο στη διεξαγωγή των αποτελεσμάτων. Ένα σημαντικό χαρακτηριστικό της είναι η αμεσότητα της σχέσης που δημιουργείται ανάμεσα στον ερευνητή και τον εξεταζόμενο. Η ποιοτική έρευνα συνήθως θέτει ερωτήματα βασισμένα στην πραγματική ζωή του απευθυνόμενου κοινού, επομένως οι απαντήσεις αυτών οδηγούν την έρευνα σε αληθινές καταστάσεις και όχι τυποποιημένες απαντήσεις. Το αρνητικό χαρακτηριστικό της, από την άλλη πλευρά, είναι ότι υπάρχει βαθμός δυσκολίας στη γενίκευση των δεδομένων.

Η Κοντογιαννάτου (2018: 84) σε επιστημονικό της άρθρο αναφέρει ότι «*οι μικτές προσεγγίσεις συνδυάζουν ποσοτικές και ποιοτικές μεθόδους κατά το μεθοδολογικό τους σχεδιασμό για να αξιοποιούν καλύτερα τα πλεονεκτήματα της κάθε μεθόδου και για να αντιμετωπίζουν αποτελεσματικότερα τις αδυναμίες της καθεμίας*». Είναι πρόπον να σημειωθεί ότι ένα κοινωνικό φαινόμενο είναι δυνατόν να επεξηγηθεί καλύτερα με τη χρήση περισσότερων μεθόδων έρευνας και όχι αποκλειστικά μίας μεθόδου (Ευαγγέλου, 2014). Επιπλέον, με τη διεκπεραίωση της έρευνας με δύο ή παραπάνω μεθόδους μπορεί να γίνει σημαντικότερη ανάλυση πάνω στα ερευνητικά ερωτήματα. Στο σημείο αυτό, αξίζει να διατυπωθεί και ένας ακόμη όρος συνώνυμος της μεικτής μεθόδου, ο οποίος είναι η «*μεθοδολογική τριγωνοποίηση*» και ορίζεται ως εξής: «*τη χρήση τουλάχιστον δύο μεθόδων,*

συνήθως ποιοτικής και ποσοτικής, στην έρευνα του ίδιου ερευνητικού προβλήματος» (Ευαγγέλου, 2014: 114). Σύμφωνα με την Κοντογιαννάτου (2018), η ποιοτική μέθοδος κάποιες φορές ακολουθεί την ποσοτική, διότι συμβάλλει στην επαλήθευση και εγκυρότητα των ευρημάτων της τελευταίας.

Οι βασικότεροι λόγοι για τους οποίους επιλέχθηκε ο τύπος της μεικτής έρευνας είναι οι ακόλουθοι: (α) τα «ποσοτικοποιημένα» δεδομένα μπορούν να συλλεχθούν, να τύχουν επεξεργασίας και να παρουσιαστούν με μεγαλύτερη ταχύτητα, ευκολία και συνέπεια, (β) μπορούν να συγκριθούν με μεγαλύτερη στατιστική αξιοπιστία με παρόμοιες έρευνες (γ) κλειστές ερωτήσεις που συλλέγουν «ποσοτικοποιημένες» απαντήσεις έχουν συνήθως μεγαλύτερη απήχηση στο ερωτώμενο κοινό και συνεπώς διασφαλίζουν μεγαλύτερη απόκριση. Ωστόσο, για τουλάχιστον μία ερώτηση κρίθηκε απαραίτητη η δημιουργία μίας ανοιχτού τύπου ερώτησης που συγκεντρώνει ποιοτικές πληροφορίες. Σκοπός της ερώτησης αυτής ήταν η συλλογή των απόψεων των ερωτηθέντων σχετικά με το κατά πόσο γνωρίζουν την πληροφοριακή παιδεία και τις δεξιότητές της.

3.2 Συγκρότηση Δείγματος & Συλλογή Δεδομένων

Αρχικά, κατασκευάστηκε ένα πιλοτικό ερωτηματολόγιο σε ψηφιακή μορφή με 7 ενότητες και 18 ερωτήσεις, το οποίο διαμοιράστηκε σε οικεία πρόσωπα, ώστε να διαπιστωθεί αν είναι σαφής η διατύπωση των ερωτήσεων και αν χρήζουν βελτίωσης είτε οι ερωτήσεις είτε η δομή του ερωτηματολογίου. Έπειτα, οριστικοποιήθηκε η τελική μορφή του ερωτηματολογίου με 6 ενότητες και 15/ 16 ερωτήσεις για το τμήμα της Πληροφόρησης και τα τμήματα των Σχολών Υγείας αντίστοιχα. Κατά αυτόν τον τρόπο, δημιουργήθηκαν δύο ξεχωριστά ψηφιακά ερωτηματολόγια για τον κάθε επιστημονικό τομέα. Η συγκρότηση του δείγματος πραγματοποιήθηκε έπειτα από την επικοινωνία του επιβλέποντα καθηγητή με τα τμήματα Πληροφόρησης και Υγείας του ΠΑΔΑ μέσω ηλεκτρονικής αλληλογραφίας. Τα δύο ερωτηματολόγια απαντήθηκαν συνολικά από 70 φοιτητές του τμήματος της Πληροφόρησης και από 25 φοιτητές του τμήματος της Φυσικοθεραπείας. Εδώ, παρατηρείται ότι δεν ανταποκρίθηκαν τα υπόλοιπα τμήματα των Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ.

3.3 Κατασκευή Ερευνητικού Εργαλείου

Οι ερωτήσεις που δημιουργήθηκαν προέκυψαν από τη μελέτη της σχετικής βιβλιογραφίας. Εξάλλου και στο κεφάλαιο της συζήτησης των αποτελεσμάτων πραγματοποιείται σύγκριση με τα πορίσματα της βιβλιογραφίας αυτής. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αποφασίστηκε το ερώτημα της συχνότητας χρήσης των πηγών να μην

ενσωματωθεί στα ερωτηματολόγια παρόλο που σχολιάστηκε στη βιβλιογραφία. Ο λόγος είναι ότι κρίθηκε πολύ ειδικό για τους σκοπούς της συγκεκριμένης πτυχιακής. Ειδικότερα, πρόκειται για δομημένα ερωτηματολόγια, καθώς περιλαμβάνουν ένα εισαγωγικό κείμενο για τα στοιχεία του οργανισμού, τον σκοπό του ερωτηματολογίου και τη διασφάλιση των προσωπικών δεδομένων. Διαθέτουν, ακόμα, την ενότητα με τα δημογραφικά στοιχεία και το κυρίως ερωτηματολόγιο διαχωρισμένο σε έξι ενότητες με τις περισσότερες ερωτήσεις να είναι κλειστού τύπου (διχοτομικές, απλής και πολλαπλής επιλογής, τρίτοβάθμια κλίμακα Likert) και μία ανοιχτού τύπου, γεγονός που καθιστά τα ερωτηματολόγια μεικτής μορφής. Σύμφωνα με τη μεικτή έρευνα, οδηγούμαστε στο συμπέρασμα πως οι δύο προσεγγίσεις που θίγει είναι αυτή της ποσοτικής και της ποιοτικής (Καλογεράκη, 2013).

3.4 Μέθοδοι Στατιστικής Ανάλυσης

Αφού διαμοιράστηκαν τα δύο ξεχωριστά ερωτηματολόγια στα δύο τμήματα μέσω της εφαρμογής Google Forms και απαντήθηκαν από ένα μέρος των φοιτητικών κοινών, ακολουθεί η ανάλυση των αποτελεσμάτων της έρευνας. Αρχικά, έγινε λήψη των δεδομένων (απαντήσεων των ερωτηματολογίων) από το Google Forms σε αρχείο Microsoft Office Excel. Έπειτα, πραγματοποιήθηκε η επεξεργασία των δεδομένων για κάθε ερώτηση σε ξεχωριστό υπολογιστικό φύλλο και για τα δύο ερωτηματολόγια που αντιστοιχούν σε κάθε τμήμα. Ειδικότερα, δημιουργήθηκαν πίνακες που περιείχαν τις επιλογές της κάθε ερώτησης και τις τιμές των απαντήσεων. Επιπλέον, με τους πίνακες υπολογίστηκαν ο μέσος όρος (average), η μέση τιμή (median) και η τυπική απόκλιση (standard deviation) για το σύνολο των τιμών του πίνακα, καθώς και τα ποσοστά για κάθε τιμή του πίνακα. Οι προηγούμενες συναρτήσεις χρησιμοποιήθηκαν για την καλύτερη ανάλυση των δεδομένων, επιδιώκοντας τη δημιουργία μίας ολοκληρωμένης εικόνας για το δειγματοληπτικό κοινό που αντιπροσωπεύει το κάθε τμήμα. Επόμενο βήμα ήταν η δημιουργία γραφημάτων, για την απεικόνιση των αποτελεσμάτων.

Στη συνέχεια, στο τέταρτο κεφάλαιο επέρχεται η αναλυτική παρουσίαση των σημαντικότερων ευρημάτων των ερωτηματολογίων που αντιστοιχούν για κάθε τμήμα. Ύστερα, υλοποιείται η συγκριτική ανάλυση των αποτελεσμάτων μεταξύ των δύο φοιτητικών κοινών που αντιπροσωπεύουν το κάθε τμήμα. Επακολουθεί η επαλήθευση ή η απόρριψη των ευρημάτων των δύο ερωτηματολογίων μέσω της σύγκρισης και του σχολιασμού των πορισμάτων των ερευνών σχετικών με το θέμα της παρούσας πτυχιακής που έχουν επιλεχθεί από τη διεθνή και την εθνική βιβλιογραφία.

Εν τέλει, εξάγονται τα τελικά συμπεράσματα από τα ευρήματα της έρευνας της πτυχιακής σε σύγκριση με εκείνα των βιβλιογραφικών πηγών. Ακόμη, ακολουθούν και οι μελλοντικές προτάσεις, οι οποίες αφορούν την εξέλιξη και στους δύο επιστημονικούς τομείς, εκείνον της Βιβλιοθηκονομίας και εκείνους της Ιατρικής.

Κεφάλαιο 4. Αποτελέσματα – Ευρήματα / Επιτεύγματα

4.1 Αναλυτική Παρουσίαση Αποτελεσμάτων

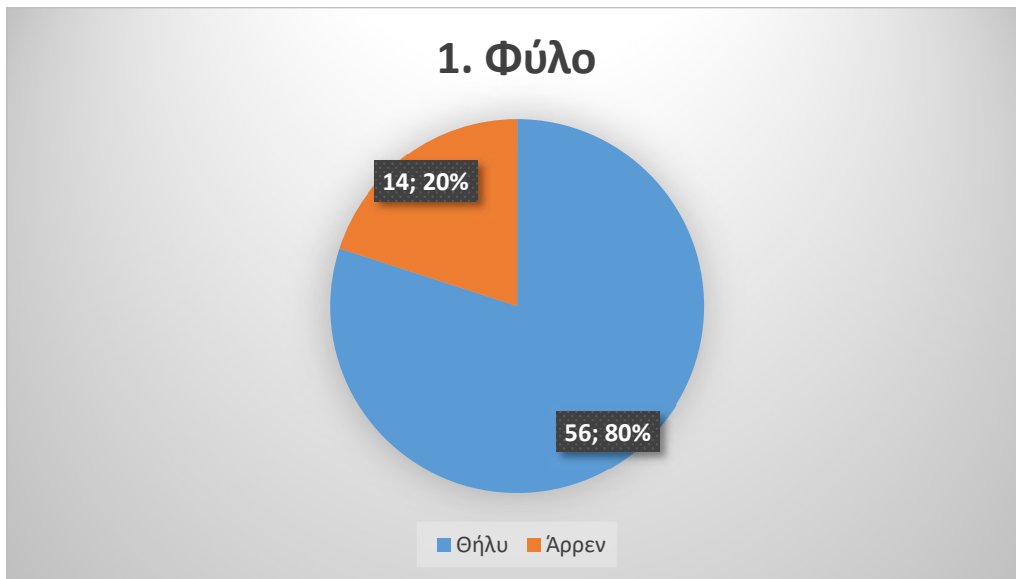
Το κεφάλαιο αυτό αναφέρεται στην εκτεταμένη παρουσίαση των αποτελεσμάτων των ερωτηματολογίων, τα οποία έχουν συμπληρωθεί από τις δύο φοιτητικές ομάδες. Σημειώνεται ότι για τις ανάγκες της έρευνας δημιουργήθηκαν δύο ξεχωριστά ερωτηματολόγια σε ηλεκτρονική μορφή, με τη χρήση της εφαρμογής <https://docs.google.com/forms/u/0/>. Στη συνέχεια, το κάθε ερωτηματολόγιο απεστάλη κατά το μήνα Δεκέμβριο του 2020 στην αντίστοιχη φοιτητική ομάδα. Ελήφθησαν 70 έγκυρες απαντήσεις από τη φοιτητική ομάδα του Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης και 25 έγκυρες απαντήσεις από το Τμήμα Φυσικοθεραπείας. Τα ερωτηματολόγια διαθέτουν το ίδιο περιεχόμενο ενοτήτων και ερωτήσεων, πλην μίας ερώτησης στην πρώτη ενότητα, που περιλαμβάνεται μόνο στο ερωτηματολόγιο της δεύτερης φοιτητικής ομάδας που αφορούσε σε Τμήματα Υγείας και συναφών αντικειμένων, και αφορά την ειδικότητα των φοιτητών. Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι πριν τη συμπλήρωση του κάθε ερωτηματολογίου, ήταν απαραίτητη η επιβεβαίωση από το ερωτώμενο κοινό ότι ενημερώθηκε για τον σκοπό της έρευνας και ότι επιθυμούσε να δηλώσει τη συναίνεσή του.

4.1.1 Απαντήσεις Ερωτηματολογίου Τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης

Στο συγκεκριμένο υπο-κεφάλαιο, αναλύονται οι απαντήσεις – τα αποτελέσματα του ερωτηματολογίου, το οποίο απευθύνεται στους προπτυχιακούς φοιτητές του τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης. Το ερωτηματολόγιο συμπληρώθηκε συνολικά από 70 φοιτητές.

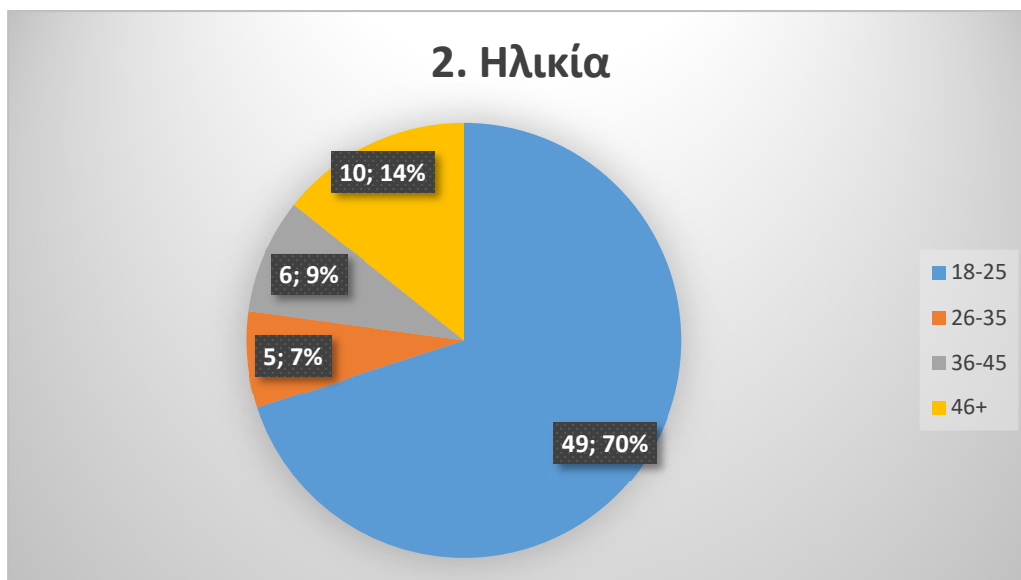
4.1.1.1 Πρώτη Ενότητα Ερωτηματολογίου – Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Η πρώτη ενότητα του ερωτηματολογίου ονομάζεται «Δημογραφικά Χαρακτηριστικά», μελετά τα προσωπικά στοιχεία των ερωτώμενων και αποτελείται από τρεις ερωτήσεις. Ξεκινώντας με την πρώτη ερώτηση που αφορά το φύλο των συμμετεχόντων, απαντήθηκε πως 56 από τα 70 άτομα (80%) είναι γυναίκες και τα υπόλοιπα 14 άτομα (20%) είναι άνδρες.

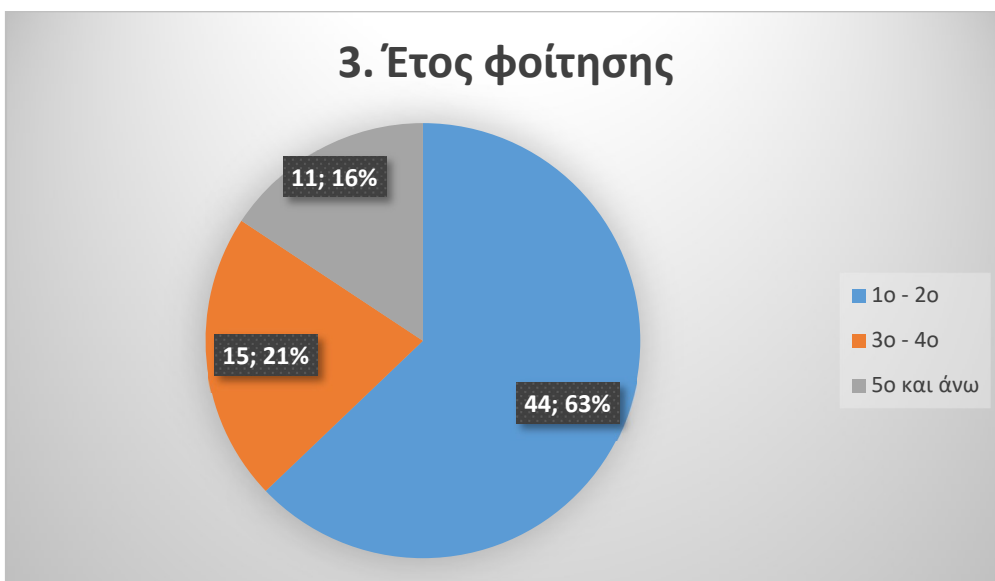
Εικόνα 1. Διάγραμμα 1ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

Στη συνέχεια, οι φοιτητές καλούνται να επιλέξουν την ηλικιακή ομάδα στην οποία εντάσσονται. Στις ηλικίες των 18-25 ετών ανήκουν 49 άτομα (70%), των 26-35 ετών 5 άτομα (7%), των 36-45 ετών 6 άτομα (9%) και στην τελευταία ηλικιακή ομάδα, των 46+ ετών, 10 άτομα (14%).

Εικόνα 2. Διάγραμμα 2ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

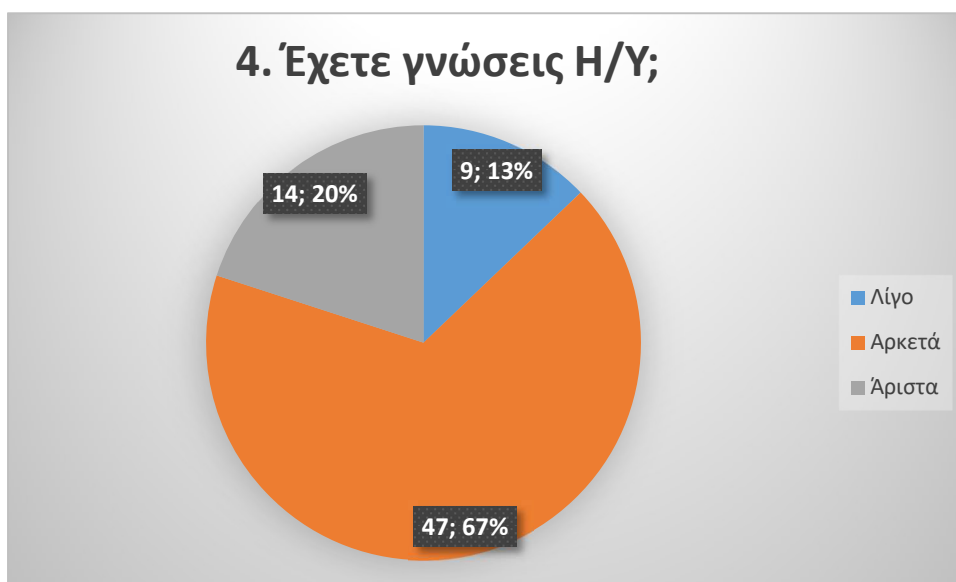
Η επόμενη ερώτηση αφορά το έτος φοίτησης που βρίσκονται οι φοιτητές στην παρούσα χρονική στιγμή. Απαντάται ότι στο 1^ο-2^ο έτος φοίτησης ανήκουν 44 άτομα (63%), στο 3^ο-4^ο έτος 15 άτομα (21%) και στο 5^ο και άνω έτη 11 άτομα (16%).

Εικόνα 3. Διάγραμμα 3ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

4.1.1.2 Δεύτερη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Εισαγωγικές Ερωτήσεις

Ακολουθεί η ενότητα «Εισαγωγικές Ερωτήσεις» που σχετίζεται με βασικές γνώσεις του κοινού και απαρτίζεται από δύο ερωτήσεις. Αρχικά, στην ερώτηση «Έχετε γνώσεις Η/Υ;» παρατηρείται ότι 47 άτομα (67%) επέλεξαν «αρκετά», 14 άτομα (20%) «άριστα» και 9 άτομα (13%) «λίγο».

Εικόνα 4. Διάγραμμα 4ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

Επιπλέον, στην ερώτηση «Έχετε γνώσεις αγγλικής γλώσσας;» διαπιστώνεται ότι 35 άτομα (50%) γνωρίζουν τα αγγλικά «αρκετά», 29 άτομα (41%) «άριστα» και 6 άτομα (9%) «λίγο».

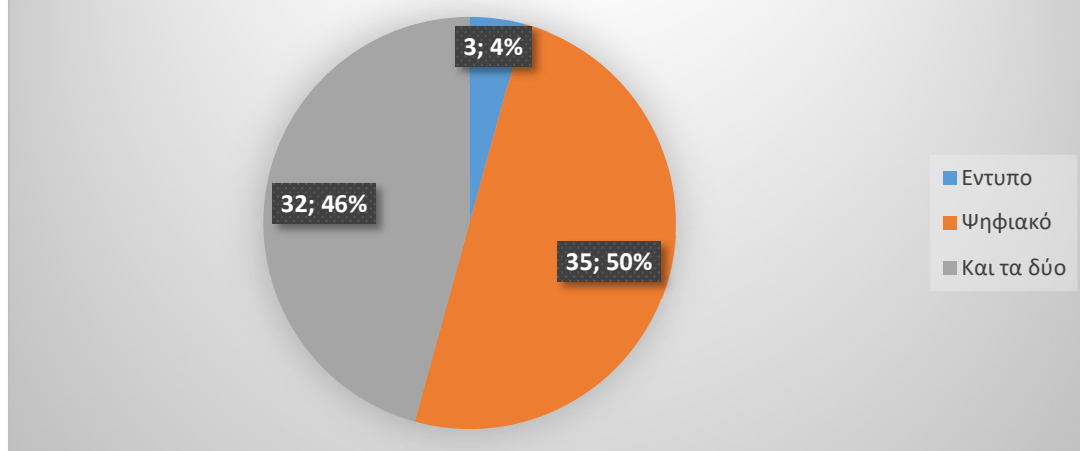
Εικόνα 5. Διάγραμμα 5ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

4.1.1.3 Τρίτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Αναζήτηση και Εντοπισμός της Ιατρικής Πληροφορίας

Η επόμενη ενότητα ονομάζεται «Αναζήτηση και Εντοπισμός της Ιατρικής Πληροφορίας», η οποία αναφέρεται στη μέθοδο αναζήτησης και ανάκτησης πηγών πληροφόρησης υγείας. Περιλαμβάνονται τρεις ερωτήσεις. Η πρώτη ερώτηση διατυπώνεται ως εξής: «Ποιο είδος πηγής πληροφόρησης προτιμάτε όταν αναζητάτε ιατρική πληροφορία;». Εδώ, 35 άτομα (50%) προτιμούν το ψηφιακό είδος πηγής πληροφόρησης, 32 άτομα (46%) επιλέγουν «και τα δύο», ενώ μόνο 3 άτομα (4%) προτιμούν το έντυπο είδος.

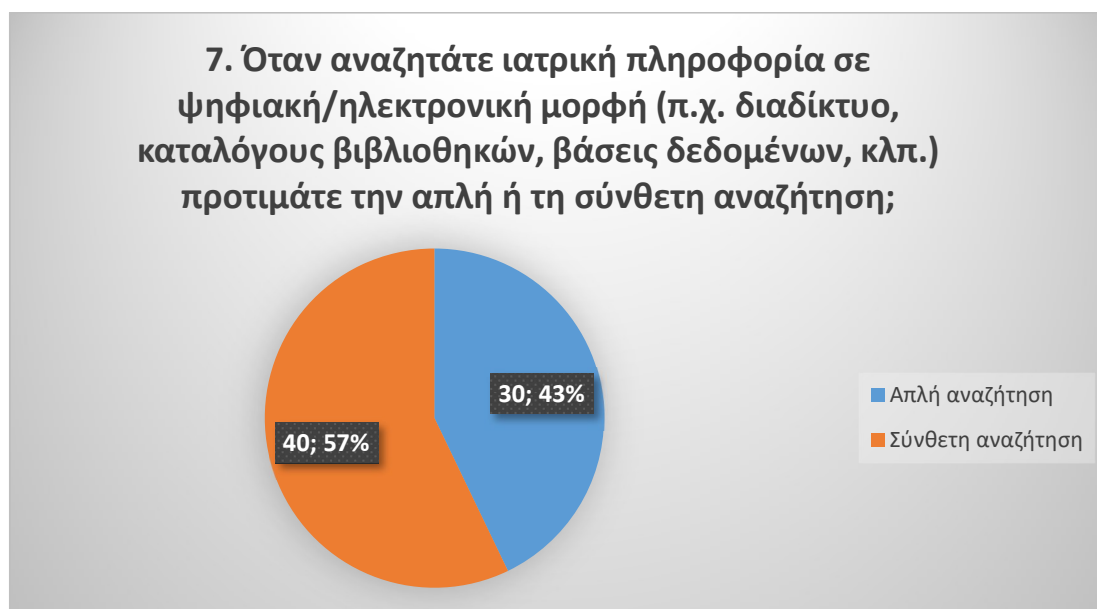
6. Ποιο είδος πηγής πληροφόρησης προτιμάτε όταν αναζητάτε ιατρική πληροφορία;

Εικόνα 6. Διάγραμμα 6ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

Έπειτα, οι συμμετέχοντες ερωτώνται εάν «προτιμούν την απλή ή τη σύνθετη αναζήτηση, όταν αναζητούν ιατρική πληροφορία σε ψηφιακή/ηλεκτρονική μορφή (π.χ. διαδίκτυο, καταλόγους βιβλιοθηκών, βάσεις δεδομένων, κλπ.)». Παρατηρείται ότι 40 άτομα (57%) χρησιμοποιούν τη σύνθετη αναζήτηση για τον προαναφερθέντα σκοπό, ενώ τα υπόλοιπα 30 άτομα (43%) την απλή αναζήτηση.

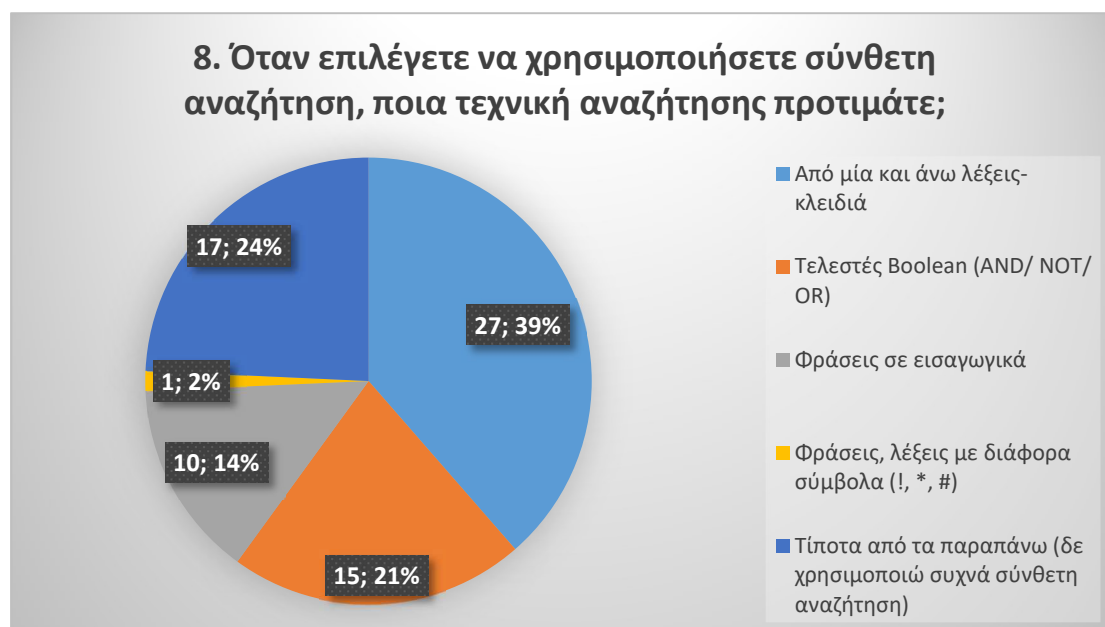
7. Όταν αναζητάτε ιατρική πληροφορία σε ψηφιακή/ηλεκτρονική μορφή (π.χ. διαδίκτυο, καταλόγους βιβλιοθηκών, βάσεις δεδομένων, κλπ.) προτιμάτε την απλή ή τη σύνθετη αναζήτηση;

Εικόνα 7. Διάγραμμα 7ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

Ακόμη, διερευνάται η τεχνική αναζήτησης που προτιμούν οι ερωτώμενοι, όταν επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν σύνθετη αναζήτηση. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι 27

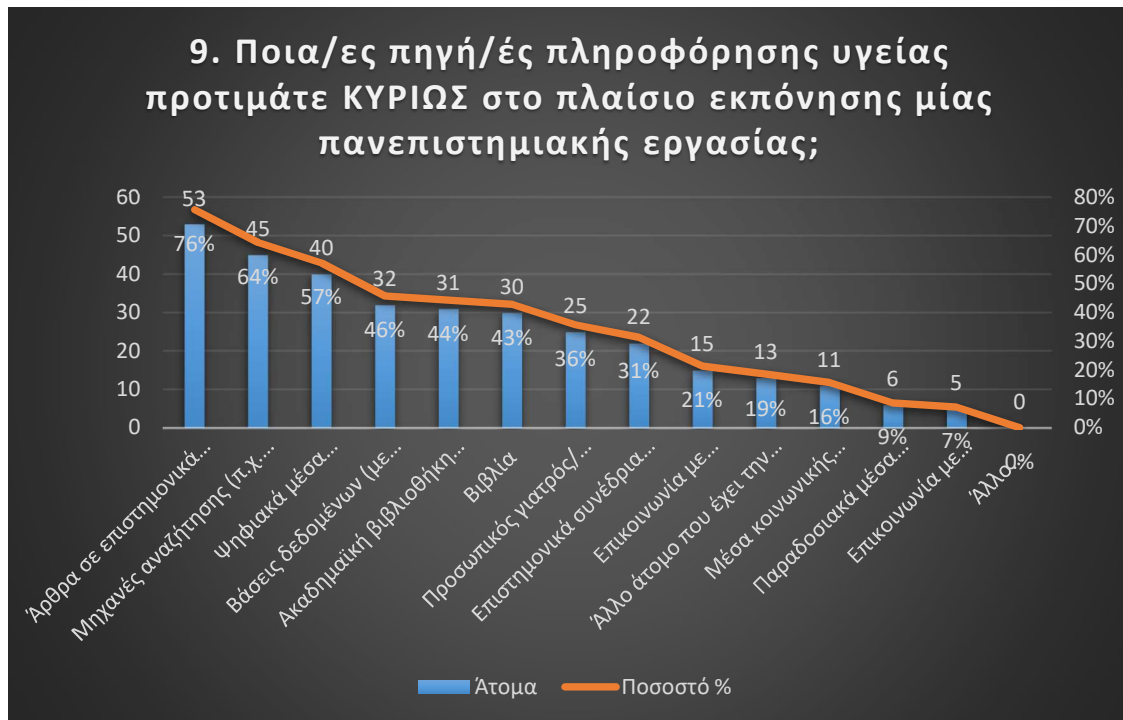
άτομα (39%) κάνουν χρήση «από μία και άνω λέξεις-κλειδιά», 17 άτομα (24%) «τίποτα από τα παραπάνω (δε χρησιμοποιώ συχνά σύνθετη αναζήτηση)», 15 άτομα (21%) «τελεστές Boolean (AND/ NOT/ OR)», 10 άτομα (14%) «φράσεις σε εισαγωγικά» και μόνο 1 άτομο (1%) «φράσεις, λέξεις με διάφορα σύμβολα (!, *, #)».

Εικόνα 8. Διάγραμμα 8ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

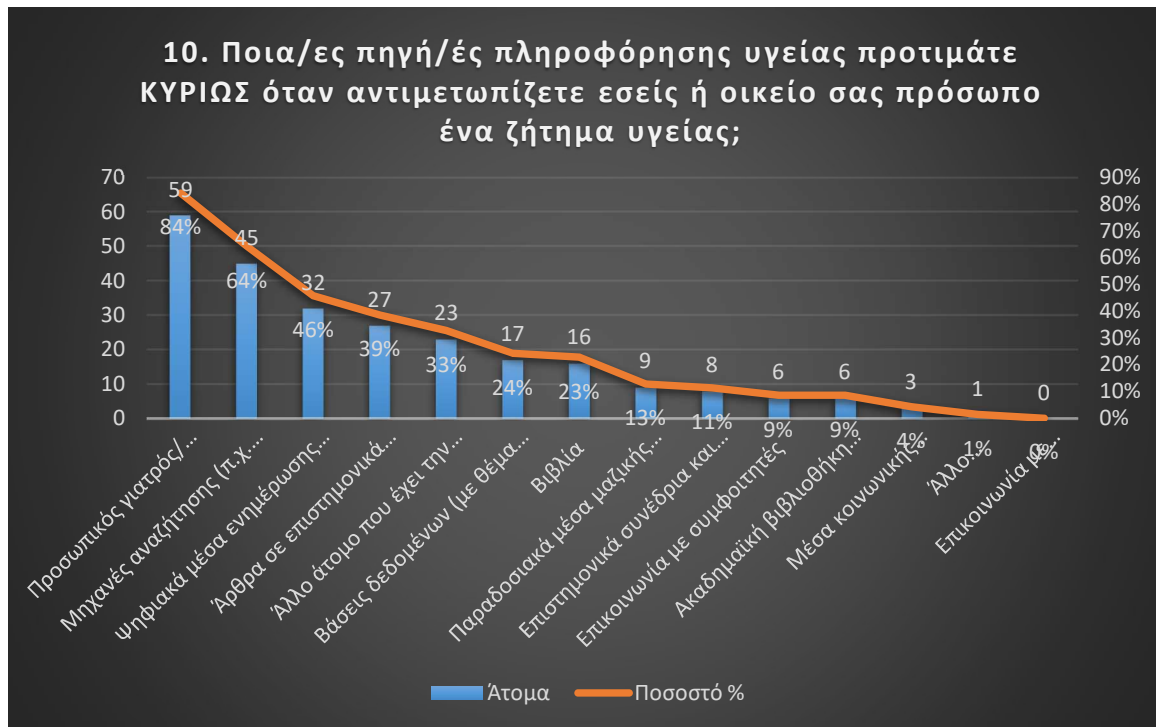
4.1.1.4 Τέταρτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Παράγοντες Επιλογής των Πηγών Πληροφόρησης Υγείας

Έπεται η ενότητα «Παράγοντες Επιλογής των Πηγών Πληροφόρησης Υγείας», τους οποίους ορίζει το φοιτητικό κοινό. Η συγκεκριμένη ενότητα αποτελείται από τέσσερις ερωτήσεις, στις οποίες οι ερωτώμενοι είχαν την επιλογή πάνω από μίας απάντησης. Πρώτα, διατυπώνεται η εξής ερώτηση: «Ποια/ες πηγή/ές πληροφόρησης υγείας προτιμάτε κυρίως στο πλαίσιο εκπόνησης μίας πανεπιστημιακής εργασίας;». Τα «άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά», οι «μηχανές αναζήτησης (π.χ. Google)», καθώς και τα «ψηφιακά μέσα ενημέρωσης (π.χ. ειδησεογραφικές ιστοσελίδες, ιατρικές ιστοσελίδες, ιστολόγια)», προτιμώνται κυρίως για τη διεκπεραίωση μίας εργασίας από 53 (76%), 45 (64%) και 40 (57%) φοιτητές αντίστοιχα.

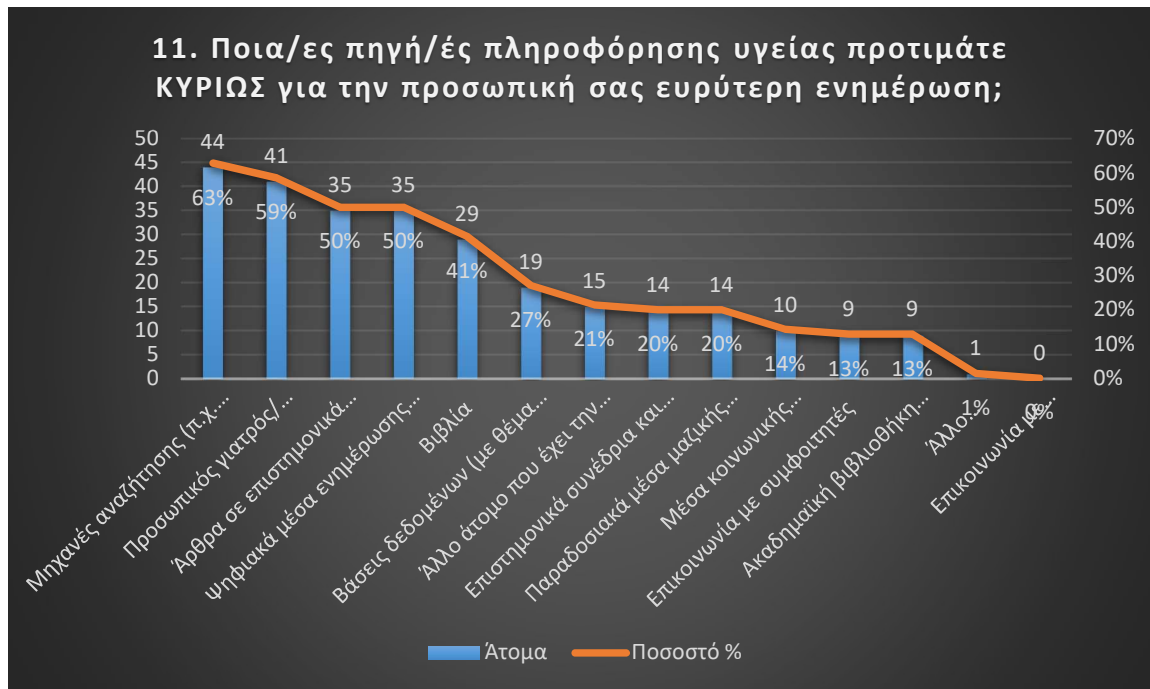
Εικόνα 9. Διάγραμμα 9ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

Εν συνεχεία, το εξεταζόμενο κοινό ερωτάται αναφορικά με «την/ις πηγή/ές πληροφόρησης υγείας που προτιμούν κυρίως όταν αντιμετωπίζουν εκείνοι ή οικείο τους πρόσωπο ένα ζήτημα υγείας». Παρατηρείται ότι ως κύρια πηγή πληροφόρησης υγείας για το παραπάνω θέμα επιλέγεται ο «προσωπικός γιατρός/ φαρμακοποιός» από 59 άτομα (84%), αλλά και οι «μηχανές αναζήτησης (π.χ. Google)» προτιμώνται σε μεγάλο βαθμό από 45 άτομα (64%). Επιπροσθέτως, η «επικοινωνία με βιβλιοθηκονόμους» σημειώνει μηδενικό αποτέλεσμα. Στην επιλογή «άλλο...», 1 άτομο (1%) εκφράζει την άποψή του: «τίποτα από τα παραπάνω».

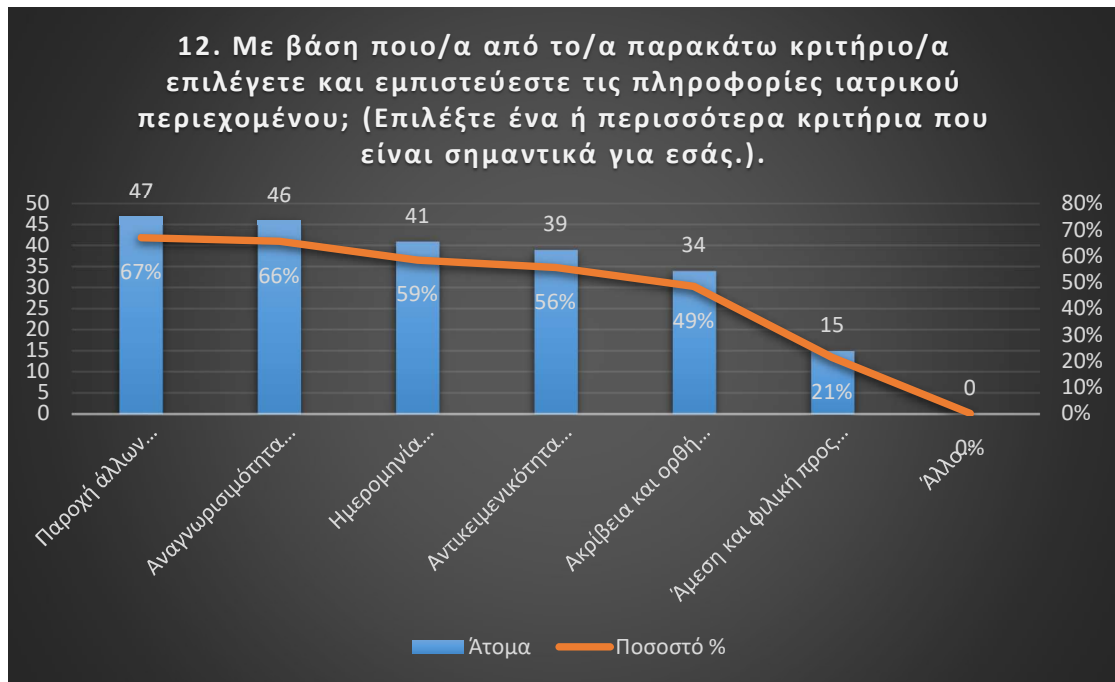
Εικόνα 10. Διάγραμμα 10ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

Η επόμενη ερώτηση αφορά «την/ις πηγή/ές πληροφόρησης υγείας που προτιμούν κυρίως για την προσωπική τους ευρύτερη ενημέρωση». Οι «μηχανές αναζήτησης (π.χ. Google)» (44 άτομα – 63%) και ο «προσωπικός γιατρός/ φαρμακοποιός» (41 άτομα – 59%) χρησιμοποιούνται σε μεγάλο βαθμό από τους φοιτητές. Ακόμη, 1 άτομο (1%) τοποθετείται ως εξής: «ιατρικές εκπομπές στην τηλεόραση».

Εικόνα 11. Διάγραμμα 11ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

Κατόπιν, οι συμμετέχοντες καλούνται να επιλέξουν «το/α σημαντικότερο/α κριτήριο/α, με βάση τα οποία εμπιστεύονται τις πληροφορίες ιατρικού περιεχομένου». Τα στοιχεία φανερώνουν πως δύο είναι τα σπουδαιότερα κριτήρια επιλογής των πληροφοριών υγείας, η «παροχή άλλων βιβλιογραφικών αναφορών/ ηλεκτρονικών συνδέσμων (εγκυρότητα)» και η «αναγνωριστικότητα συγγραφέα/ δημιουργού πληροφορίας (όνομα, ιδιότητα κλπ.)», τα οποία συγκεντρώνουν 47 (67%) και 46 (66%) άτομα αντίστοιχα.

Εικόνα 12. Διάγραμμα 12ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

4.1.1.5 Πέμπτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Διαδικασία Αξιολόγησης της Ιατρικής Πληροφορίας

Η ενότητα που ακολουθεί ονομάζεται «Διαδικασία Αξιολόγησης της Ιατρικής Πληροφορίας». Περιέχει μία και μοναδική ερώτηση αναφορικά με το «κριτήριο που χρησιμοποιούν οι φοιτητές για να αξιολογήσουν το περιεχόμενο της πηγής πληροφόρησης υγείας». 51 άτομα (73%) βασίζονται στο κριτήριο του «ελέγχου εγκυρότητας πληροφοριών», 14 άτομα (20%) στην «κριτική σκέψη», 3 άτομα (4%) στον «έλεγχο ημερομηνίας δημοσίευσης» και 2 άτομα (3%) στον «έλεγχο αμεροληψίας περιεχομένου».

Όσον αφορά το κριτήριο του ελέγχου εγκυρότητας των πληροφοριών, αυτό ορίζεται ως ο εντοπισμός και η επιλογή της πληροφορίας, η οποία «μπορεί να είναι αξία εμπιστοσύνης διότι λειτουργεί ή συμπεριφέρεται σύμφωνα με τον προσδοκώμενο τρόπο» ('Reliable', 2021). Όπως αναφέρει το λεξικό του Πανεπιστημίου Cambridge ('Critical Thinking', 2021), η κριτική σκέψη αφορά «τη διαδικασία προσεκτικού συλλογισμού σχετικά με ένα θέμα ή μία ιδέα, χωρίς να επιτρέπονται συναισθήματα και απόψεις να σε επηρεάζουν». Αναφορικά με το κριτήριο του ελέγχου ημερομηνίας δημοσίευσης της πληροφορίας, αυτό ορίζεται από το προαναφερόμενο λεξικό ως η «μετάδοση σε κάποιον της πιο πρόσφατης πληροφορίας» ('Update', 2021). Το τελευταίο κριτήριο αξιολόγησης, ο «έλεγχος αμεροληψίας περιεχομένου», δηλώνεται ως «η ποιότητα του να είσαι ικανός να πάρεις αποφάσεις ή να

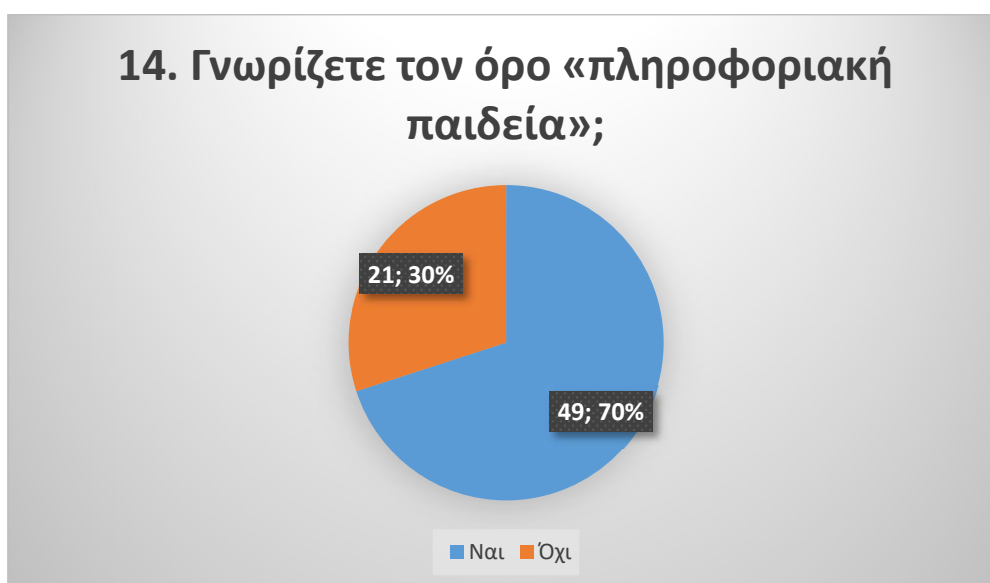
κρίνεις δίκαια, γεγονός το οποίο δεν επηρεάζεται από προσωπικά συναισθήματα ή απόψεις» ('Objectivity', 2021).

Εικόνα 13. Διάγραμμα 13ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

4.1.1.6 Έκτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Απόψεις Πληροφοριακής Παιδείας

Η συγκεκριμένη ενότητα αφορά την προσωπική τοποθέτηση του εξεταζόμενου κοινού στο πλαίσιο της πληροφοριακής παιδείας, γι' αυτό και αποκαλείται «Απόψεις Πληροφοριακής Παιδείας». Εδώ, παρουσιάζονται δύο ερωτήσεις. Αρχικά, ερωτάται εάν «γνωρίζει το φοιτητικό κοινό τον όρο “πληροφοριακή παιδεία”» και παρατηρείται ότι 49 άτομα (70%) απαντούν «ναι», ενώ τα υπόλοιπα 21 άτομα (30%) «όχι».

Εικόνα 14. Διάγραμμα 14ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

Η τελευταία ερώτηση του παρόντος ερωτηματολογίου είναι ανοικτού τύπου, στην οποία καταγράφονται οι απόψεις των ερωτώμενων σχετικά με το θέμα των «δεξιοτήτων που περιλαμβάνει η πληροφοριακή παιδεία». Καταρχήν, 35 άτομα (50%) απαντούν πως η «αξιολόγηση των πηγών πληροφόρησης ή/ και της ίδιας της πληροφορίας» είναι αναπόσπαστο μέρος της πληροφοριακής παιδείας με τους όρους «αναζήτηση-εντοπισμός» (23 άτομα - 33%) και «κριτική σκέψη» (22 άτομα - 31%) να ακολουθούν. Ύστερα, η πληροφοριακή παιδεία ορίζεται από το κοινό ως η «χρήση» και η «οργάνωση της πληροφορίας» ως βασικές λειτουργίες στο σχήμα του πληροφοριακού αλφαριθμητισμού, γεγονός που εκφράζεται από 11 (16%) και 10 (14%) άτομα αντίστοιχα. Μόνο 5 άτομα (7%) αναφέρουν τη «συλλογή πληροφορίας». Είναι σημαντικό να αναφερθεί πως οι προαναφερόμενοι όροι συναποτελούν τον ορισμό της πληροφοριακής παιδείας. Μεταξύ άλλων, το εξεταζόμενο κοινό απαντά με διάφορες τοποθετήσεις, οι οποίες είναι ικανές να συνθέσουν την έννοια αυτή, όπως «κριτική σκέψη, τεχνολογικές γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να έχει την ικανότητα να εντοπίσει τις πληροφορίες που αναζητά και να κρίνει κατά πόσο αυτές είναι αξιόπιστες ή όχι», «κυρίως το να μαθαίνει κανείς τον τρόπο να αναζητά πληροφορίες με ευκολία και επιτυχία, όταν την χρειάζεται, να επιλέγει εκείνη την πληροφορία που του είναι πιο χρήσιμη και να μπορεί να αναγνωρίζει τους λόγους που υπαγορεύουν την αναζήτηση αυτή», καθώς και «την ανάπτυξη της κριτικής σκέψης με στόχο την εύκολη διαχώριση των έγκυρων και ψευδών πληροφοριών». Τέλος, 12 φοιτητές (17%) πιστεύουν πως δεν γνωρίζουν τις απαραίτητες δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας.

Εικόνα 15. Διάγραμμα 15ης ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Επιστήμης της Πληροφόρησης

4.1.2 Απαντήσεις Ερωτηματολογίου Τμήματος Φυσικοθεραπείας

Σε αυτό το υπο-κεφάλαιο, γίνεται η παρουσίαση των απαντήσεων στο ερωτηματολόγιο που διανεμήθηκε στα Τμήματα Υγείας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής. Τα μέλη, τα οποία ανταποκρίθηκαν στο ερωτηματολόγιο, ανέρχονται σε 25 άτομα, τα οποία ανήκουν όλα στο τμήμα της Φυσικοθεραπείας.

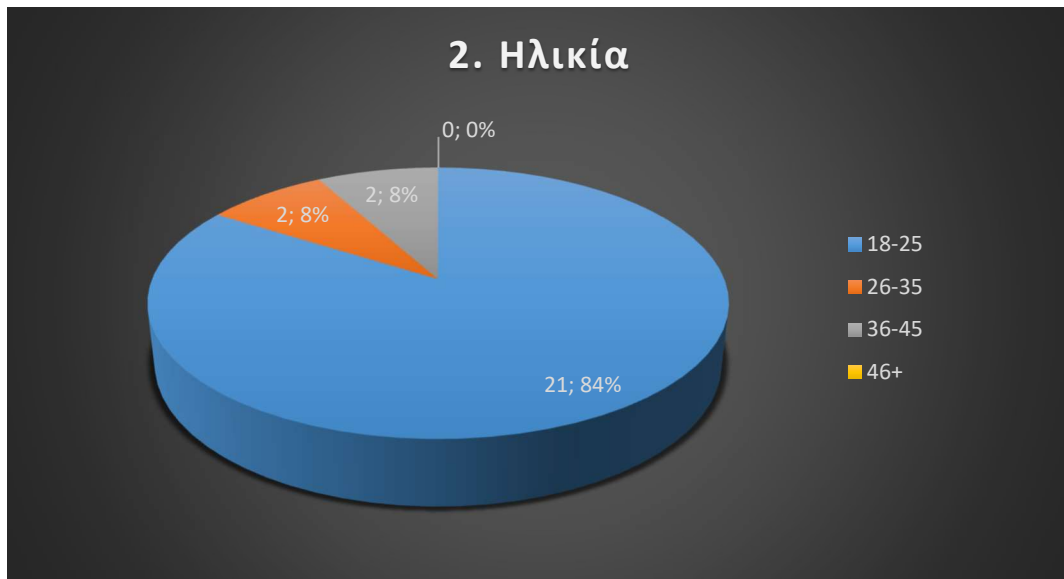
4.1.2.1 Πρώτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Δημογραφικά Χαρακτηριστικά

Η πρώτη ενότητα φανερώνει τα δημογραφικά χαρακτηριστικά των ερωτώμενων, εκ των οποίων οι 15 είναι γυναίκες (60%) και οι 10 είναι άντρες (40%).

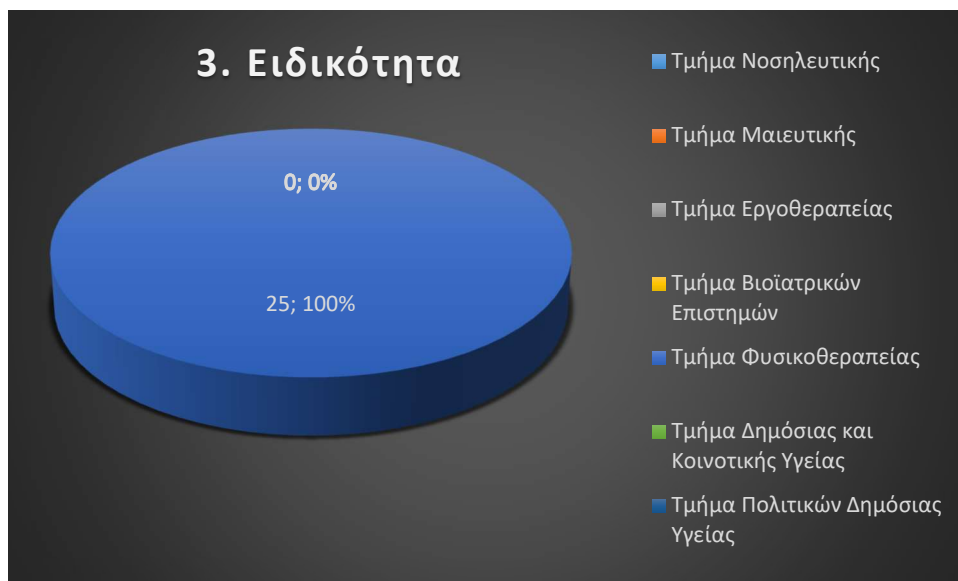
Εικόνα 16. Διάγραμμα 1^{ης} ερώτησης ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

Το ηλικιακό πλαίσιο των περισσότερων (84%) αγγίζει την ομάδα των 18-25, τα 2 άτομα (8%) ανήκουν στην ομάδα των 26-35, ενώ τα άλλα 2 άτομα (8%) ανήκουν στην ομάδα των 36-45.

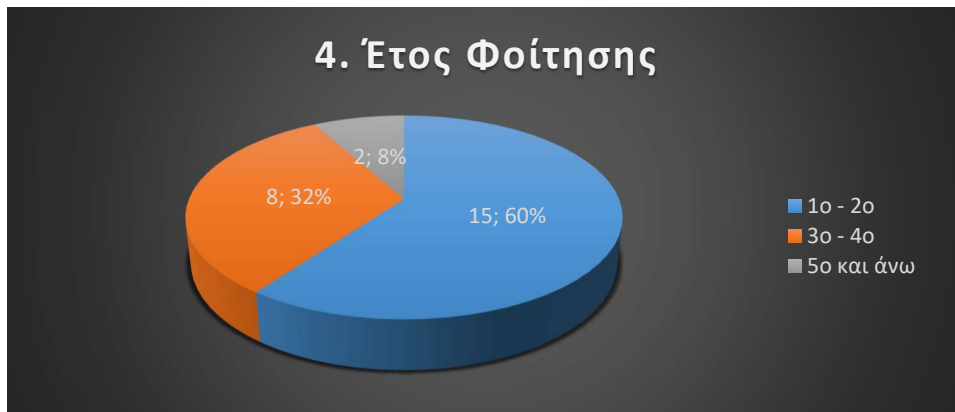
Εικόνα 17. Διάγραμμα 2^{ης} ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

Συνολικά από τα επτά τμήματα, μόνο αυτό της Φυσικοθεραπείας συμμετείχε στην έρευνα, επομένως όλα τα ερωτώμενα μέλη (100%) αντιπροσωπεύουν το προαναφερόμενο τμήμα.

Εικόνα 18. Διάγραμμα 3^{ης} ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

Τέλος, το ακαδημαϊκό έτος στο οποίο φοιτούν οι περισσότεροι ερωτώμενοι (60%), ανήκουν στο 1^ο-2^ο, οι 8 φοιτητές (32%) τον 3^ο-4^ο έτος, ενώ μόνο 2 φοιτητές (8%) βρίσκονται στο 5^ο έτος σπουδών και άνω.

Εικόνα 19. Διάγραμμα 4^{ης} ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

4.1.2.2 Δεύτερη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Εισαγωγικές Ερωτήσεις

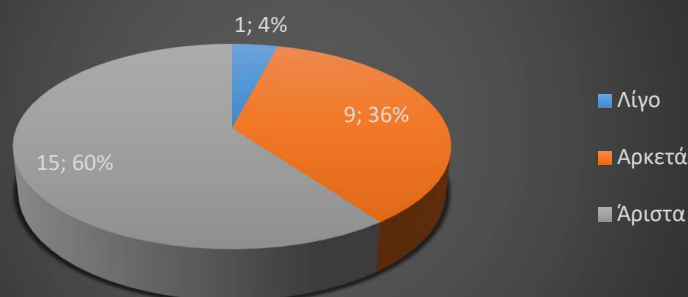
Σε αυτό το σημείο λαμβάνουν χώρα δυο γενικές ερωτήσεις, με σκοπό την ανάδειξη κάποιων γενικών γνώσεων του εξεταζόμενου πληθυσμού. Αυτήν την ενότητα εισάγει η ερώτηση πέντε «έχετε γνώσεις Η/Υ». 16 άτομα (64%) φαίνεται να έχουν γνώσεις Η/Υ σε ένα αρκετά καλό επίπεδο. Από την άλλη πλευρά, τα 4 άτομα, (16%) από το σύνολο, δηλώνουν ότι γνωρίζουν σε μικρότερο επίπεδο (λίγο) να χειρίζονται τον υπολογιστή.

Εικόνα 19. Διάγραμμα 5^{ης} ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

Έπειτα η ενότητα συνεχίζεται με την ερώτηση έξι, κατά την οποία εξετάζεται το επίπεδο της Αγγλικής γνώσης των συμμετεχόντων. Τα 15 άτομα (60%) απαντούν ότι γνωρίζουν αγγλικά σε άριστο επίπεδο, 9 (36%) αρκετά, ενώ μόνο 1 (4%) από τα 25 άτομα συνολικά απαντά ότι γνωρίζει λίγο.

6. Έχετε γνώσεις αγγλικής γλώσσας;

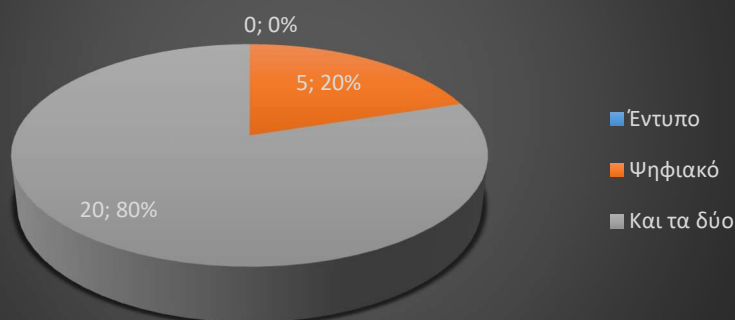

Εικόνα 20. Διάγραμμα 6^{ης} ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

4.1.2.3 Τρίτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Αναζήτηση και Εντοπισμός της Ιατρικής Πληροφορίας

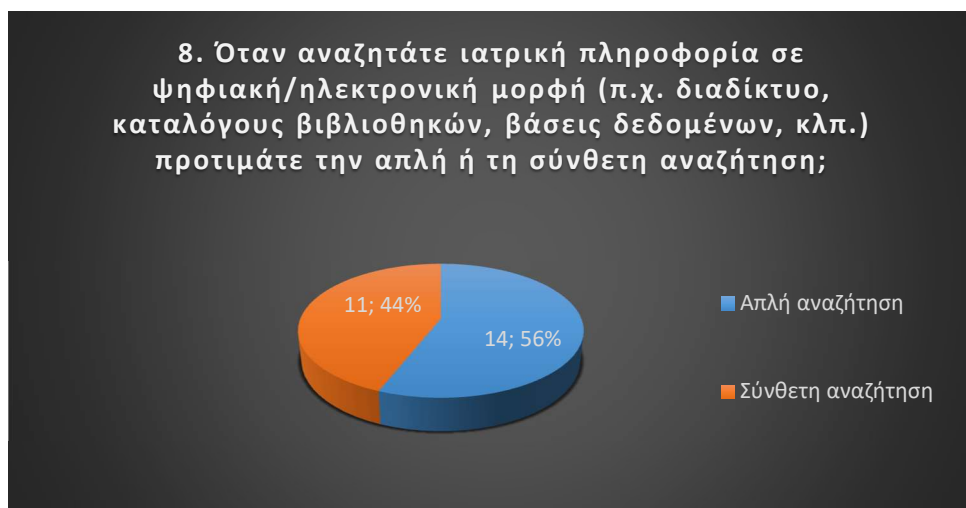
Στην παρούσα ενότητα εμπεριέχονται τρεις ερωτήσεις, οι οποίες εξετάζουν τον τρόπο αναζήτησης και εντοπισμού της ιατρικής πληροφορίας των φοιτητών των τμημάτων Υγείας. Η ερώτηση εφτά του ερωτηματολογίου «ποιο είδος πηγής πληροφόρησης προτιμάτε όταν αναζητάτε ιατρική πληροφορία» ανέδειξε ότι τα 20 άτομα (80%) προτιμούν να αναζητούν και σε ψηφιακή μορφή και σε έντυπη την απαραίτητη για εκείνα ιατρική πληροφορία. Εν αντιθέσει με το προηγούμενο αποτέλεσμα, ένα μικρό ποσοστό των 5 ατόμων (20%) επιλέγει μόνο την ψηφιακή πληροφορία, ενώ κανείς δεν επιλέγει την έντυπη πηγή.

7. Ποιο είδος πηγής πληροφόρησης προτιμάτε όταν αναζητάτε ιατρική πληροφορία;

Εικόνα 21. Διάγραμμα 7^{ης} ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

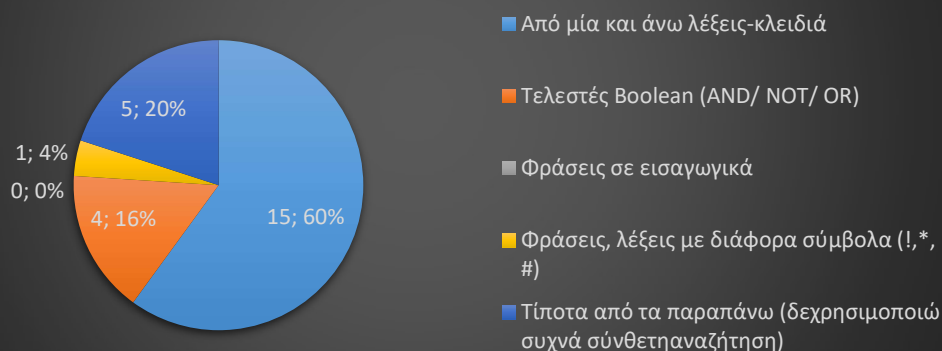
Η επόμενη ερώτηση της ενότητας διερευνά τον τρόπο που οι ερωτώμενοι αναζητούν την ιατρική πληροφορία σε ψηφιακό περιβάλλον. Ο προτιμότερος τρόπος φαίνεται να είναι η απλή αναζήτηση της πληροφορίας, καθώς έχει επιλεγεί από 14 άτομα (56%). Ωστόσο, δεν είναι λίγοι και αυτοί που επιλέγουν την σύνθετη αναζήτηση, καθώς το ποσοστό τους ανέρχεται στα 11 άτομα (44%).

Εικόνα 22. Διάγραμμα 8^{ης} ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

Η ερώτηση εννέα επιδιώκει να εκμαιεύσει την προτιμότερη τεχνική, την οποία οι φοιτητές της Φυσικοθεραπείας εφαρμόζουν κατά τη σύνθετη αναζήτηση. Τα 15 άτομα (60%) επιλέγουν να αναζητούν με την τεχνική της αναζήτησης μίας ή παραπάνω λέξεων κλειδιών. Αντίθετα, η τεχνική που επιλέγεται λιγότερο (4%) είναι η αναζήτηση με φράσεις, λέξεις με διάφορα σύμβολα (!, *, #). Παρόλα αυτά, υπάρχει και ένα ποσοστό των 5 ατόμων (20%) που δεν χρησιμοποιούν συχνά την σύνθετη αναζήτηση. Από την άλλη μεριά, δε χρησιμοποιείται καθόλου (0%) η αναζήτηση με φράσεις σε εισαγωγικά.

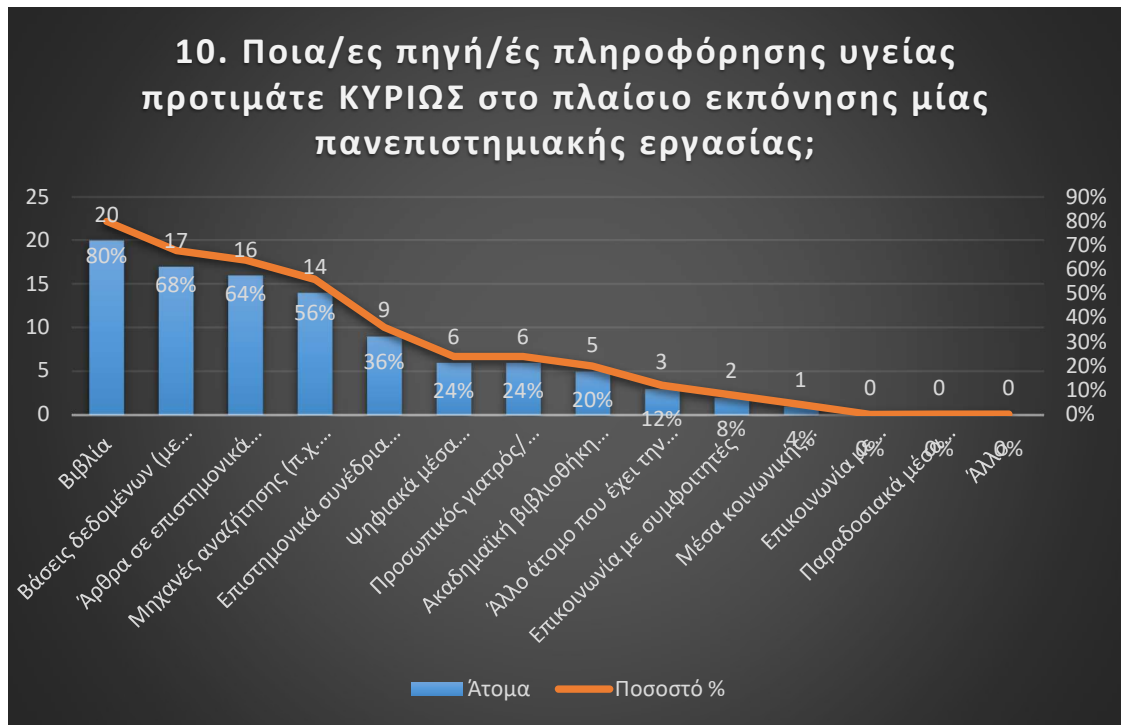
9. Όταν επιλέγετε να χρησιμοποιήσετε σύνθετη αναζήτηση, ποια τεχνική αναζήτησης προτιμάτε;

Εικόνα 23. Διάγραμμα 9^{ης} ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

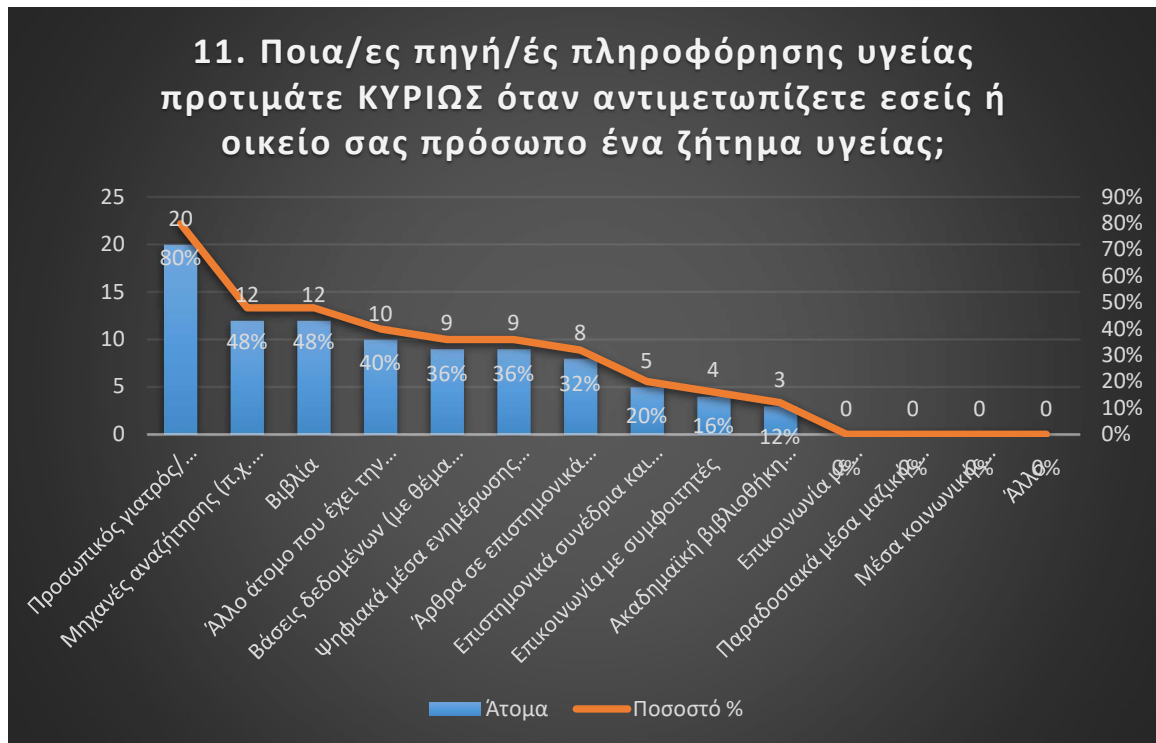
4.1.2.4 Τέταρτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Παράγοντες Επιλογής των Πηγών Πληροφόρησης Υγείας

Στην παρούσα ενότητα διερευνώνται μέσα από τέσσερις ερωτήσεις οι παράγοντες βάση των οποίων το συγκεκριμένο φοιτητικό κοινό εστιάζει, ώστε να κάνει την αρμόζουσα επιλογή των πηγών που θα εμπιστευθεί στην εκάστοτε περίπτωση. Στις συγκεκριμένες ερωτήσεις, οι ερωτώμενοι είχαν την επιλογή πάνω από μίας απάντησης. Στην ερώτηση 10 του ερωτηματολογίου ζητείται να δοθεί απάντηση στο ερώτημα: «ποια/ες πηγή/ές πληροφόρησης υγείας προτιμάτε κυρίως στο πλαίσιο εκπόνησης μίας πανεπιστημιακής εργασίας». Τα τρία είδη πηγών, τα οποία προτιμώνται περισσότερο με σειρά προτεραιότητας από τους φοιτητές Φυσικοθεραπείας είναι: 1) τα βιβλία (80%), 2) οι (ιατρικές) βάσεις δεδομένων (68%), και 3) τα άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά (64%). Από την άλλη το είδος της πηγής, που προτιμάται λιγότερο είναι: 1) τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (4%). Τέλος, η επικοινωνία με τους βιβλιοθηκονόμους και τα παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης δεν ανήκουν σε στην προτίμηση κανενός από τους ερωτηθέντες (0%).

Εικόνα 24. Διάγραμμα 10^{ης} ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

Η επόμενη ερώτηση αφορά τις πηγές ενημέρωσης που επιλέγονται από τους φοιτητές όταν αντιμετωπίζουν οι ίδιοι ή κάποιο οικείο τους πρόσωπο κάποιο ζήτημα υγείας. Σε αυτήν την περίπτωση, τα προτιμότερα είδη πηγών αποτελούν: ο προσωπικός γιατρός/φαρμακοποιός (80%), και σε ίδιο ποσοστό προτίμησης ανέρχονται τα βιβλία και οι μηχανές αναζήτησης (48%). Ταυτοχρόνως, καθόλου έμπιστα μέσα για τους φοιτητές παραμένουν τα ίδια με αυτά που συναντήσαμε και στην περίπτωση της εκπόνησης των εργασιών τους. Αυτά είναι με ποσοστό προτίμησης 0%: 1) η επικοινωνία με τους βιβλιοθηκονόμους, 2) τα ψηφιακά μέσα ενημέρωσης και 3) τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης.

Εικόνα 25. Διάγραμμα 11^{ης} ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

Στη συνέχεια, η ερώτηση 12 σχετίζεται με τις πηγές που χρησιμοποιούν οι φοιτητές Υγείας για την προσωπική ευρύτερη ενημέρωσή τους. Σε αυτό το ζήτημα τα είδη πηγών ενημέρωσης, με σειρά προτεραιότητας πρώτες έρχονται οι μηχανές αναζήτησης (68%) και δεύτερα έρχονται τα βιβλία και σε ίδιο επίπεδο προτίμησης τα επιστημονικά άρθρα σε περιοδικά (60%). Αντιθέτως, τα μέσα με τα λιγότερα ποσοστά είναι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και κάποιο άλλο άτομο με την ίδια πάθηση με το ίδιο ποσοστό προτίμησης (12%),

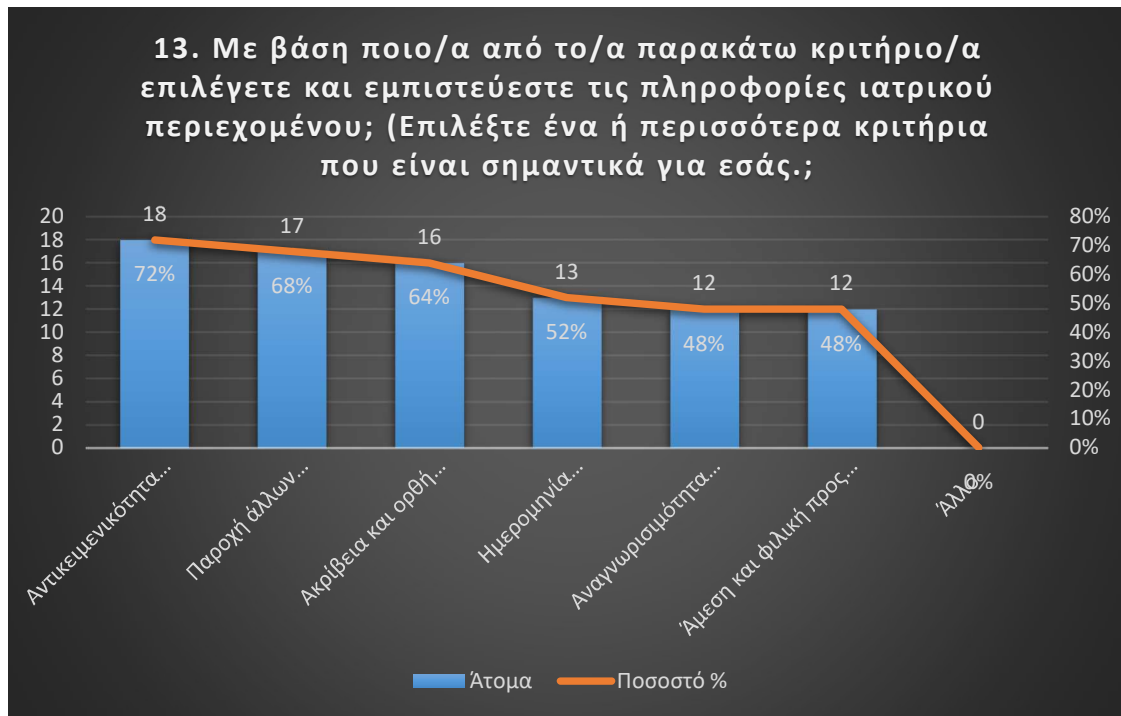

τα παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης με ποσοστό 8% και τέλος σε σταθερή θέση με μηδενικό ποσοστό η επικοινωνία με τους βιβλιοθηκονόμους.

Εικόνα 26. Διάγραμμα 12ης ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

Στην τελευταία ερώτηση της ενότητας διερευνώνται, τα κριτήρια τα οποία χρησιμοποιούν οι φοιτητές Υγείας, για την άντληση πληροφοριών σε ιατρικές πηγές. Τα τρία κριτήρια που έρχονται πρώτα σε προτίμηση είναι: 1) η αντικειμενικότητα πληροφοριών (π.χ. έλλειψη προκατάληψης/ προσωπικής ιδεολογίας συγγραφέα (72%), 2) η παροχή άλλων βιβλιογραφικών αναφορών/ηλεκτρονικών συνδέσμων, τα οποία επισφραγίζουν την εγκυρότητα της πληροφορίας (68%) και 3) η ακρίβεια και ορθή εμφάνιση των πληροφοριών όσον αφορά την δομή, την σύνταξη και την ορθογραφία του κειμένου (64%). Ενώ τα κριτήρια, στα οποία δίνεται λιγότερη έμφαση είναι: 1) η άμεση και φιλική προς τον χρήστη πρόσβαση (28%), 2) η αναγνωρισιμότητα του συγγραφέα/δημιουργού πληροφορίας (48%) και 3) η ημερομηνία δημοσίευσης πληροφοριών (52%).

Εικόνα 27. Διάγραμμα 13^{ης} ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

4.1.2.5 Πέμπτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Διαδικασία Αξιολόγησης της Ιατρικής Πληροφορίας

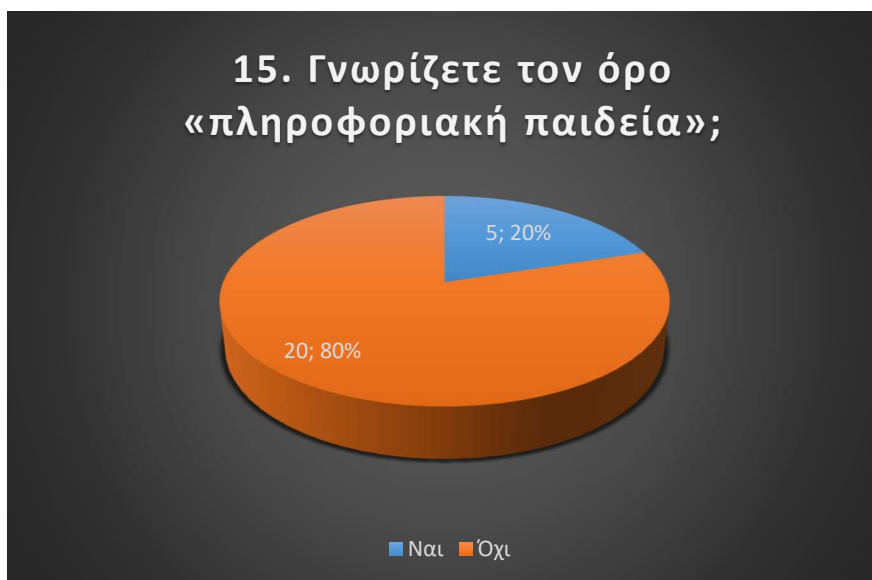
Αυτή η ενότητα περιλαμβάνει την εξής μοναδική ερώτηση: «ποιο κριτήριο χρησιμοποιείτε κυρίως για να αξιολογήσετε το περιεχόμενο της πηγής πληροφόρησης υγείας», με σκοπό να εξαχθεί το προτιμότερο κριτήριο αξιολόγησης που χρησιμοποιούν οι ερωτώμενοι φοιτητές των κλάδων Υγείας. Η έρευνα έδειξε ότι τα 15 άτομα (60%) βασίζονται στο κριτήριο του ελέγχου εγκυρότητας πληροφοριών για την αξιολόγηση ενός κειμένου με ιατρικό περιεχόμενο. Σε δεύτερη θέση έρχεται η κριτική σκέψη καθώς προτιμάται από 8 άτομα (32%), ενώ μόνο 2 άτομα (8%) δίνουν σημασία στην ημερομηνία δημοσίευσης των πηγών. Με ποσοστό 0% εμφανίζεται το κριτήριο ελέγχου αμεροληψίας περιεχομένου, καθώς δεν έχει επιλεγεί από κανέναν ερωτώμενο.

Εικόνα 28. Διάγραμμα 14^{ης} ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

4.1.2.6 Έκτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Απόψεις Πληροφοριακής Παιδείας

Στην τελευταία ενότητα του ερωτηματολογίου εμπεριέχονται δύο ερωτήσεις, εκ των οποίων η μία είναι διχοτομική ενώ, η άλλη ανοιχτού τύπου. Στην πρώτη ερώτηση το κοινό ερωτάται εάν γνωρίζει τον όρο της πληροφοριακής παιδείας. Τα αποτελέσματα έδειξαν ότι η συντριπτική πλειοψηφία 20 άτομα (80%) δεν γνώριζε τον συγκεκριμένο όρο, παρά μόνο 5 άτομα (20%).

Εικόνα 29. Διάγραμμα 15^{ης} ερώτησης Ερωτηματολογίου Φοιτητών Ιατρικών Τμημάτων

Στην ανοιχτή τύπου ερώτηση οι φοιτητές ερωτώνται το εξής: «κατά τη γνώμη σας, ποιες δεξιότητες περιλαμβάνει η πληροφοριακή παιδεία». Στις 25 απαντήσεις που δόθηκαν συλλέχθηκαν κάποια κοινά σημεία που εντοπίστηκαν και αναφέρθηκαν από τους φοιτητές,

μία ή πάνω από μία φορά, στην προσπάθειά τους να ορίσουν την «πληροφοριακή παιδεία». Οι όροι αυτοί επιλέχθηκαν σύμφωνα με τις δεξιότητες που ενυπάρχουν στον ορισμό της πληροφοριακής παιδείας. Η συχνότερη αναφορά εντοπίζεται στον όρο «αξιολόγηση πληροφορίας» με ποσοστό 60% και στις «τεχνολογικές γνώσεις» με ποσοστό 20%, το οποίο είναι ίδιο με αυτό των ατόμων που απάντησαν ότι δεν γνωρίζουν τι είναι πληροφοριακή παιδεία (5 άτομα). Λιγότερο συχνή αναφορά από τους φοιτητές ιατρικής έχει γίνει στον όρο της «συλλογής πληροφορίας», με ποσοστό 4% και με ποσοστό 8% ο καθένας, οι όροι: «χρήση πληροφορίας» και «οργάνωση πληροφορίας». Αξίζει να αναφερθεί, ότι υπάρχουν ανάμεσα στις απαντήσεις και κάποιες που πλησιάζουν αρκετά στον ορισμό της πληροφοριακής παιδείας. Δύο τέτοιες απαντήσεις αποτελούν οι εξής: *«συλλογή, οργάνωση, αξιολόγηση και χρήση της πληροφορίας»*, και *«κριτική σκέψη, έλεγχος εγκυρότητας πληροφορίας και απουσία δογματισμού»*, παρουσιάζοντας κάποιες λέξεις κλειδιά του ορισμού της πληροφοριακής παιδείας. Παρά ταύτα, από την πληθώρα των απαντήσεων δε λείπουν και οι πιο ολοκληρωμένες προτάσεις που ομοιάζουν σύμφωνα με τους ερωτηθέντες στον ορισμό της πληροφοριακής παιδείας, όπως: η *«αναζήτηση πληροφοριών στα κατάλληλα "σημεία" από όπου μπορούν να αναζητηθούν και ταυτόχρονα, "φιλτράρισμα" των πληροφοριών ώστε να καταλήξει κανείς σε χρήσιμες, έγκυρες πληροφορίες»* και *«η υιοθέτηση συμπεριφοράς και ο τρόπος εκμάθησης κι αξιοποίησης της πληροφορικής για προσωπικούς λόγους εκπαίδευσης κα»*.

4.2 Κυριότερα Ευρήματα/ Αποτελέσματα

Σε αυτό το υπο-κεφάλαιο, παρουσιάζεται μία συγκριτική εικόνα μεταξύ των ερωτηθέντων φοιτητικών κοινών των κλάδων Επιστήμης της Πληροφόρησης και εκείνων της Υγείας. Αναλυτικότερα, η εικόνα αυτή δείχνει τα σπουδαιότερα αποτελέσματα όσον αφορά τις ομοιότητες και τις διαφορές ανάμεσα στους δύο κλάδους φοιτητών, καθώς και τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τις έρευνες της ήδη υπάρχουσας βιβλιογραφίας που έχει χρησιμοποιηθεί για το παρόν θέμα της πτυχιακής εργασίας.

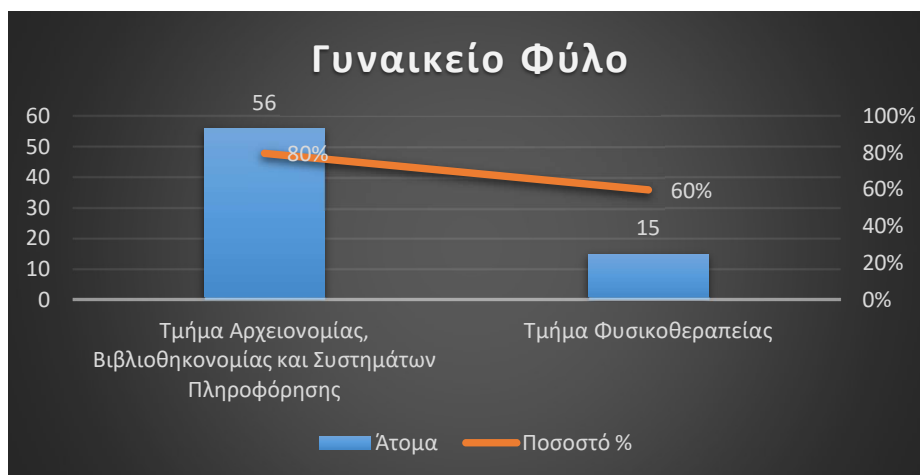
Η παρούσα πτυχιακή εργασία εκφράζει περισσότερο τις απόψεις του γυναικείου πληθυσμού, κατά 44,65% (67,45%[Θ]-22,8%[Α]), κατά Μέσο Όρο=23,5, Μέση Τιμή=23,5 και Τυπική Απόκλιση=18,5, παραπάνω από αυτές του ανδρικού πληθυσμού και για τα δύο Τμήματα. Επίσης, αποτυπώνει περισσότερο τις απόψεις από τις ηλικιακές ομάδες 18-25 κατά Μ.Ο.=22,5, Μ.Τ.=22,5 και Τ.Α.=5,5, περισσότερο από τις ηλικιακές ομάδες 26-35, 36-45 και 46+, ανεξαρτήτως φύλου και για τα δύο Τμήματα. Ακόμη, η έρευνα εκφράζει περισσότερο τις απόψεις που προέρχονται από γυναίκες και άνδρες που φοιτούν στο 1ο - 2ο έτος κατά Μ.Ο.=11,5, Μ.Τ.=11,5 και Τ.Α.=6,5 παραπάνω από όσους φοιτούν στο 3ο - 4ο και 5ο και άνω έτος, συνολικά και για τα δύο Τμήματα.

4.2.1 Πρώτη Ενότητα Ερωτηματολογίου – Δημογραφικά

Χαρακτηριστικά

Η πρώτη ερώτηση της ενότητας αφορά το φύλο του εξεταζόμενου κοινού. Παρατηρείται ότι υπερέχουν οι γυναίκες και στα δύο ερωτηματολόγια, με ποσοστό 80% για το Τμήμα Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης και 60% για το Τμήμα Φυσικοθεραπείας.

Σύμφωνα και με την έρευνα των Saundres κ.ά. (2015), οι προπτυχιακοί φοιτητές του κλάδου της Βιβλιοθηκονομίας, που συμμετέχουν στην έρευνα, είναι ως επί το πλείστον γυναίκες. Επίσης, διαπιστώνεται στο άρθρο της Σταύρου (2014) πως και εκεί ο γυναικείος πληθυσμός των τμημάτων Νοσηλευτικής και Μαιευτικής υπερισχύει.

Εικόνα 30. Διάγραμμα ερώτησης φύλου

Ακολουθεί η δεύτερη ερώτηση, στην οποία οι συμμετέχοντες επιλέγουν την ηλικιακή ομάδα που ανήκουν. Φαίνεται ότι στις ηλικίες των 18-25 ετών εντοπίζονται οι περισσότεροι φοιτητές με ποσοστό 70% στο κλάδο της Πληροφόρησης και 84% στον Υγειονομικό κλάδο. Αξίζει να αναφερθεί πως η ηλικιακή ομάδα των 46+ ετών δεν έχει καμία ανταπόκριση στη Φυσικοθεραπεία, ενώ στο Βιβλιοθηκονομικό κλάδο απαντάται με ποσοστό 14%.

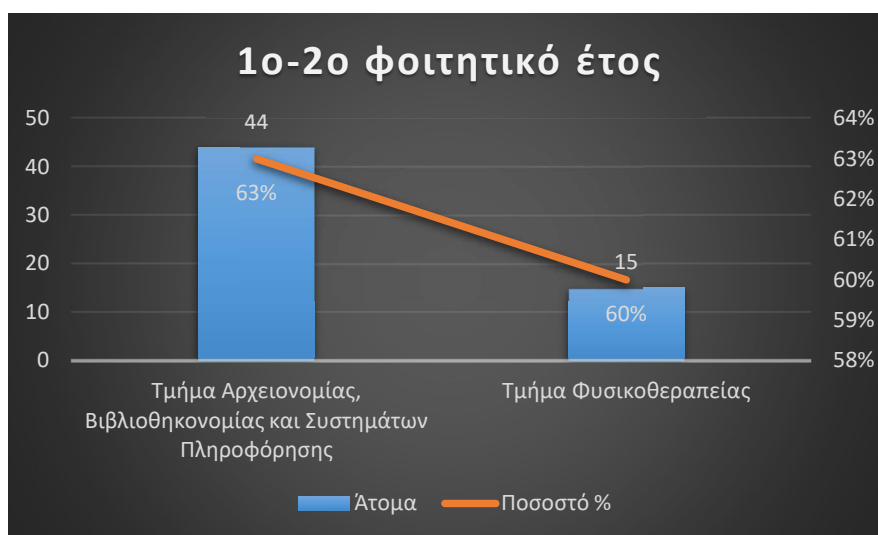
Όπως αναφέρει και το άρθρο των Saundres κ.ά. (2015), το δείγμα της συγκεκριμένης μελέτης για τη Βιβλιοθηκονομία είναι κυρίως ηλικίας 18-23 ετών. Επιπλέον, παρατηρείται ότι το φοιτητικό κοινό του κλάδου της Υγείας, στο άρθρο των Oluwaseye, Akanni και Busuyi (2017), ανήκει κατά κόρον στην ηλικιακή ομάδα των 20-25 ετών.

Εικόνα 31. Διάγραμμα ερώτησης ηλικιακών ομάδων

Στη συνέχεια, στα διαγράμματα της ερώτησης «έτος φοίτησης», διαπιστώνεται το εξής: και οι δύο επιστημονικοί τομείς παρουσιάζουν το μεγαλύτερο ποσοστό στο 1^ο-2^ο φοιτητικό έτος, το οποίο είναι 63% για την Αρχειονομία και 60% για τη Φυσικοθεραπεία.

Στην έρευνα του Natarajan (2017), οι συμμετέχοντες φοιτητές Πληροφόρησης, όντας οι περισσότεροι άνδρες, φοιτούν στο 1^ο-2^ο ακαδημαϊκό έτος. Αντιθέτως, όσον αφορά τη βιβλιογραφική πηγή της Ιορδάνου κ.ά. (2007), οι περισσότεροι φοιτητές Υγείας ανήκουν στο 3^ο-4^ο έτος σπουδών.

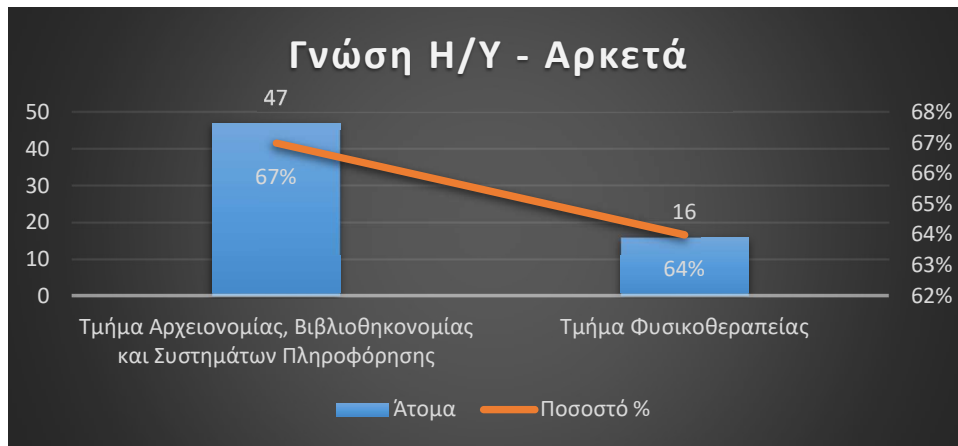

Εικόνα 32. Διάγραμμα ερώτησης έτους σπουδών

4.2.2 Δεύτερη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Εισαγωγικές Ερωτήσεις

Η πρώτη ερώτηση της ενότητας αναφέρεται στο επίπεδο γνώσεων του ηλεκτρονικού υπολογιστή που διαθέτουν οι φοιτητές. Και στα δύο Τμήματα το μέγιστο ποσοστό συγκεντρώνει η απάντηση «έχω γνώση Η/Υ αρκετά», με ποσοστό 67% για το Τμήμα Πληροφόρησης και 64% για το Τμήμα Φυσικοθεραπείας. Τα δύο φοιτητικά κοινά έχουν επιλέξει «άριστα» επί των τεχνολογικών γνώσεων με ποσοστό 20%.

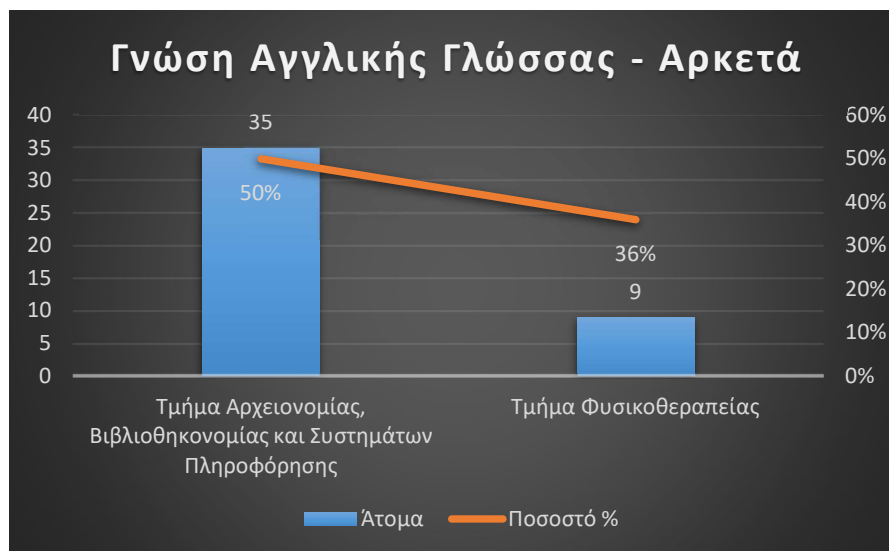
Αναφορικά με τη μελέτη των Thi και Thi (2020), οι φοιτητές του κλάδου της Πληροφόρησης έχουν γνώσεις Η/Υ σε αρκετά καλό επίπεδο. Το γεγονός αυτό αποδεικνύεται και από το επιστημονικό άρθρο των Kahouei κ.ά. (2015), διότι και οι φοιτητές Υγείας έχουν εξοικειωθεί με την ψηφιακή τεχνολογία.

Εικόνα 33. Διάγραμμα ερώτησης γνώσεων Η/Υ

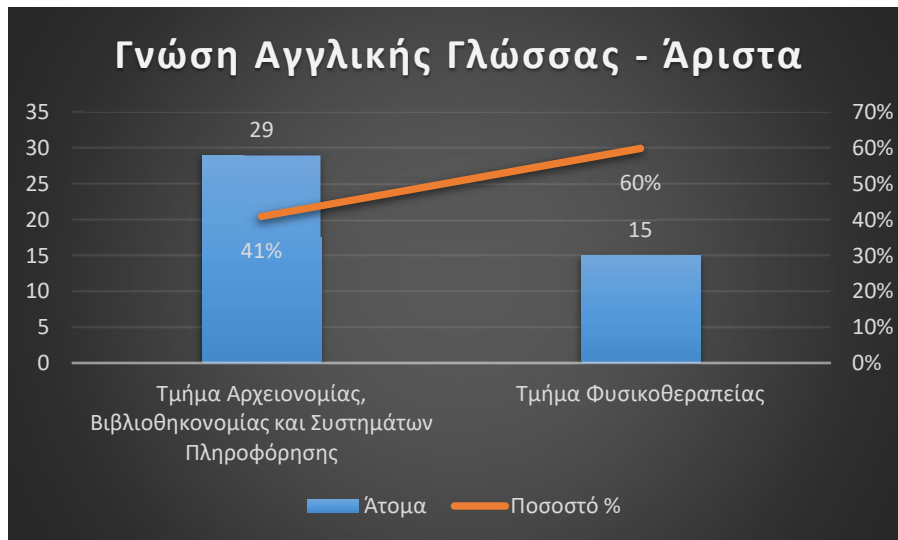
Η επόμενη ερώτηση εξετάζει το επίπεδο γνώσεων της αγγλικής γλώσσας των δύο φοιτητικών κοινών. Αξιοσημείωτη είναι η διαφορά στο επίπεδο αγγλικών γνώσεων των δύο τμημάτων. Το μεγαλύτερο ποσοστό για το Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας (50%) απαντάται στην επιλογή «αρκετά», ενώ για το Τμήμα Φυσικοθεραπείας (60%) στην επιλογή «άριστα».

Σύμφωνα με το άρθρο των Thi και Thi (2020), το συγκεκριμένο φοιτητικό κοινό της Επιστήμης της Πληροφόρησης δεν έχει τις απαραίτητες γνώσεις στην αγγλική γλώσσα. Από την άλλη πλευρά, η έρευνα της Σταύρου (2014) παρουσιάζει ένα καλό επίπεδο αγγλικής γλώσσας για τους φοιτητές Υγείας.

Εικόνα 34. Διάγραμμα ερώτησης γνώσης αγγλικής γλώσσας

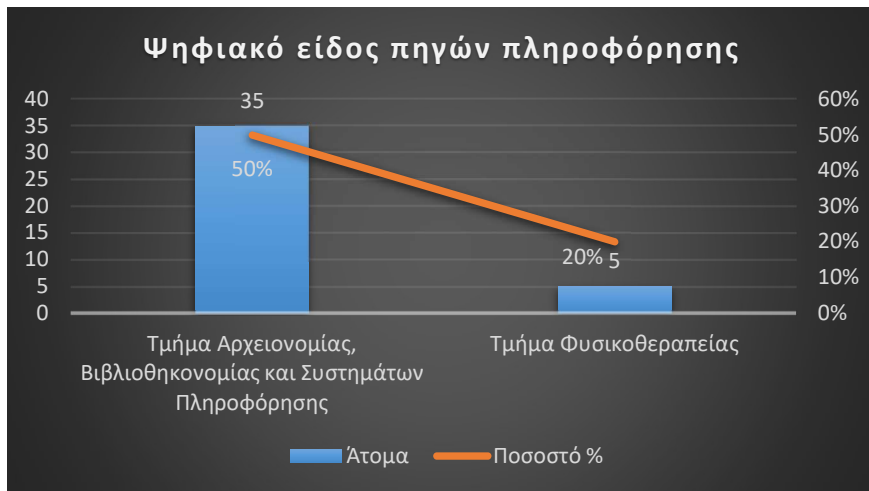

Εικόνα 35. Διάγραμμα ερώτησης γνώσης αγγλικής γλώσσας

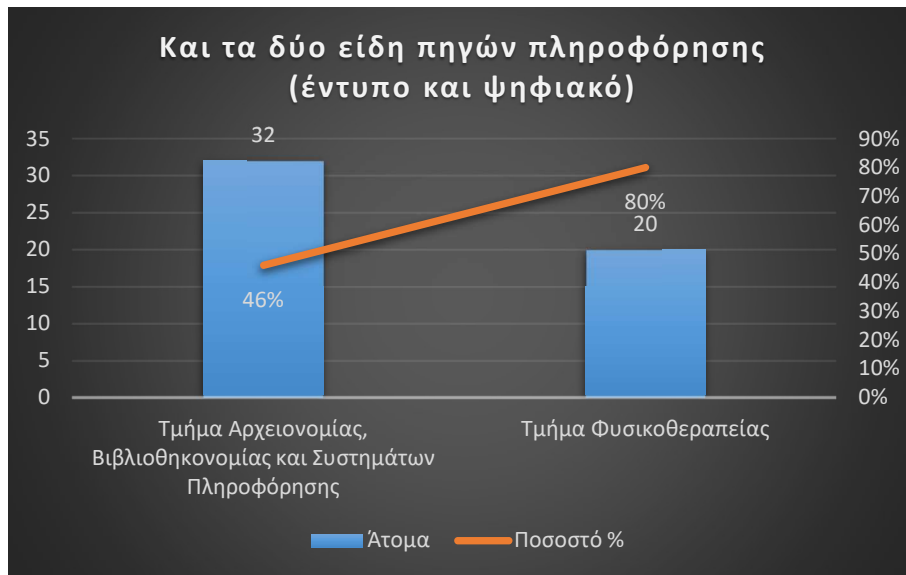
4.2.3 Τρίτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Αναζήτηση και Εντοπισμός της Ιατρικής Πληροφορίας

Εισάγεται η παρούσα ενότητα με την ερώτηση «ποιο είδος πηγής πληροφόρησης προτιμάτε όταν αναζητάτε ιατρική πληροφορία», η οποία απευθύνεται στους φοιτητές των δύο τμημάτων. Στο σημείο αυτό, παρατηρούνται έντονες διαφορές. Οι φοιτητές του κλάδου της Φυσικοθεραπείας προτιμούν και τα δύο είδη πηγών πληροφόρησης εξίσου με ποσοστό 80%. Αντιθέτως, οι μισοί φοιτητές του τμήματος της Πληροφόρησης (50%) προτιμούν το ψηφιακό είδος πηγών πληροφόρησης.

Με την έρευνα των Kahouei κ.ά. (2015), εκφέρεται η άποψη των φοιτητών Υγείας πως χρησιμοποιούν κυρίως την ψηφιακή πληροφορία. Σημαντική είναι η αναφορά στην πηγή της Ιορδάνου κ.ά. (2007), η οποία εμφανίζει και τα δύο είδη πληροφόρησης να προτιμώνται από τους φοιτητές Υγείας. Μέσω της τελευταίας έρευνας, διασταυρώνονται τα ευρήματά της με εκείνα του Τμήματος Φυσικοθεραπείας της παρούσας πτυχιακής εργασίας, παρόλο που τις διαχωρίζει το χρονικό διάστημα των 14 ετών. Σχετικά με τον κλάδο της Πληροφόρησης, το επιστημονικό άρθρο των Okeji, Ilika και Baro (2020) συμφωνεί με την παρούσα πτυχιακή εργασία, αφού και εδώ υπερέχει το ψηφιακό είδος πληροφόρησης.

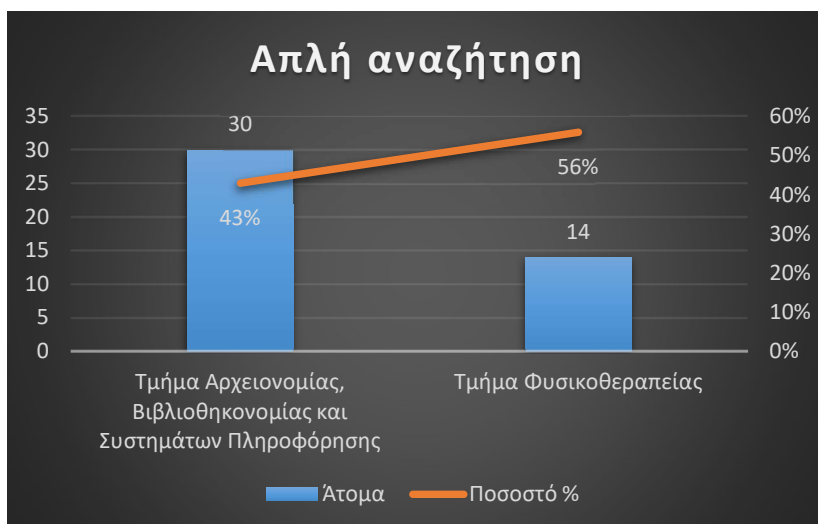

Εικόνα 36. Διάγραμμα ερώτησης είδους πηγών πληροφόρησης

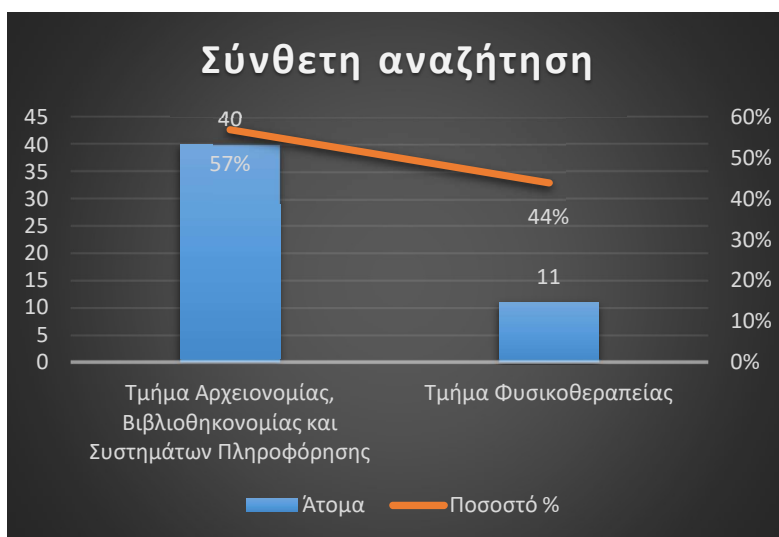

Εικόνα 37. Διάγραμμα ερώτησης είδους πηγών πληροφόρησης

Έπεται η ερώτηση αναφορικά με την προτίμηση χρήσης απλής ή σύνθετης αναζήτησης κατά τη διαδικασία αναζήτησης ιατρικής πληροφορίας σε ψηφιακή/ηλεκτρονική μορφή (π.χ. διαδίκτυο, καταλόγους βιβλιοθηκών, βάσεις δεδομένων, κλπ.). Στην απλή αναζήτηση, παρατηρείται ότι οι συμμετέχοντες φοιτητές του κλάδου Υγείας την προτιμούν περισσότερο με ποσοστό 56%. Ωστόσο, στον τομέα της Πληροφόρησης επιλέγεται η σύνθετη αναζήτηση με ποσοστό 57%.

Εικόνα 38. Διάγραμμα ερώτησης είδους αναζήτησης

Εικόνα 39. Διάγραμμα ερώτησης είδους αναζήτησης

Εν συνεχεία, ερωτώνται οι συμμετέχοντες «ποια τεχνική αναζήτησης προτιμούν, όταν επιλέγουν να χρησιμοποιήσουν σύνθετη αναζήτηση». Σε αυτό το σημείο, διακρίνεται η εξής ομοιότητα: προτιμάται και στα δύο τμήματα η τεχνική αναζήτησης «από μία και άνω λέξεις-κλειδιά» με ποσοστό 39% για την Επιστήμη της Πληροφόρησης και 60% για τη Φυσικοθεραπεία.

Εικόνα 40. Διάγραμμα ερώτησης τεχνικών αναζήτησης

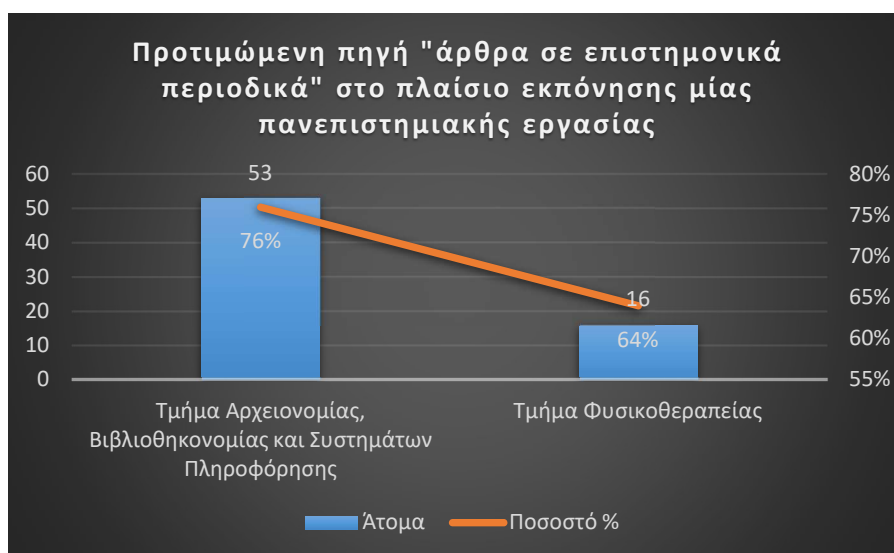
Σύμφωνα με την έρευνα των Thi και Thi (2020), οι φοιτητές της Βιβλιοθηκονομίας προτιμούν τη σύνθετη αναζήτηση και πιο συγκεκριμένα, να χρησιμοποιούν τις τεχνικές αναζήτησης, «λέξεις-κλειδιά» και την αναζήτηση βάσει του τίτλου του εκάστοτε τεκμηρίου. Επιπροσθέτως, οι φοιτητές του 2^{ου} έτους και άνω χρησιμοποιούν εξίσου και την τεχνική αναζήτησης «χαρακτήρες Boolean». Αυτό το γεγονός δύναται να ισχύει, καθώς έχουν αποκτήσει περισσότερες γνώσεις μέσω της παρακολούθησης σχετικών μαθημάτων. Με αυτόν τον τρόπο, συμπεραίνεται ότι η συγκεκριμένη μελέτη συμφωνεί με τα ευρήματα της παρούσας πτυχιακής. Αναφορικά με τον κλάδο της Φυσικοθεραπείας, η έρευνα της Σταύρου (2014) ανέδειξε ότι το φοιτητικό κοινό προτιμά την τεχνική αναζήτησης «από μία και άνω λέξεις-κλειδιά», οπότε συνάδει με τα αποτελέσματα της πτυχιακής. Ωστόσο, απαντάται στο ερωτηματολόγιο της πτυχιακής ότι οι φοιτητές Υγείας προτιμούν την απλή αναζήτηση.

4.2.4 Τέταρτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Παράγοντες Επιλογής των Πηγών Πληροφόρησης Υγείας

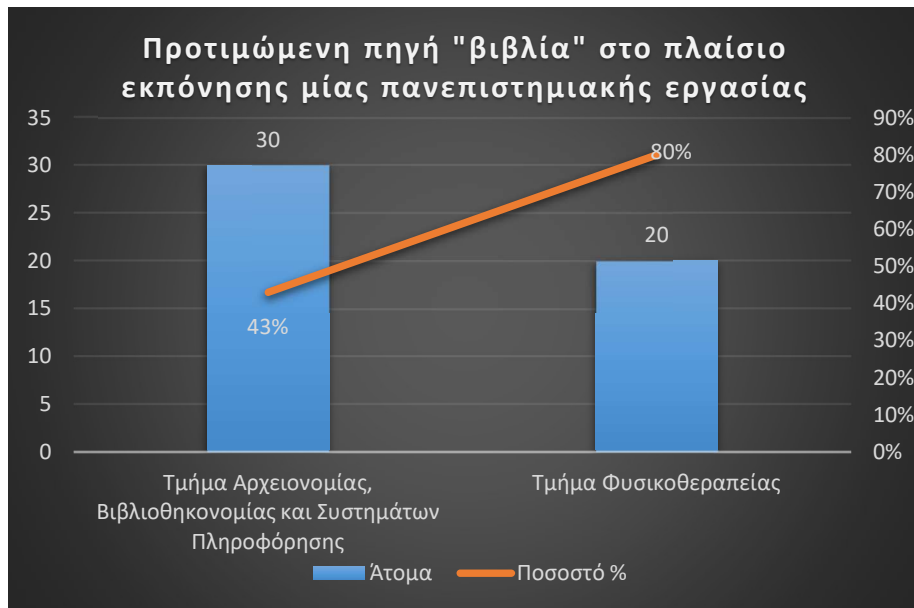
Αυτήν την ενότητα εισάγει η ερώτηση «ποια/ες πηγή/ές πληροφόρησης υγείας προτιμάτε κυρίως στο πλαίσιο εκπόνησης μίας πανεπιστημιακής εργασίας». Καταρχήν, οι φοιτητές των ιατρικών επιστημών προτιμούν κατά κόρον τα «βιβλία» με ποσοστό 80%, εν αντιθέσει με τους φοιτητές της Βιβλιοθηκονομίας να χρησιμοποιούν τα «επιστημονικά άρθρα» με ποσοστό 76%. Σε λιγότερη ή/ και καθόλου προτίμηση εμφανίζονται τα «παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδα)» και η «επικοινωνία με βιβλιοθηκονόμους» για το Τμήμα Αρχειονομίας με ποσοστό 9% και 7%

αντίστοιχα και για το Τμήμα Φυσικοθεραπείας 0% αντίστοιχα. Σε αντιστοιχία με τη διεθνή βιβλιογραφία, ο υγειονομικός κλάδος φαίνεται σε παλαιότερες εποχές να συμβουλευόταν κυρίως τις υπηρεσίες της βιβλιοθήκης (Ιορδάνου κ.ά., 2007). Εν αντιθέσει, η έρευνα του Oluwaseye, Akanni και Busuyi (2017) έδειξε ότι στη σημερινή εποχή οι φοιτητές εμπιστεύονται κυρίως το διαδίκτυο και σπανιότερα την ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη. Επιπλέον, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι στη μελέτη της Σταύρου (2014) σημειώνεται ότι υπάρχει συχνή υποστήριξη στο φοιτητικό κοινό από τους βιβλιοθηκονόμους, ενώ στην παρούσα εργασία οι τελευταίοι δεν προτιμώνται καθόλου.

Όσον αφορά τον κλάδο της Βιβλιοθηκονομίας, όπως και στο παρόν ερωτηματολόγιο, έτσι και το άρθρο των Okeji, Ilika και Baro (2020) υπογραμμίζει ότι τα επιστημονικά περιοδικά προτιμώνται κατά κόρον από τους φοιτητές του συγκεκριμένου τομέα. Απεναντίας, η έρευνα των Saundres κ.ά. (2015) παρουσιάζει τις μηχανές αναζήτησης, όπως η Google, να χρησιμοποιούνται περισσότερο από τους συμμετέχοντες φοιτητές. Αξίζει να αναφερθεί το γεγονός ότι και στις δύο προαναφερθείσες έρευνες οι διπλωματικές εργασίες ως πηγές πληροφόρησης έρχονται τελευταίες σε χρήση από το εξεταζόμενο κοινό. Ακόμη, οι τοπικές εφημερίδες σημειώνουν χαμηλό ποσοστό σε χρήση (Okeji, Ilika & Baro, 2020), αλλά και η επικοινωνία με βιβλιοθηκονόμους χαρακτηρίζεται λιγότερο εμπιστευτική για τους φοιτητές (Saundres et al., 2015).

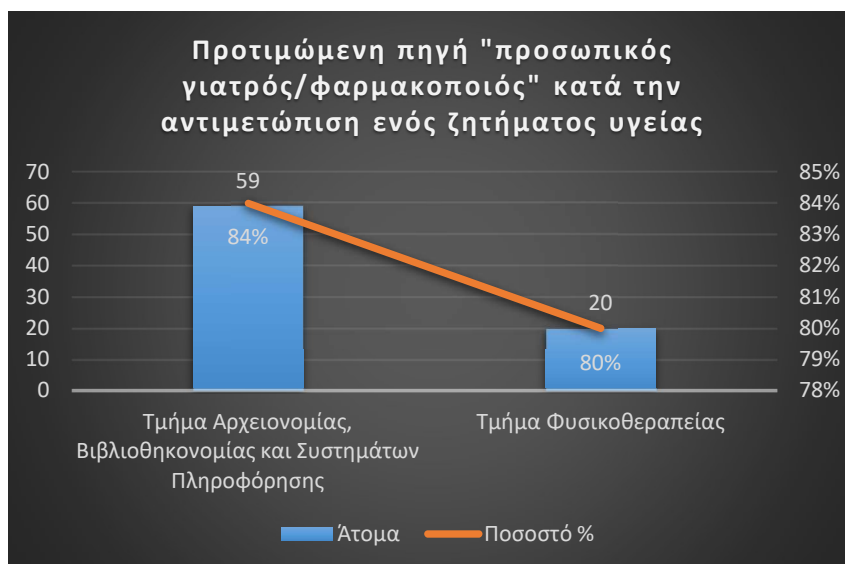
Εικόνα 41. Διάγραμμα ερώτησης προτιμώμενης πηγής στο πλαίσιο εκπόνησης μίας πανεπιστημιακής εργασίας

Εικόνα 42. Διάγραμμα ερώτησης προτιμώμενης πηγής στο πλαίσιο εκπόνησης μίας πανεπιστημιακής εργασίας

Στην επόμενη ερώτηση οι συμμετέχοντες ερωτώνται για τις πηγές πληροφόρησης υγείας που προτιμούν κυρίως όταν αντιμετωπίζουν οι ίδιοι ή οικείο τους πρόσωπο ένα ζήτημα υγείας. Αντανακλάται ότι οι φοιτητές και των δύο επιστημονικών τομέων εμφανίζουν μεγαλύτερη προτίμηση στον «προσωπικό γιατρό/ φαρμακοποιό» με ποσοστό 84% στον κλάδο της Πληροφόρησης και 80% στον κλάδο της Φυσικοθεραπείας. Από την άλλη πλευρά, παρατηρείται και στις δύο ερωτώμενες ομάδες μηδενικό αποτέλεσμα στην επιλογή «επικοινωνία με βιβλιοθηκονόμους».

Οι βιβλιογραφικές πηγές που χρησιμοποιούνται στην τρέχουσα πτυχιακή εργασία δεν απαντούν στο συγκεκριμένο ερώτημα, με αποτέλεσμα να μην υπάρχει δυνατότητα σύγκρισης μεταξύ των ευρημάτων. Το δεδομένο αυτό καθιστά την πτυχιακή εργασία καινοτόμα ως προς το θέμα της, η οποία εισάγει καινούριες πληροφοριακές πτυχές στη βιβλιογραφία.

Εικόνα 43. Διάγραμμα ερώτησης προτιμώμενης πηγής κατά την αντιμετώπιση ενός ζητήματος υγείας

Η τρίτη ερώτηση αυτής της ενότητας μελετάει την προσωπική ευρύτερη ενημέρωση μέσα από την επιλογή των προτιμότερων πηγών πληροφόρησης υγείας. Η ομοιότητα και στα δύο φοιτητικά κοινά εντοπίζεται στις «μηχανές αναζήτησης (π.χ. Google)» με ποσοστό 63% στη Βιβλιοθηκονομία και με 68% στη Φυσικοθεραπεία. Όπως και στην προηγούμενη ερώτηση της ενότητας, για ακόμη μία φορά η «επικοινωνία με βιβλιοθηκονόμους» παρουσιάζει και στις δύο φοιτητικές ομάδες μηδενική ανταπόκριση.

Αναφορικά με την ευρύτερη ενημέρωση των φοιτητών Υγείας, η εθνική βιβλιογραφία (Σταύρου, 2014) εντοπίζει ως πρώτη σε προτίμηση πηγή πληροφόρησης τη συμβουλή από τους βιβλιοθηκονόμους, έπειτα τις διαδικτυακές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης και τις ιατρικές βάσεις δεδομένων. Στη διεθνή βιβλιογραφία (Kahouei et al., 2015) παρουσιάζεται μία εντελώς διαφορετική εικόνα. Σε αυτή την περίπτωση, εμπιστεύονται πρωτίστως ως πηγή ενημέρωσης τους συγγενείς ασθενών. Ακολουθούν με φθίνουσα σειρά η προσωπική εμπειρία των φοιτητών, τα πρακτικά συνεδρίων, οι γιατροί και τελευταία τα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Στον κλάδο της Πληροφόρησης, οι φοιτητές προτιμούν να χρησιμοποιούν τις μηχανές αναζήτησης με εκείνη της Google να υπερέχει σε αρκετά μεγάλο ποσοστό από τη Yahoo και τη Bing (Kurniasih et al., 2018).

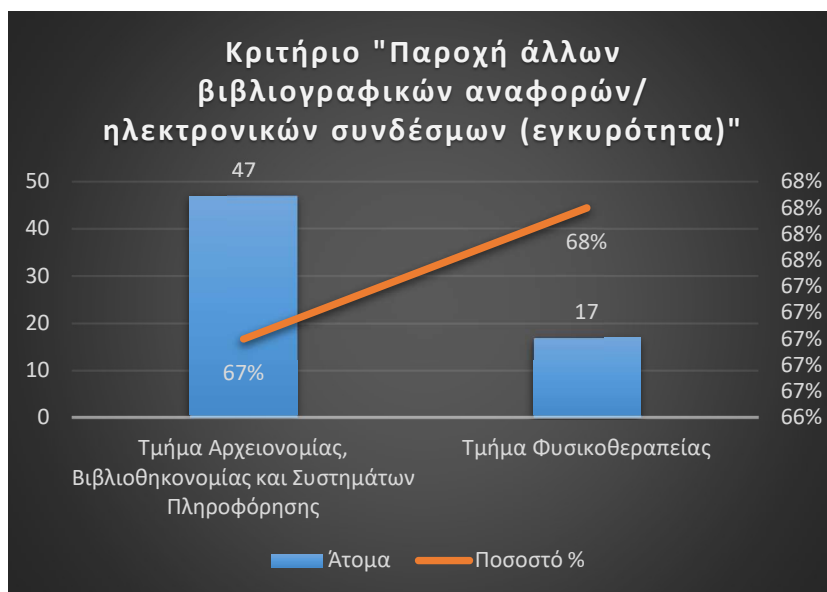

Εικόνα 44. Διάγραμμα ερώτησης προτιμώμενης πηγής για την ευρύτερη προσωπική ενημέρωση των φοιτητών

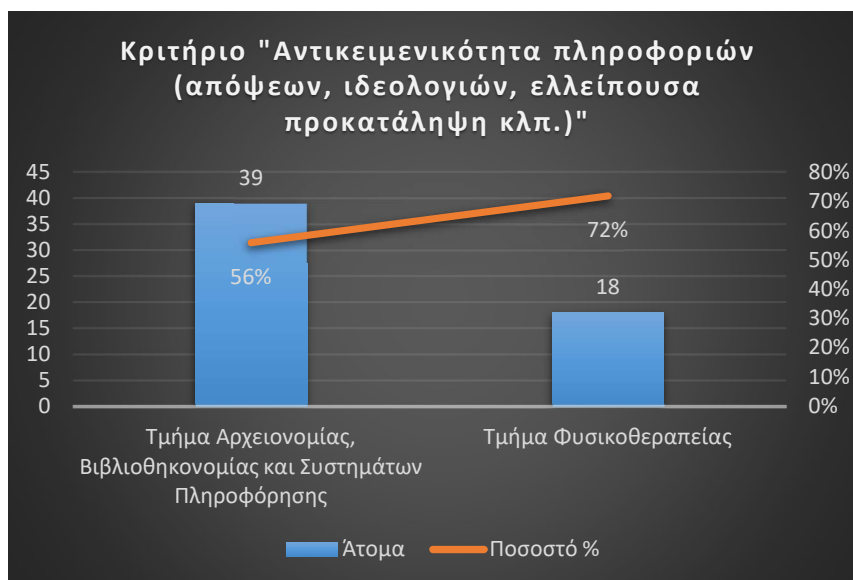
Στην τελευταία ερώτηση της ενότητας διερευνώνται τα κριτήρια που επιλέγονται από το εκάστοτε φοιτητικό κοινό για τις παροχές ιατρικής πληροφόρησης. Κοινή απάντηση δίνεται στην «παροχή άλλων βιβλιογραφικών αναφορών/ ηλεκτρονικών συνδέσμων (εγκυρότητα)» με ποσοστό 67% για τον πληροφοριακό τομέα και 68% για τον υγειονομικό τομέα. Επίσης, σε λιγότερη χρήση έρχεται η «άμεση και φιλική προς το χρήστη πρόσβαση στο περιεχόμενο» με ποσοστό 21% για τους φοιτητές Πληροφόρησης και 48% για τους φοιτητές Υγείας. Μεταξύ των δύο τομέων εντοπίζεται διαφορά στο κριτήριο της αντικειμενικότητας των πληροφοριών με ποσοστό 56% στον κλάδο της Πληροφόρησης και 72% στον Υγειονομικό κλάδο.

Παρόλο που η πτυχιακή εργασία ανέδειξε ως προτιμότερα κριτήρια αξιολόγησης πηγών την εγκυρότητα και την αντικειμενικότητα των πληροφοριών, η βιβλιογραφική επισκόπηση εκφράζει διαφορετικές απόψεις. Αυτό συμβαίνει, μιας και στις έρευνες των Σταύρου (2014) και Okeji, Ilika και Bago (2020), η αντικειμενικότητα των πληροφοριών έρχεται τελευταία ως κριτήριο αξιολόγησης από τους φοιτητές των δύο κλάδων. Οι παραπάνω έρευνες με ομογνωμία αναφέρουν ως κυριότερα κριτήρια αξιολόγησης πηγών, την ελεύθερη πρόσβαση στο περιεχόμενο της πληροφορίας και την ημερομηνία δημοσίευσής της.

Εικόνα 45. Διάγραμμα ερώτησης κριτηρίου επιλογής πηγών πληροφόρησης

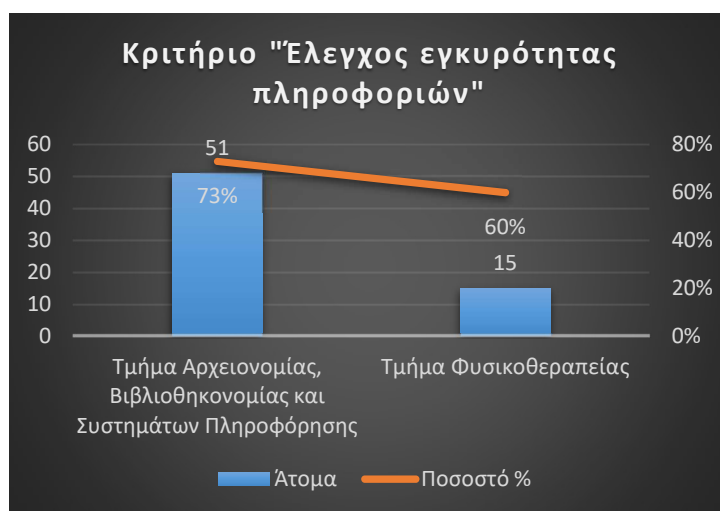

Εικόνα 46. Διάγραμμα ερώτησης κριτηρίου επιλογής πηγών πληροφόρησης

4.2.5 Πέμπτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Διαδικασία Αξιολόγησης της Ιατρικής Πληροφορίας

Αυτή η ενότητα αποτελείται από τη μοναδική ερώτηση, η οποία εξετάζει το κριτήριο που επιλέγεται από το κοινό κυρίως για να αξιολογήσουν το περιεχόμενο σε ιατρικές πηγές. Οι δύο ομάδες φοιτητών συμφωνούν στην επιλογή του κριτηρίου του ελέγχου εγκυρότητας πληροφοριών με ποσοστό 73% για το Βιβλιοθηκονομικό τομέα και 60% για τον τομέα της Φυσικοθεραπείας.

Οι έρευνες που επιλέχθηκαν για το θεωρητικό πλαίσιο της εργασίας δεν ανταποκρίνονται στο παραπάνω ερώτημα, διότι αυτό στοχεύει στην επίλυση ενός εξειδικευμένου ζητήματος. Κατά συνέπεια, η συγκεκριμένη πτυχιακή εργασία κρίνεται πρωτότυπη.

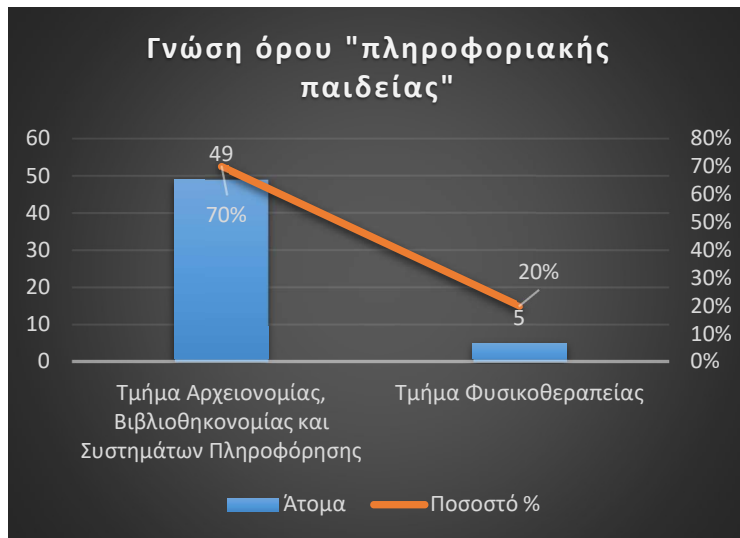

Εικόνα 47. Διάγραμμα ερώτησης κριτηρίου αξιολόγησης ιατρικού περιεχομένου

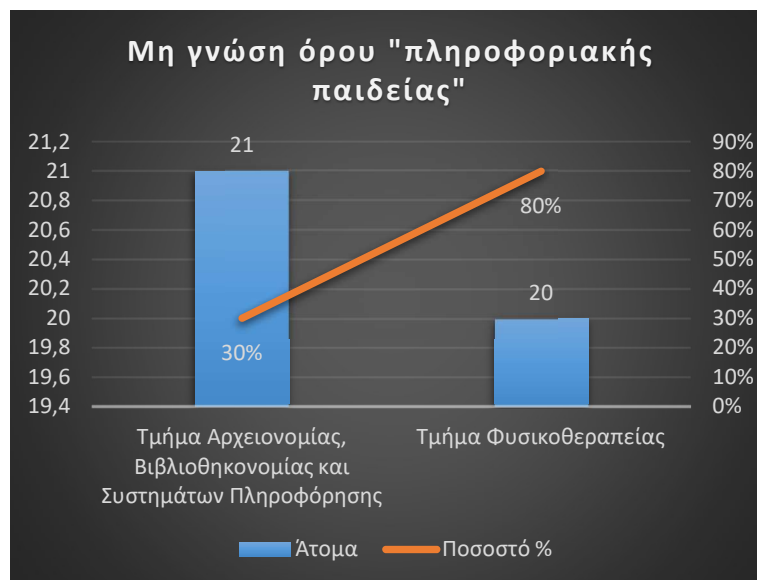
4.2.6 Έκτη Ενότητα Ερωτηματολογίου - Απόψεις Πληροφοριακής Παιδείας

Στη συγκεκριμένη ενότητα, η πρώτη ερώτηση διχοτομικού τύπου αφορά το γεγονός εάν το φοιτητικό κοινό γνωρίζει τον όρο «πληροφοριακή παιδεία». Εδώ, οι απαντήσεις είναι εντελώς αντιφατικές, διότι στο Βιβλιοθηκονομικό κλάδο το 70% των φοιτητών γνωρίζει τον όρο, σε αντίθεση με τους περισσότερους φοιτητές του υγειονομικού κλάδου (80%) να έχουν απαντήσει αρνητικά.

Σύμφωνα με την έρευνα των Okeji, Ilika και Baro (2020), οι φοιτητές της Επιστήμης της Βιβλιοθηκονομίας θεωρούν πως γνωρίζουν σε μέτριο βαθμό τις δεξιότητες που περιλαμβάνει η πληροφοριακή παιδεία. Είναι πρόπον να σημειωθεί ότι στην έρευνα, που προαναφέρθηκε, το φοιτητικό κοινό βρίσκεται στο τελευταίο έτος του τμήματος, ενώ στην παρούσα πτυχιακή εργασία φοιτούν κυρίως στο 1^ο-2^ο ακαδημαϊκό έτος. Σε αντίθεση με τα αποτελέσματα του υγειονομικού κλάδου στην παρούσα πτυχιακή, η έρευνα του Oluwaseye, Akanni και Busuyi (2017) εμφανίζει τους φοιτητές να διαθέτουν πληροφοριακή παιδεία με κάποιες βασικές ελλείψεις. Το γεγονός αυτό ενδεχομένως να οφείλεται στις κοινωνικοοικονομικές συνθήκες της χώρας (Νιγηρία).

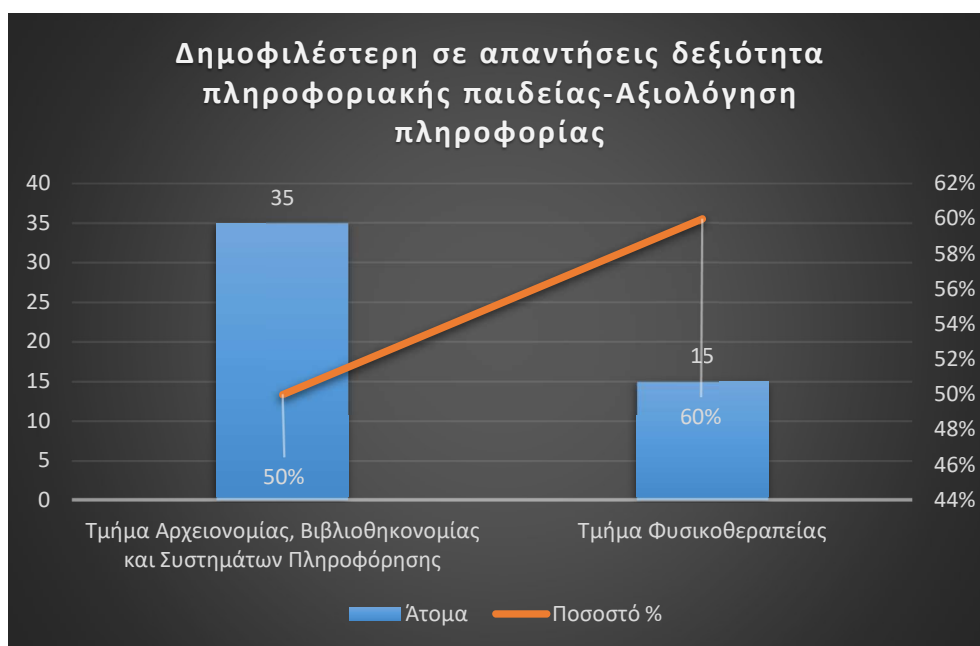
Εικόνα 48. Διάγραμμα ερώτησης γνώσης όρου «πληροφοριακής παιδείας»

Εικόνα 49. Διάγραμμα ερώτησης μη γνώσης όρου «πληροφοριακής παιδείας»

Η δεύτερη ερώτηση της τελευταίας ενότητας του ερωτηματολογίου εμπεριέχει ερώτηση ανοιχτού τύπου, η οποία ερευνά τις δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας κατά τη γνώμη των φοιτητών. Οι απαντήσεις που καταγράφονται και από τα δύο ερωτηματολόγια αποδίδουν ουσιαστικά τον ορισμό της πληροφοριακής παιδείας. Κατ' επέκταση, διαπιστώνεται ότι η φράση «αξιολόγηση της πληροφορίας» αποτυπώνεται με ποσοστό 50% για τον πληροφοριακό κλάδο και με 60% για τον κλάδο Υγείας. Εν τέλει, η μικρότερη σε ποσοστό απάντηση δίνεται ως η «συλλογή της πληροφορίας» με ποσοστό 7% για τους φοιτητές της Πληροφόρησης και 4% για τους φοιτητές της Φυσικοθεραπείας.

Στον τομέα της Πληροφόρησης, μέσω του επιστημονικού άρθρου των Okeji, Ilika και Baro (2020), διαπιστώνεται πως οι φοιτητές του τμήματος έχουν αποκτήσει τις δεξιότητες της οργάνωσης, της ενσωμάτωσης και της εφαρμογής της πληροφορίας. Ωστόσο, πιστεύουν πως η δεξιότητα της δημιουργίας νέας γνώσης είναι ακόμα ανεπαρκής. Στην Επιστήμη της Υγείας, τα ευρήματα των παγκόσμιων ερευνών, όπως της Ιορδάνου κ.ά. (2007) και του Oluwaseye, Akanni και Busuyi (2017), φανερώνουν ότι οι συμμετέχοντες δυσκολεύονται στην ορθή αναζήτηση και τον εντοπισμό της επιθυμητής πληροφορίας. Παρατηρείται ότι παρά την πάροδο του χρόνου δεν υπάρχει καμία ανέλιξη στην πληροφοριακή παιδεία στους φοιτητές των κλάδων Υγείας.

Εικόνα 50. Διάγραμμα ερώτησης δημοφιλέστερης απάντησης σχετικά με τις δεξιότητες της πληροφοριακής παιδείας

Κεφάλαιο 5. Συζήτηση – Συμπεράσματα – Μελλοντικές επεκτάσεις

5.1 Ανακεφαλαίωση

Σκοπός της παρούσας έρευνας είναι η μελέτη της ιατρικής πληροφοριακής συμπεριφοράς των φοιτητών του τμήματος Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης και των τμημάτων Υγείας του ΠΑΔΑ. Ειδικότερα, εξετάζονται οι πληροφοριακές πηγές που εντοπίζουν και χρησιμοποιούν οι φοιτητές, τα κριτήρια επιλογής των πηγών που ακολουθούν, η συχνότητα χρήσης τους, οι τρόποι αξιολόγησης των πληροφοριών που σχετίζονται με την υγεία, καθώς και αν έχουν γνώσεις πάνω στην πληροφοριακή παιδεία. Για την επίλυση των παραπάνω ζητημάτων, διεξήχθη ποσοτική έρευνα με τη βοήθεια δύο ψηφιακών ερωτηματολογίων, τα οποία διανεμήθηκαν ξεχωριστά το καθένα στα δύο φοιτητικά κοινά. Επίσης, η έρευνα είχε και ορισμένα ποιοτικά χαρακτηριστικά. Ως επί το πλείστον, οι απαντήσεις στα ερωτηματολόγια δόθηκαν από το γυναικείο φύλο, ηλικιών 18-25 ετών, που φοιτά στο 1^ο-2^ο ακαδημαϊκό έτος. Επειδή οι συμμετέχοντες βρίσκονται ακόμη στα πρώτα βήματα της εκπαιδευτικής τους πορείας στο κάθε επιστημονικό πεδίο, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι δεν έχουν προς το παρόν τις κατάλληλες γνώσεις πάνω στην πληροφοριακή παιδεία. Για αυτόν το λόγο, ενδεχομένως προκύπτουν κάποιες ανακρίβειες στις απαντήσεις τους.

5.2 Συζήτηση / Συμπεράσματα

Στο συγκεκριμένο υπο-κεφάλαιο, αναφέρονται τα ευρύτερα συμπεράσματα που προκύπτουν από τη συνολική εικόνα της πτυχιακής εργασίας, σε σχέση με τα ευρήματα των βιβλιογραφικών ερευνών και τα αποτελέσματα που έφερε η παρούσα έρευνα. Είναι πρόπον να υπογραμμιστεί ότι συγκρίθηκαν τα δεδομένα της έρευνας της πτυχιακής με εκείνα της βιβλιογραφίας που αφορούσαν αποκλειστικά και μόνο φοιτητές των δύο κλάδων, αυτόν της Πληροφόρησης και αυτόν της Υγείας. Αυτό έγινε, διότι εξυπηρετεί το σκοπό και τους στόχους, αλλά και την αποτύπωση μίας ομοιόμορφης εικόνας της συγκεκριμένης πτυχιακής εργασίας. Επιπλέον, τονίζεται ότι οι βιβλιογραφικές πηγές που αναφέρονται στο παρόν θέμα της πτυχιακής είναι ελλιπείς. Προκειμένου να καλυφθεί αυτό το κενό, αντλήθηκαν στοιχεία και από πηγές, που αφορούν την πληροφοριακή συμπεριφορά των φοιτητών των παραπάνω τομέων σε ευρύτερα θέματα και όχι μόνο των θεμάτων υγείας.

Ειδικότερα, διαπιστώθηκε ότι το γυναικείο φύλο ήταν εκείνο που υπερίσχυε τόσο στο τμήμα της Επιστήμης της Πληροφόρησης, όσο και στο τμήμα της Φυσικοθεραπείας, ακόμη και στη βιβλιογραφία που χρησιμοποιήθηκε στην πτυχιακή. Οι έρευνες που το απέδειξαν ήταν και σχετικά πρόσφατες, όπως η μελέτη των Saunders κ.ά. (2015) και της Σταύρου (2014) για τα δύο τμήματα αντιστοίχως. Εν συνεχεία, οι απαντήσεις που συλλέχθηκαν από το ερωτηματολόγιο της πτυχιακής, όπως και οι επιστημονικές έρευνες, έδειξαν ότι απευθύνεται περισσότερο στις ηλικίες των 18-25 ετών του φοιτητικού κοινού. Φαίνεται πως τα άτομα που απάντησαν στην έρευνα, βρίσκονται σε αρχικό στάδιο της φοιτητικής τους πορείας, και συνεπώς είναι λογικό να μη γνωρίζουν επαρκώς την έννοια της πληροφοριακής παιδείας και των δεξιοτήτων που αυτή προωθεί. Ένα σημαντικό στοιχείο αποτελεί και εκείνο, το οποίο φανερώνει πως στο τμήμα της Φυσικοθεραπείας δε συμμετείχε ούτε ένα άτομο ηλικίας των 46+ ετών στην έρευνα, συμπεραίνοντας ότι δεν υφίσταντο απόψεις μεγαλύτερων ηλικιών και ίσως με περισσότερη εμπειρία. Στην επόμενη ερώτηση, η οποία αφορούσε το έτος σπουδών που φοιτούν οι συμμετέχοντες κατά το χρονικό διάστημα που διεξήχθη η έρευνα, φάνηκε ότι οι απόψεις που υπερισχύουν προέρχονται κυρίως από πρωτοετείς/δευτεροετείς φοιτητές. Με βάση αυτό μπορεί κανείς να συμπεράνει ότι είναι πολύ πιθανό το επίπεδο γνώσης τους σχετικά με την πληροφοριακή παιδεία να είναι χαμηλό. Αξίζει να αναφερθεί και η πηγή της Ιορδάνου κ.ά. (2007), στην οποία οι φοιτητές του κλάδου Υγείας είχαν απαντήσει ότι φοιτούν στο 3^ο-4^ο έτος σπουδών, καθώς δείχνει ότι υπάρχει ποικιλομορφία στα επί του θέματος δεδομένα μέσα από τη βιβλιογραφική επισκόπηση. Ακόμη, το έτος που δημοσιεύτηκε η προαναφερθείσα μελέτη αποδεικνύει το γεγονός ότι πρόκειται για αρκετά παλαιότερη έρευνα και ότι τα δεδομένα αλλάζουν με την πάροδο του χρόνου και την εξέλιξη της τεχνολογίας και του κοινωνικού γίνεσθαι.

Ακολούθως, παρατηρήθηκε ότι οι φοιτητές και των δύο επιστημονικών τομέων, στους οποίους απευθύνεται η παρούσα εργασία, έχουν αποκτήσει τις απαραίτητες τεχνολογικές γνώσεις. Αυτό υποστηρίζεται και στη σχετική βιβλιογραφία με τα άρθρα των Thi και Thi (2020) για το Βιβλιοθηκονομικό κλάδο, όπως και των Kahouei κ.ά. (2015) για τον υγειονομικό κλάδο. Επομένως, οι φοιτητές είναι ικανοί να διαχειριστούν τον υπολογιστή και τις διάφορες ειδικές και μη λειτουργίες που εκείνος παρέχει στο χρήστη, αλλά και το διαδίκτυο και ό,τι αυτό περιλαμβάνει. Αναφορικά με το επίπεδο γνώσεων στην αγγλική γλώσσα, το φοιτητικό κοινό της Βιβλιοθηκονομίας έδωσε ως απάντηση ότι είναι σε αρκετά καλό επίπεδο, ενώ το κοινό της Φυσικοθεραπείας ότι γνωρίζει άριστα τη γλώσσα. Πρόσφατη έρευνα των Thi και Thi (2020) αντιτίθεται της παρούσας μελέτης, επειδή στην πρώτη οι

φοιτητές είναι σε επίπεδο αρχαρίων. Συναντάται ομοιότητα μεταξύ της έρευνας της πτυχιακής και της μελέτης της Σταύρου (2014), καθώς η τελευταία δείχνει ότι οι φοιτητές έχουν καλή γνώση των αγγλικών. Άρα, οι απόψεις δίστανται για τη Βιβλιοθηκονομία, μολονότι υπάρχει ομοφωνία στην Επιστήμη της Φυσικοθεραπείας. Επίσης, διαπιστώνεται ότι σε διεθνή κλίμακα οι μελλοντικοί επιστήμονες της Πληροφόρησης δυσκολεύονται να βρουν τις επιθυμητές και αξιόπιστες πληροφορίες που χρειάζονται λόγω της έλλειψης των απαραίτητων γνώσεων στην Αγγλική γλώσσα.

Εν συνεχεία, η αναζήτηση και ο εντοπισμός της ιατρικής πληροφορίας στις μέρες μας φαίνεται ότι λαμβάνει χώρα κυρίως σε ψηφιακό περιβάλλον, ιδίως από τους φοιτητές της Πληροφόρησης. Παρόλα αυτά, ένα σημαντικό ποσοστό των φοιτητών Υγείας εμπιστεύεται τόσο την ψηφιακή, όσο και την έντυπη πληροφόρηση. Η βιβλιογραφική έρευνα επαλήθευσε τα παραπάνω ευρήματα. Για παράδειγμα, ακόμη και σε μία παλαιά έρευνα της Ιορδάνου κ.ά. (2007), που αφορά τον ιατρικό τομέα, οι φοιτητές αξιοποιούσαν και τα δύο είδη πηγών πληροφόρησης.

Αναφορικά με τη μέθοδο αναζήτησης, παρατηρείται πως ενώ οι φοιτητές της Υγείας δηλώνουν ότι προτιμούν την απλή αναζήτηση επιλέγουν να απαντούν ότι επίσης αναζητούν την πληροφορία «από μια και άνω λέξεις κλειδιά». Το αντιφατικό γεγονός ότι ενώ στην ουσία κάνουν σύνθετες αναζητήσεις με πάνω από μία λέξη-κλειδί και παρόλα αυτά τις χαρακτηρίζουν απλές αναζητήσεις, οδηγεί στο συμπέρασμα ότι αγνοούν τουλάχιστον θεωρητικές έννοιες της πληροφοριακής συμπεριφοράς και παιδείας. Αυτό μπορεί να οφείλεται και στο γεγονός ότι οι περισσότεροι φοιτητές είναι πρωτοετείς και δευτεροετείς και άρα μη ιδιαίτερα έμπειροι σε θέματα πληροφοριακής συμπεριφοράς. Από την άλλη πλευρά, οι φοιτητές της Επιστήμης της Πληροφόρησης δηλώνουν ότι προτιμούν τη σύνθετη αναζήτηση και αυτή η ενέργειά τους επικυρώνεται με την επιλογή της τεχνικής «από μια και άνω λέξεις-κλειδιά», όπως και στη βιβλιογραφική επισκόπηση (Thi & Thi, 2020). Επειδή βρίσκονται ακόμα στο 1^ο-2^ο έτος σπουδών, δικαιολογείται το γεγονός ότι γνωρίζουν περισσότερο την προαναφερθείσα τεχνική αναζήτησης και όχι τόσο την τεχνική «χαρακτήρες Boolean», η οποία αναφέρεται ότι χρησιμοποιείται από τους φοιτητές Βιβλιοθηκονομίας 2^{ου} έτους και άνω σπουδών στην παραπάνω μελέτη του 2020.

Για την εκπόνηση μίας πανεπιστημιακής εργασίας, οι φοιτητές της Φυσικοθεραπείας προτιμούν τα βιβλία ως πηγή πληροφόρησης, παρόλο που η έρευνα των Oluwaseye, Akanni και Busuyi (2017) αναφέρει πως το διαδίκτυο είναι η κύρια πηγή για το εξεταζόμενο κοινό. Σημαντική είναι και η έλλειψη εμπιστοσύνης/προτίμησης που δείχνουν οι φοιτητές στα

παραδοσιακά μέσα ενημέρωσης και στους βιβλιοθηκονόμους του ιδρύματός τους. Αυτό ίσως να εξηγείται από το γεγονός ότι θεωρούν πως τα επιστημονικά βιβλία της ιατρικής έχουν συγκεντρωμένη και εμπειριστατωμένη γνώση μετά από το πέρασμα του χρόνου, άρα και την αναμενόμενη επιβεβαίωση των όσων έχουν καταγραφεί. Όσον αφορά το Βιβλιοθηκονομικό τομέα, οι φοιτητές προτιμούν ως πηγή πληροφόρησης τα επιστημονικά περιοδικά, όπως φαίνεται και στην έρευνα των Okeji, Ilika και Bago (2020). Η επιστήμη αυτή είναι διαρκώς εξελισσόμενη, όπως ακριβώς και οι Επιστήμες Υγείας.

Ο προσωπικός γιατρός/φαρμακοποιός είναι η πηγή που επιλέγουν να ενημερωθούν και οι δυο ομάδες των ερωτώμενων όταν αντιμετωπίζουν κάποιο πρόβλημα υγείας σύμφωνα με τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας. Επιπλέον, δε συμβουλεύονται καθόλου τους βιβλιοθηκονόμους του πανεπιστημίου τους. Το προηγούμενο δεδομένο θα μπορούσε να θεωρηθεί λογικό, διότι οι βιβλιοθηκονόμοι, που εργάζονται στη βιβλιοθήκη του πανεπιστημίου, δεν ειδικεύονται στην ιατρική πληροφόρηση, παρά μόνο έχουν τη δυνατότητα να κατευθύνουν το χρήστη – φοιτητή στην επιθυμητή πληροφορία. Απεναντίας, ο γιατρός / φαρμακοποιός είναι εκείνος, ο οποίος, λόγω του γνωστικού του αντικειμένου, μπορεί να μεταδώσει απευθείας τη σωστή πληροφορία στον ενδιαφερόμενο ή και να επιλύσει το ζήτημα που έχει προκύψει στον τελευταίο. Λόγω έλλειψης σχετικής βιβλιογραφίας ακριβώς πάνω στο συγκεκριμένο θέμα δεν είναι εφικτή η συσχέτιση των παραπάνω συμπερασμάτων με συμπεράσματα από άλλες έρευνες.

Οι μηχανές αναζήτησης (π.χ. Google) φαίνεται πως είναι η κυρίαρχη πηγή πληροφόρησης για την προσωπική ευρύτερη ενημέρωση σε θέματα υγείας από τους φοιτητές και των δύο επιστημών. Παρατηρείται, ωστόσο, ξανά πως οι βιβλιοθηκονόμοι δεν αποτελούν καν επιλογή και από τις δύο ερωτώμενες ομάδες. Αντιθέτως, η μελέτη της Σταύρου (2014) αναφέρει πως οι βιβλιοθηκονόμοι είναι η πρωταρχική πηγή πληροφόρησης για τους φοιτητές του υγειονομικού κλάδου, ενώ στην έρευνα των Kahouei κ.ά. (2015) προέχουν οι συγγενείς των ασθενών ως πηγή. Στην Επιστήμη της Βιβλιοθηκονομίας, η διεθνής βιβλιογραφία συμφωνεί με το αποτέλεσμα της παρούσας πτυχιακής (Kurgniasih et al., 2018). Συνολικά, στην παρούσα έρευνα και στη βιβλιογραφία, υπάρχουν ποικίλες τοποθετήσεις για το θέμα της ευρύτερης ενημέρωσης, με αξιοσημείωτη ανακάλυψη πως συμβιώνουν ομαλά το διαδίκτυο με την αρωγή των μηχανών αναζήτησης και η ιδιότητα του βιβλιοθηκονόμου, κάτι όμως που δεν φάνηκε εδώ, και αλληλοσυμπληρώνονται εν έτει 2021.

Συνεχίζοντας στην ερώτηση της επιλογής των κριτηρίων που προτιμώνται για την ιατρική πληροφόρηση, οι φοιτητές της Επιστήμης της Πληροφόρησης, όπως και οι φοιτητές

των ιατρικών επιστημών, θεωρούν πως η εγκυρότητα και η αντικειμενικότητα των πληροφοριών είναι οι σημαντικότεροι παράγοντες για τη χρήση μίας πληροφορίας ιατρικού περιεχομένου. Οι διεθνείς έρευνες των Σταύρου (2014) και Okeji, Ilika και Baro (2020) προβάλλουν μία διαφορετική τοποθέτηση, επισημαίνοντας την ελεύθερη πρόσβαση στο περιεχόμενο της πληροφορίας και την ημερομηνία δημοσίευσής της ως τα βασικότερα κριτήρια. Θα μπορούσε να σχολιαστεί, ακόμη, ότι η ελευθερία πρόσβασης στο περιεχόμενο δεν αποτελεί ορθό κριτήριο, καθώς η πληροφορία μπορεί να διατίθεται χωρίς κόστος, αλλά μπορεί να οδηγεί ταυτόχρονα σε ψευδή δεδομένα ή παραπληροφόρηση. Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί πως οι φοιτητές και των δύο παραπάνω βιβλιογραφικών πηγών είναι τελειόφοιτοι. Συνεπώς, παρουσιάζεται μία ποικιλία απόψεων πάνω στο συγκεκριμένο ζήτημα.

Στη συνέχεια, ζητήθηκε να επιλέξουν το κριτήριο που χρησιμοποιούν κυρίως για την αξιολόγηση του περιεχομένου των ιατρικών πληροφοριών. Οι φοιτητές ομόφωνα έδωσαν ως απάντηση τον «έλεγχο εγκυρότητας πληροφοριών» και από τα δύο επιστημονικά αντικείμενα. Σύμφωνα με τις αρχές της πληροφοριακής παιδείας, ο έλεγχος εγκυρότητας είναι ένας από τους σημαντικότερους που οφείλεται να πραγματοποιείται από τον εκάστοτε χρήστη. Είναι αξιοσημείωτο το γεγονός πως οι συμμετέχοντες στην παρούσα έρευνα, παρόλο που ως επί το πλείστον βρίσκονται στο 1^ο-2^ο φοιτητικό έτος, προτιμούν τη χρήση του προαναφερόμενου κριτηρίου. Οι βιβλιογραφικές έρευνες δεν καλύπτουν τη συγκεκριμένη ερώτηση.

Όσον αφορά τον όρο της πληροφοριακής παιδείας, αναφέρθηκε ότι η πλειοψηφία των φοιτητών της Επιστήμης της Πληροφόρησης γνωρίζει τι εστί «πληροφοριακή παιδεία», δεδομένο που φανερώνει πως ο κλάδος αυτός, ο οποίος έχει άμεση σχέση με την πληροφοριακή παιδεία και συμπεριφορά, παρουσιάζει μία ομαλή εικόνα για το επίπεδο γνώσεων των φοιτητών του. Ωστόσο, στην έρευνα των Okeji, Ilika και Baro (2020), αν και πρόσφατη, οι τελειόφοιτοι φοιτητές που συμμετείχαν είχαν απαντήσει ότι οι γνώσεις τους επί των δεξιοτήτων της πληροφοριακής παιδείας χρήζουν βελτίωσης. Σε αντίθεση με την Επιστήμη της Βιβλιοθηκονομίας, οι φοιτητές της Φυσικοθεραπείας δε γνωρίζουν τον όρο πληροφοριακή παιδεία. Ακόμα και στη μελέτη των Oluwaseye, Akanni και Busuyi (2017) οι φοιτητές Υγείας επιδεικνύουν ανεπαρκή πληροφοριακή παιδεία. Ουσιαστικά αξίζει να σημειωθεί πως γνώστες του όρου είναι οι φοιτητές του Βιβλιοθηκονομικού τομέα. Αντίθετα, στο κοινό του υγειονομικού κλάδου μόνο ένα μικρό ποσοστό (20%) δείχνει να γνωρίζει τον όρο.

Στην τελευταία ερώτηση ανοικτού τύπου του ερωτηματολογίου, οι συμμετέχοντες επικαλέστηκαν την προσωπική τους και ελεύθερα διατυπωμένη τοποθέτηση σχετικά με τις δεξιότητες που περιλαμβάνει η πληροφοριακή παιδεία. Είναι πολύ σημαντική η αναφορά ότι οι απαντήσεις των ερωτώμενων δίνουν ορισμούς για την πληροφοριακή παιδεία που αντιπροσωπεύουν ικανοποιητικά την έννοια, με αποτέλεσμα να φαίνεται αρκετά καλό το επίπεδο των φοιτητών. Και στους δύο κλάδους αναφέρεται πολλαπλά η «αξιολόγηση της πληροφορίας» και ελαχίστως η «συλλογή της πληροφορίας». Όπως δείχνει και η διεθνής βιβλιογραφία, συμπεραίνεται πως ο τομέας της Πληροφόρησης εξελίσσεται ανοδικά σχετικά με το θέμα της σωστής και αποτελεσματικής πληροφοριακής συμπεριφοράς, ενώ ο τομέας της Φυσικοθεραπείας οφείλει να αναβαθμιστεί (Oluwaseye, Akanni & Busuyi, 2017).

Ένα γενικό συμπέρασμα για την παρούσα έρευνα θα ήταν, ότι η σύγκριση μεταξύ των δύο τμημάτων δεν έχει μια ξεκάθαρη απάντηση, στο ερώτημα αν κάποιος γνωρίζει και υιοθετεί καλύτερα τον πληροφοριακό αλφαριθμητισμό. Ρίχνοντας όμως, μια καλύτερη ματιά στις απαντήσεις του ερωτηματολογίου υπάρχουν σημεία που αντιλαμβάνεται κανείς, ότι οι φοιτητές της Επιστήμης της Πληροφόρησης απαντούν με μια λογική αλληλουχία στις ερωτήσεις της έρευνας και φαίνεται να τις αντιλαμβάνονται καλύτερα.

Από την άλλη, οι φοιτητές της Φυσικοθεραπείας ενώ φαίνεται να διαθέτουν κάποιες πληροφοριακές δεξιότητες, υστερούν σε κάποιες άλλες, όπως και σε τεχνικές αναζήτησης. Για παράδειγμα, ενώ δείχνουν να προτιμούν την απλή αναζήτηση σε επόμενη ερώτηση απαντούν, ότι η τεχνική αναζήτησης που χρησιμοποιούν είναι «από μια και άνω λέξεις κλειδιά». Το γεγονός αυτό δείχνει πως δεν γνωρίζουν ότι η τεχνική αυτή είναι μία από τις πολλές που διαθέτει η σύνθετη μέθοδος αναζήτησης. Επιπλέον, στην ερώτηση αν γνωρίζουν τον όρο της πληροφοριακής παιδείας οι περισσότεροι απάντησαν αρνητικά. Στην ανοιχτή ερώτηση επίσης, κάποιες απαντήσεις τους δείχνουν να θεωρούν την πληροφοριακή παιδεία ένα μέρος της πληροφοριακής επιστήμης. Κάποιες απαντήσεις από αυτές είναι: «*Η υιοθέτηση συμπεριφοράς και ο τρόπος εκμάθησης κι αξιοποίησης της πληροφορικής για προσωπικούς λόγους εκπαίδευσης κα.*», «*Γνώση για τη χρήση υπολογιστών, κινητών κλπ.*», «*Χρήσης Η/Υ και πλοήγησης στο διαδίκτυο*». Επομένως, το τελικό συμπέρασμα θέλει και τις δυο επιστήμες να διαθέτουν πληροφοριακή παιδεία με την διαφορά όμως στην Επιστήμη της Υγείας να υπάρχουν κάποιες ελλείψεις.

5.3 Αξιοποίηση / Πρακτικές προεκτάσεις της έρευνας

Λαμβάνοντας υπόψη τα συμπεράσματα της πτυχιακής εργασίας, αυτά θα μπορούσαν να αποτελέσουν το έναυσμα για την εφαρμογή δράσεων με σκοπό την εξέλιξη των Επιστημών Υγείας και της Επιστήμης της Πληροφόρησης και όχι μόνο. Μία πρόταση θα ήταν η ένταξη της πληροφοριακής παιδείας ως μάθημα σε κάθε σχολή. Μιας και η τελευταία δεκαετία χαρακτηρίζεται ως η ψηφιακή εποχή, είναι σημαντικό ο κάθε ανερχόμενος επιστήμονας να γνωρίζει τον ορθό τρόπο αξιοποίησης μιας πληροφορίας για τις μελλοντικές έρευνες του, πόσο μάλλον για έναν ειδικό στον υγειονομικό κλάδο.

Η εποχή της πανδημίας έφερε την Ελλάδα αντιμέτωπη με πολλά προβλήματα και ένα τεράστιο όγκο ιατρικών πληροφοριών, ωστόσο, το θετικό είναι ότι έφερε και μία ταχεία τεχνολογική εξέλιξη. Στη δεδομένη στιγμή, η πληροφοριακή παιδεία θα έπρεπε να διεισδύει μέσω σεμιναρίων/ συνεδρίων/ ομιλιών σε όλους τους ακαδημαϊκούς και επαγγελματικούς κλάδους, καθώς η ανάπτυξη των δεξιοτήτων της είναι απαραίτητη, τόσο στον ιατρικό κλάδο, όσο και σε οποιοδήποτε άλλο επιστημονικό τομέα. Ο απώτερος σκοπός αυτού, είναι η αποφυγή του πληροφοριακού χάους, ώστε να έρθουν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα για την εξέλιξη της κάθε επιστήμης. Για αυτόν το λόγο, είναι σημαντικό να κατακτηθεί η κριτική σκέψη, την οποία προσδίδει η ίδια η πληροφοριακή παιδεία, στοχεύοντας στην ορθή διαχείριση είτε μιας ιατρικής πληροφορίας, είτε οποιοδήποτε άλλου είδους πληροφορίας.

5.4 Μελλοντικές επεκτάσεις / Πρακτικές Προεκτάσεις της

Έρευνας

Στο παρόν υπο-κεφάλαιο, καταγράφονται οι προτάσεις για την ανάπτυξη νέων ιδεών και κατ' επέκταση τη διεξαγωγή μελλοντικών ερευνών, οι οποίες θα μελετήσουν με την αρωγή της παρούσας εργασίας το θέμα της πληροφοριακής συμπεριφοράς σε ζητήματα υγείας. Οι έρευνες αυτές θα επιδιώξουν να κινηθούν είτε στο προαναφερόμενο θέμα που απασχολεί την παρούσα πτυχιακή είτε σε ευρύτερο φάσμα της πληροφοριακής παιδείας με την ιατρική πληροφόρηση ή μη.

Η συγκεκριμένη έρευνα εισάγει στη σχετική βιβλιογραφία μία συγκριτική συμπεριφορά πληροφοριακής παιδείας μεταξύ των φοιτητών της Επιστήμης της Πληροφόρησης και αυτών του κλάδου Υγείας του ΠΑΔΑ. Δεδομένου ότι το κοινό περιορίστηκε στους φοιτητές του τμήματος της Φυσικοθεραπείας, όσον αφορά τον κλάδο της Υγείας, θα ήταν αρκετά ενδιαφέρον η σύγκριση αυτή στο μέλλον να γίνει και με άλλα τμήματα Υγείας. Με αυτό τον τρόπο, θα δινόταν μία πιο ολοκληρωμένη εικόνα για την

πληροφοριακή συμπεριφορά μεταξύ του ακαδημαϊκού κοινού της Επιστήμης της Πληροφόρησης και αυτού της Υγείας. Κατ' επέκταση, η εθνική βιβλιογραφία θα εμπλουτιζόταν, ενώ θα έφερνε πολλά οφέλη για την ανάπτυξη των εκάστοτε εμπλεκόμενων επιστημών.

Ακόμη, θα μπορούσε να αναπτυχθεί μία μελέτη επί του παρόντος θέματος, η οποία θα διεξαγάγει μία έρευνα ποιοτικής φύσεως με τη μορφή συνεντεύξεων που θα απευθύνονται στους μελλοντικούς συμμετέχοντες. Με αυτόν τον τρόπο, θα υπάρχει ποικιλομορφία στα δεδομένα που θα έχουν προκύψει από τα αποτελέσματα των ερευνών, ποιοτικών και ποσοτικών, όσον αφορά το θέμα της ιατρικής πληροφοριακής συμπεριφοράς του συγκεκριμένου δείγματος. Επιπλέον, θα δίνεται η δυνατότητα σύγκρισης μεταξύ των αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων της παρούσας πτυχιακής και των νέων ερευνών. Με αυτόν τον τρόπο, θα επιτευχθεί μία αποδοτικότερη διερεύνηση στο παρόν θέμα.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

1. Aaby, A., Friis, K., Christensen, B., Rowlands, G., & Maindal, H. T. (2017). Health literacy is associated with health behaviour and self-reported health: A large population-based study in individuals with cardiovascular disease. *European Journal of Preventive Cardiology*, 24(17), 1880–1888. Available at: <<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/28854822/>> [Accessed 29 April 2021].
2. Adekunle, A., Olla, G. O. O., Olajide, A. A., Osuji, C. N. & Adedoyin, A. O. (2019). Attitude of undergraduate students to information literacy: Bowen University experience. *Journal of Balkan Libraries Union*, 6(1), 1-11. Available at: <<http://eprints.rclis.org/39346/>> [Accessed 13 November 2020].
3. Atoy, M. B., Garcia, F. R. O., Cadungog, R. R., Cua, J. D. O., Manganay, S. C., & de Guzman, A. B. (2020). Linking digital literacy and online information searching strategies of Philippine university students: The moderating role of mindfulness. *Journal of Librarianship and Information Science*, 52(4), 1015-1027. Available at: <<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0961000619898213>> [Accessed 29 October 2020].
4. Chartered Institute of Library and Information Professionals, Information Literacy Group (2018). Definition of Information Literacy. Available at: <<https://infolit.org.uk/ILdefinitionCILIP2018.pdf>> [Accessed 5 May 2020].
5. Chi, J., Pian, W. & Zhang, S. (2020). Consumer health information needs: A systematic review of instrument development. *Information Processing & Management*, 57(6), 1-13. Available at: <<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0306457320308712>> [Accessed 29 April 2021].
6. Council for Public Health and Health Care (2010). Health 2.0: It's Up To You. Available at: <<https://www.raadrvs.nl/documenten/publications/2010/2/23/health-2.0>> [Accessed 17 October 2020].

7. 'Critical Thinking' (2021), In *Cambridge Dictionary*, Cambridge University Press. Available at: <<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/>> [Accessed 12 April 2021].
8. Davies, K. (2007). The information-seeking behaviour of doctors: A review of the evidence. *Health Information and Libraries Journal*, 24(2), 78-94. Available at: <<https://doi.org/10.1111/j.1471-1842.2007.00713.x>> [Accessed 17 October 2020].
9. Fell, D. W., Burnham, J. F. & Dockery, J. M. (2012). Determining where physical therapists get information to support clinical practice decisions. *Health Information and Libraries Journal*, 30(1), 35-48. Available at: <<https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/hir.12010>> [Accessed 17 October 2020].
10. Kalbande, D. T. (2019). Information seeking behavior of research students of Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University, Aurangabad. "*Knowledge Librarian*" An International Peer Reviewed Bilingual E-Journal of Library and Information Science, 19-28. Available at: <<http://eprints.rclis.org/34144/>> [Accessed 13 November 2020].
11. Kahouei, M., Alaei, S., Shariat Panahi, S. S. G. & Zadeh, J. M. (2015). Strategy of health information seeking among physicians, medical residents and students after introducing digital library and information technology in teaching hospitals of Iran. *Journal of Evidence-Based Medicine*, 8(2), 91-97. Available at: <https://www.researchgate.net/publication/276069755_Strategy_of_health_information_seeking_among_physicians_medical_residents_and_students_after_introducing_digital_library_and_information_technology_in_teaching_hospitals_of_Iran> [Accessed 29 October 2020].
12. Kurniasih, N., Kurniawati, N., Yulianti, Rahim, R., Sujito, Okhwan, A., . . . Napitupulu, D. (2018). The utilization of search engines by students of the Library and Information Science Program at Universitas Padjadjaran. *Journal of Physics: Conference Series*, 1114(1). Available at: <<https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1114/1/012085>> [Accessed 4 November 2020].

13. Murero, M. & Rice, R. E. (2006). *The Internet and Health Care: Theory, Research, and Practice*. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, Inc. Available at: <<https://cutt.ly/oghcRl0>> [Accessed 17 October 2020].
14. Natarajan, M. (2017). Use and impact of electronic resources by information science students at Jimma University, Jimma, Ethiopia. *Collection Building*, 36(4), 163-171. Available at: <<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/CB-12-2016-0036/full/html>> [Accessed 4 November 2020].
15. Noori, A. (2018). Glossary of Key Terms in Educational Research. *Research Gate*. Project. Available at: <https://www.researchgate.net/publication/324775202_Glossary_of_Key_Terms_in_Educational_Research> [Accessed 13 November 2020].
16. 'Objectivity' (2021), In *Cambridge Dictionary*, Cambridge University Press. Available at: <<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/>> [Accessed 12 April 2021].
17. Okeji, C. C., Ilika, O. M. & Baro, E. E. (2020). Assessment of information literacy skills: A survey of final year undergraduates of library and information science in Nigerian universities. *Global Knowledge, Memory and Communication*, 69(6/7), 521-535. Available at: <<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/GKMC-10-2019-0130/full/html>> [Accessed 4 November 2020].
18. Oluwaseye, A. J., Akanni, M. J. & Busuyi, A. O. (2017). Information needs and seeking behaviour of medical students at the College of Medicine, University Of Ibadan, Nigeria. *Journal of Applied Information Science and Technology*, 10(2), 48-62. Available at: <https://www.researchgate.net/publication/319490492_Information_Needs_and_Seeking_Behaviour_of_Medical_Students_at_the_College_of_Medicine_University_of_Ibadan_Nigeria> [Accessed 29 October 2020].
19. Pang, P. C., Chang, S., Pearce, J. & Verspoor, K. (2014). *Online health information seeking behaviour: Understanding different search approaches*. Pacific Asia Conference on Information Systems, Chengdu. Available at:

- <https://www.researchgate.net/publication/281274500> Online health information seeking behaviour Understanding different search approaches> [Accessed 17 October 2020].
20. 'Reliable' (2021), In *Cambridge Dictionary*, Cambridge University Press. Available at: <<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/>> [Accessed 12 April 2021].
21. Saunders, L., Kurbanoglu, S., Boustany, J., Dogan, G., Becker, P., Blumer, E., . . . Todorova, T. Y. (2015). Information behaviors and information literacy skills of LIS Students: An international perspective. *Journal of Education for Library and Information Science*, 56(1), 80-99. Available at: <<https://eric.ed.gov/?q=%22librarians+students%22+and+information+literacy&ft=on&id=EJ1073544>> [Accessed 13 November 2020].
22. Thi, T. & Thi, N. (2020). Librarianship students' e-specialized information seeking habits. *International Journal of Science and Management Studies (IJSMS)*, 3(4), 83-90. Available at: <<https://ijsmsjournal.org/2020/volume-3%20issue-4/ijsms-v3i4p109.pdf>> [Accessed 13 November 2020].
23. 'Update' (2021), In *Cambridge Dictionary*, Cambridge University Press. Available at: <<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/>> [Accessed 12 April 2021].
24. Ευαγγέλου, Ε. (2014). Η χρήση της μεθοδολογικής τριγωνοποίησης στην έρευνα της ποιότητας ζωής των ψυχικά πασχόντων που ζουν στην κοινότητα. *e-Περιοδικό Επιστήμης & Τεχνολογίας*, 9(2), 113-120. Διαθέσιμο στο: <<http://hypatia.teiath.gr/xmlui/handle/11400/6246>> [Πρόσβαση στις 5 Νοεμβρίου 2020].
25. Ζαφειρίου, Γ., Σιάτρη, Ρ. & Γαρουφάλου, Ε. (2008, 09/24-26). *Googling και ακαδημαϊκοί βιβλιοθηκονόμοι: ποιοτική έρευνα για την επίδραση του Google στο ρόλο των βιβλιοθηκονόμων και στην παροχή υπηρεσιών των βιβλιοθηκών*. 17^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών: Η αξιολόγηση των Βιβλιοθηκών ως στοιχείο ποιότητας των Ακαδημαϊκών Ιδρυμάτων, Ιωάννινα. Διαθέσιμο στο: <<https://lekythos.library.ucy.ac.cy/handle/10797/11529>> [Πρόσβαση στις 17 Οκτωβρίου 2020].

26. Ζαφειρόπουλος, Κ. (2015). *Πώς γίνεται μια επιστημονική έρευνα: Επιστημονική έρευνα και συγγραφή εργασιών* (2^η εκδ.). Αθήνα: Εκδόσεις Κριτική ΑΕ, 19-20, 345.
27. Ιορδάνου, Π., Μυλωνά-Μπέλλου, Π., Ανδρεά, Σ., Νούλα, Μ., Γκεσούλη, Ε. & Κρουστάλλη, Ε. (2007). Αναζήτηση πληροφοριών και βιβλιογραφικών δεδομένων από τους φοιτητές της Νοσηλευτικής. *Νοσηλευτική*, 46(1), 116-121. Διαθέσιμο στο: <<https://www.hjn.gr/index.php/el/2007/tomos-46-teyxos-1/etos-2007/tomos-46-teyxos-1/316-2007112>> [Πρόσβαση στις 22 Οκτωβρίου 2020].
28. Καλογεράκη, Σ. (2013). *Εφαρμογές μεικτών μεθόδων έρευνας: Ο διερευνητικός ακολουθιακός σχεδιασμός στην κατασκευή εργαλείων μέτρησης κοινωνικών ερευνών*. Διαθέσιμο στο: <shorturl.at/cdtK9> [Πρόσβαση στις 13 Νοεμβρίου 2020].
29. Κοντογιαννάτου, Γ. (2018). Έρευνες μικτών μεθόδων: Η λογική του σχεδιασμού και οι προϋποθέσεις εφαρμογής τους. *Academia*, 12, 83-108. Διαθέσιμο στο: <<https://pwpl.library.upatras.gr/academia/article/view/2883>> [Πρόσβαση στις 5 Νοεμβρίου 2020].
30. Μακατούνη, Σ. & Παγώνη, Σ. (2017). *Η επίδραση της εκπαίδευσης πληροφοριακού γραμματισμού στο άγχος των υπολογιστών και της βιβλιοθήκης και στην ικανότητα των προπτυχιακών φοιτητών στην πληροφόρηση; The influence of information literacy training on computer and library anxiety and the ability of undergraduate students to information* (Διπλωματική εργασία). Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας. Διαθέσιμο στο: <<http://hypatia.teiath.gr/xmlui/handle/11400/20198>> [Πρόσβαση στις 13 Νοεμβρίου 2020].
31. Ματσαρίδου, Ε. (2007). *Η διαχείριση των πληροφοριών υγείας στα νοσηλευτικά ιδρύματα ως μέσο προώθησης της κλινικής έρευνας* (Διπλωματική εργασία). Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Αθήνας. Διαθέσιμο στο: <<http://hypatia.teiath.gr/xmlui/handle/11400/654>> [Πρόσβαση στις 17 Οκτωβρίου 2020].

32. Μήττος, Θ. Ν. (2015). Έρευνα αναφορικά με τις ανάγκες πληροφόρησης των ιατρών και τα διαθέσιμα κανάλια ενημέρωσης (Διπλωματική εργασία). Πανεπιστήμιο Μακεδονίας. Διαθέσιμο στο: <<https://dspace.lib.uom.gr/handle/2159/16969>> [Πρόσβαση στις 17 Οκτωβρίου 2020].
33. Νταϊλιάνης, Γ. & Λάππα, Ε. (2017). Η συναισθηματική νοημοσύνη και η πληροφοριακή συμπεριφορά στην ιατρική πρακτική: Η περίπτωση του Γενικού Νοσοκομείου Τρικάλων. *Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής*, 34(6), 797-806. Διαθέσιμο στο: <<http://www.mednet.gr/archives/2017-6/797per.html>> [Πρόσβαση στις 17 Οκτωβρίου 2020].
34. Παπαγεωργίου, Γ. (2014). Ποσοτική Έρευνα. Διαθέσιμο στο: <http://sociology.soc.uoc.gr/pegasoc/wp-content/uploads/2014/10/Microsoft-Word-Papageorgiou_DEIGMATOLHPTIKH1.pdf> [Πρόσβαση στις 5 Νοεμβρίου 2020].
35. Σταύρου, Χ. (2014). Η πληροφοριακή παιδεία ως προϋπόθεση για τη διά βίου μάθηση: έρευνα σε τελειόφοιτους φοιτητές του Τμήματος Νοσηλευτικής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου. *Cyprus Nursing Chronicles*, 15(2), 16-24. Διαθέσιμο στο: <<https://cncjournal.cyna.org/wp-content/uploads/2019/04/CNC-15-2-16.24.pdf>> [Πρόσβαση στις 22 Οκτωβρίου 2020].
36. Τσιώλης, Γ. (2013). Η σχέση ποιοτικής και ποσοτικής προσέγγισης στην κοινωνική έρευνα: από τη θέση περί 'ριζικής ασυμβατότητας' στο συνδυασμό ή τη συμπληρωματικότητα των προσεγγίσεων. Στο Μ. Πουρκός (Επιμ.), *Δυνατότητες και όρια της μείξης των μεθοδολογιών στην κοινωνική και εκπαιδευτική έρευνα*. (σσ. 271-292). Ίων. Διαθέσιμο στο: <https://www.researchgate.net/publication/283497432_G_Tsioles_E_schese_poiotikes_kai_posotikes_prosengises_sten_koinonike_ereuna_apo_te_these_peri_rizikes_asymbatotetas_sto_syndyasmoe_te_sympleromatikoteta_ton_prosengiseon_Sto_M_Pourkos_Epim_Dynatot> [Πρόσβαση στις 13 Νοεμβρίου 2020].

Παράρτημα 1 – Ερωτηματολόγιο έρευνας προς τους φοιτητές του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

Σας προσκαλούμε να συνεισφέρετε με τις απαντήσεις σας στην παρούσα έρευνα, η οποία διενεργείται στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας των φοιτητριών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης, Ασημίνας Μαρκέτου και Φλωρίντα Καπλάνι, με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Αλέξανδρο Κουλούρη. Η συμβολή σας είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς συντελεί στην καινοτομική πτυχή που αγγίζει το θέμα και για τους δύο επιστημονικούς κλάδους, οι οποίοι αναγράφονται στον τίτλο. Επιπροσθέτως, με την προσφορά σας συντείνετε στην αποφοίτηση μας και στην ένταξή μας στον επιστημονικό-επαγγελματικό κλάδο της επιστήμης της πληροφόρησης. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 6 ενότητες με 15 ερωτήσεις συνολικά και η συμπλήρωσή του διαρκεί λίγα λεπτά. Δεν απαιτούνται προσωπικά σας δεδομένα που ταυτοποιούν το άτομό σας, διότι το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο.

Αθήνα, Δεκέμβριος 2020.

* Απαιτείται

Ενημερώθηκα για το σκοπό της έρευνας και επιθυμώ να δηλώσω τη συναίνεσή μου. *

Ναι

Επόμενο

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

* Απαιτείται

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1. Φύλο *

- Άρρεν
- Θήλυ

2. Ηλικία *

- 18-25
- 26-35
- 36-45
- 46+

3. Έτος φοίτησης *

- 1ο - 2ο
- 3ο - 4ο
- 5ο και άνω

Πίσω

Επόμενο

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

* Απαιτείται

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

4. Έχετε γνώσεις Η/Υ; *

- Λίγο
- Αρκετά
- Άριστα

5. Έχετε γνώσεις αγγλικής γλώσσας; *

- Λίγο
- Αρκετά
- Άριστα

Πίσω

Επόμενο

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχειονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

* Απαιτείται

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

6. Ποιο είδος πηγής πληροφόρησης προτιμάτε όταν αναζητάτε ιατρική πληροφορία; *

- Εντυπο
- Ψηφιακό
- Και τα δύο

7. Όταν αναζητάτε ιατρική πληροφορία σε ψηφιακή/ηλεκτρονική μορφή (π.χ. διαδίκτυο, καταλόγους βιβλιοθηκών, βάσεις δεδομένων, κλπ.) προτιμάτε την απλή ή τη σύνθετη αναζήτηση; *

- Απλή αναζήτηση
- Σύνθετη αναζήτηση

8. Όταν επιλέγετε να χρησιμοποιήσετε σύνθετη αναζήτηση, ποια τεχνική αναζήτησης προτιμάτε; *

- Από μία και άνω λέξεις-κλειδιά
- Τελεστές Boolean (AND/ NOT/ OR)
- Φράσεις σε εισαγωγικά
- Φράσεις, λέξεις με διάφορα σύμβολα (!, *, #)
- Τίποτα από τα παραπάνω (δε χρησιμοποιώ συχνά σύνθετη αναζήτηση)

Πίσω

Επόμενο

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

* Απαιτείται

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

9. Ποια/ες πηγή/ές πληροφόρησης υγείας προτιμάτε ΚΥΡΙΩΣ στο πλαίσιο εκπόνησης μίας πανεπιστημιακής εργασίας: *

- Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά
- Βάσεις δεδομένων (με θέμα την υγεία π.χ. PubMed, Medline)
- Μηχανές αναζήτησης (π.χ. Google)
- Βιβλία
- Επιστημονικά συνέδρια και διαλέξεις
- Επικοινωνία με συμφοιτητές
- Επικοινωνία με βιβλιοθηκονόμους
- Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη (κατάλογος, ιδρυματικό αποθετήριο, βάσεις δεδομένων)
- Παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδα)
- Ψηφιακά μέσα ενημέρωσης (π.χ. ειδησεογραφικές ιστοσελίδες, ιατρικές ιστοσελίδες, ιστολόγια)
- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. Facebook, Twitter)
- Προσωπικός γιατρός/ φαρμακοποιός
- Άλλο άτομο που έχει την ίδια πάθηση
- Άλλο: _____

10. Ποια/ες πηγή/ές πληροφόρησης υγείας προτιμάτε ΚΥΡΙΩΣ όταν αντιμετωπίζετε εσείς ή οικείο σας πρόσωπο ένα ζήτημα υγείας;*

- Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά
- Βάσεις δεδομένων (με θέμα την υγεία π.χ. PubMed, Medline)
- Μηχανές αναζήτησης (π.χ. Google)
- Βιβλία
- Επιστημονικά συνέδρια και διαλέξεις
- Επικοινωνία με συμφοιτητές
- Επικοινωνία με βιβλιοθηκονόμους
- Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη (κατάλογος, ιδρυματικό αποθετήριο, βάσεις δεδομένων)
- Παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδα)
- Ψηφιακά μέσα ενημέρωσης (π.χ. ειδησεογραφικές ιστοσελίδες, ιατρικές ιστοσελίδες, ιστολόγια)
- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. Facebook, Twitter)
- Προσωπικός γιατρός/ φαρμακοποιός
- Άλλο άτομο που έχει την ίδια πάθηση
- Άλλο: _____

11. Ποια/ες πηγή/ές πληροφόρησης υγείας προτιμάτε ΚΥΡΙΩΣ για την προσωπική σας ευρύτερη ενημέρωση;*

- Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά
- Βάσεις δεδομένων (με θέμα την υγεία π.χ. PubMed, Medline)
- Μηχανές αναζήτησης (π.χ. Google)
- Βιβλία
- Επιστημονικά συνέδρια και διαλέξεις
- Επικοινωνία με συμφοιτητές
- Επικοινωνία με βιβλιοθηκονόμους
- Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη (κατάλογος, ιδρυματικό αποθετήριο, βάσεις δεδομένων)
- Παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδα)
- Ψηφιακά μέσα ενημέρωσης (π.χ. ειδησεογραφικές ιστοσελίδες, ιατρικές ιστοσελίδες, ιστολόγια)
- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. Facebook, Twitter)
- Προσωπικός γιατρός/ φαρμακοποιός
- Άλλο άτομο που έχει την ίδια πάθηση
- Άλλο: _____

12. Με βάση ποιο/α από το/α παρακάτω κριτήριο/α επιλέγετε και εμπιστεύεστε τις πληροφορίες ιατρικού περιεχομένου: (Επιλέξτε ένα ή περισσότερα κριτήρια που είναι σημαντικά για εσάς). *

- Αναγνωρισιμότητα συγγραφέα/ δημιουργού πληροφορίας (όνομα, ιδιότητα κλπ.)
- Παροχή άλλων βιβλιογραφικών αναφορών/ ηλεκτρονικών συνδέσμων (εγκυρότητα)
- Αντικειμενικότητα πληροφοριών (απόψεων, ιδεολογιών, ελλείπουσα προκατάληψη κλπ.)
- Ημερομηνία δημοσίευσης πληροφοριών
- Άμεση και φιλική προς το χρήστη πρόσβαση στο περιεχόμενο
- Ακρίβεια και ορθή εμφάνιση πληροφοριών (δομή, σύνταξη, ορθογραφία)
- Άλλο: _____

Πίσω

Επόμενο

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

* Απαιτείται

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

13. Ποιο κριτήριο χρησιμοποιείτε ΚΥΡΙΩΣ για να αξιολογήσετε το ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ της πηγής πληροφόρησης υγείας; *

- Κριτική σκέψη
- Έλεγχος εγκυρότητας πληροφοριών
- Έλεγχος αμεροληψίας περιεχομένου
- Έλεγχος ημερομηνίας δημοσίευσης
- Άλλο: _____

Πίσω

Επόμενο

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

* Απαιτείται

ΑΠΟΨΕΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

14. Γνωρίζετε τον όρο «πληροφοριακή παιδεία»; *

Ναι

Όχι

15. Κατά τη γνώμη σας, ποιες δεξιότητες περιλαμβάνει η πληροφοριακή παιδεία; *

Η απάντησή σας

[Πίσω](#)

[Υποβολή](#)

Παράρτημα 2 – Ερωτηματολόγιο έρευνας προς τους φοιτητές των Τμημάτων των Σχολών Δημόσιας Υγείας και Επιστημών Υγείας και Πρόνοιας

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

Σας προσκαλούμε να συνεισφέρετε με τις απαντήσεις σας στην παρούσα έρευνα, η οποία διενεργείται στα πλαίσια της πτυχιακής εργασίας των φοιτητριών του Τμήματος Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας και Συστημάτων Πληροφόρησης Ασημίνας Μαρκέτου και Φλωρίντα Καπλάνι με επιβλέποντα καθηγητή τον κ. Αλέξανδρο Κουλούρη. Η συμβολή σας είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς συντελεί στην καινοτομική πτυχή που αγγίζει το θέμα και για τους δύο επιστημονικούς κλάδους, οι οποίοι αναγράφονται στον τίτλο. Επιπροσθέτως, με την προσφορά σας συντείνετε στην αποφοίτηση μας και στην ένταξη μας στον επιστημονικό-επαγγελματικό κλάδο της επιστήμης της πληροφόρησης. Το ερωτηματολόγιο αποτελείται από 6 ενότητες με 16 ερωτήσεις συνολικά και η συμπλήρωσή του διαρκεί λίγα λεπτά. Δεν απαιτούνται τα προσωπικά δεδομένα που ταυτοποιούν το άτομο σας, διότι το ερωτηματολόγιο είναι ανώνυμο.

Αθήνα, Δεκέμβριος 2020.

* Απαιτείται

Ενημερώθηκα για το σκοπό της έρευνας και επιθυμώ να δηλώσω τη συναίνεσή μου. *

Ναι

Επόμενο

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

* Απαιτείται

ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ

1. Φύλο *

- Άρρεν
 Θήλυ

2. Ηλικία *

- 18-25
 26-35
 36-45
 46+

3. Ειδικότητα *

- Τμήμα Νοσηλευτικής
 Τμήμα Μαιευτικής
 Τμήμα Εργοθεραπείας
 Τμήμα Βιοιατρικών Επιστημών
 Τμήμα Φυσικοθεραπείας
 Τμήμα Δημόσιας και Κοινωνικής Υγείας
 Τμήμα Πολιτικών Δημόσιας Υγείας

4. Έτος φοίτησης *

- 1ο - 2ο
 3ο - 4ο
 5ο και άνω

Πίσω

Επόμενο

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

* Απαιτείται

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ

5. Έχετε γνώσεις Η/Υ; *

- Λίγο
- Αρκετά
- Άριστα

6. Έχετε γνώσεις αγγλικής γλώσσας; *

- Λίγο
- Αρκετά
- Άριστα

Πίσω

Επόμενο

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

* Απαιτείται

ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ ΚΑΙ ΕΝΤΟΠΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

7. Ποιο είδος πηγής πληροφόρησης προτιμάτε όταν αναζητάτε ιατρική πληροφορία; *

- Εντυπο
- Ψηφιακό
- Και τα δύο

8. Όταν αναζητάτε ιατρική πληροφορία σε ψηφιακή/ηλεκτρονική μορφή (π.χ. διαδίκτυο, καταλόγους βιβλιοθηκών, βάσεις δεδομένων, κλπ.) προτιμάτε την απλή ή τη σύνθετη αναζήτηση; *

- Απλή αναζήτηση
- Σύνθετη αναζήτηση

9. Όταν επιλέγετε να χρησιμοποιήσετε σύνθετη αναζήτηση, ποια τεχνική αναζήτησης προτιμάτε; *

- Από μία και άνω λέξεις-κλειδιά
- Τελεστές Boolean (AND/ NOT/ OR)
- Φράσεις σε εισαγωγικά
- Φράσεις, λέξεις με διάφορα σύμβολα (!, *, #)
- Τίποτα από τα παραπάνω (δε χρησιμοποιώ συχνά σύνθετη αναζήτηση)

Πίσω

Επόμενο

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

* Απαιτείται

ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΤΩΝ ΠΗΓΩΝ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΥΓΕΙΑΣ

10. Ποια/ες πηγή/ές πληροφόρησης υγείας προτιμάτε ΚΥΡΙΩΣ στο πλαίσιο εκπόνησης μίας πανεπιστημιακής εργασίας; *

- Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά
- Βάσεις δεδομένων (με θέμα την υγεία π.χ. PubMed, Medline)
- Μηχανές αναζήτησης (π.χ. Google)
- Βιβλία
- Επιστημονικά συνέδρια και διαλέξεις
- Επικοινωνία με συμφοιτητές
- Επικοινωνία με βιβλιοθηκονόμους
- Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη (κατάλογος, ιδρυματικό αποθετήριο, βάσεις δεδομένων)
- Παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδα)
- Ψηφιακά μέσα ενημέρωσης (π.χ. ειδησεογραφικές ιστοσελίδες, ιατρικές ιστοσελίδες, ιστολόγια)
- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. Facebook, Twitter)
- Προσωπικός γιατρός/ φαρμακοποιός
- Άλλο άτομο που έχει την ίδια πάθηση
- Άλλο: _____

11. Ποια/ες πηγή/ές πληροφόρησης υγείας προτιμάτε ΚΥΡΙΩΣ όταν αντιμετωπίζετε εσείς ή οικείο σας πρόσωπο ένα ζήτημα υγείας;*

- Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά
- Βάσεις δεδομένων (με θέμα την υγεία π.χ. PubMed, Medline)
- Μηχανές αναζήτησης (π.χ. Google)
- Βιβλία
- Επιστημονικά συνέδρια και διαλέξεις
- Επικοινωνία με συμφοιτητές
- Επικοινωνία με βιβλιοθηκονόμους
- Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη (κατάλογος, ιδρυματικό αποθετήριο, βάσεις δεδομένων)
- Παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδα)
- Ψηφιακά μέσα ενημέρωσης (π.χ. ειδησεογραφικές ιστοσελίδες, ιατρικές ιστοσελίδες, ιστολόγια)
- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. Facebook, Twitter)
- Προσωπικός γιατρός/ φαρμακοποιός
- Άλλο άτομο που έχει την ίδια πάθηση
- Άλλο: _____

12. Ποια/ες πηγή/ές πληροφόρησης υγείας προτιμάτε ΚΥΡΙΩΣ για την προσωπική σας ευρύτερη ενημέρωση;*

- Άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά
- Βάσεις δεδομένων (με θέμα την υγεία π.χ. PubMed, Medline)
- Μηχανές αναζήτησης (π.χ. Google)
- Βιβλία
- Επιστημονικά συνέδρια και διαλέξεις
- Επικοινωνία με συμφοιτητές
- Επικοινωνία με βιβλιοθηκονόμους
- Ακαδημαϊκή βιβλιοθήκη (κατάλογος, ιδρυματικό αποθετήριο, βάσεις δεδομένων)
- Παραδοσιακά μέσα μαζικής ενημέρωσης (τηλεόραση, ραδιόφωνο, εφημερίδα)
- Ψηφιακά μέσα ενημέρωσης (π.χ. ειδησεογραφικές ιστοσελίδες, ιατρικές ιστοσελίδες, ιστολόγια)
- Μέσα κοινωνικής δικτύωσης (π.χ. Facebook, Twitter)
- Προσωπικός γιατρός/ φαρμακοποιός
- Άλλο άτομο που έχει την ίδια πάθηση
- Άλλο: _____

13. Με βάση ποιο/α από το/α παρακάτω κριτήριο/α επιλέγετε και εμπιστεύεστε τις πληροφορίες ιατρικού περιεχομένου; (Επιλέξτε ένα ή περισσότερα κριτήρια που είναι σημαντικά για εσάς). *

- Αναγνωρισιμότητα συγγραφέα/δημιουργού πληροφορίας (όνομα, ιδιότητα κλπ.)
- Παροχή άλλων βιβλιογραφικών αναφορών/ ηλεκτρονικών συνδέσμων (εγκυρότητα)
- Αντικειμενικότητα πληροφοριών (απόψεων, ιδεολογιών, ελλείπουσα προκατάληψη κλπ.)
- Ημερομηνία δημοσίευσης πληροφοριών
- Άμεση και φιλική προς το χρήστη πρόσβαση στο περιεχόμενο
- Ακρίβεια και ορθή εμφάνιση πληροφοριών (δομή, σύνταξη, ορθογραφία)
- Άλλο: _____

[Πίσω](#)

[Επόμενο](#)

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

* Απαιτείται

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΗΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΣ

14. Ποιο κριτήριο χρησιμοποιείτε ΚΥΡΙΩΣ για να αξιολογήσετε το ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ της πηγής πληροφόρησης υγείας; *

- Κριτική σκέψη
- Έλεγχος εγκυρότητας πληροφοριών
- Έλεγχος αμεροληψίας περιεχομένου
- Έλεγχος ημερομηνίας δημοσίευσης
- Άλλο: _____

[Πίσω](#)

[Επόμενο](#)

Συγκριτική διερεύνηση της πληροφοριακής συμπεριφοράς φοιτητών Αρχαιονομίας, Βιβλιοθηκονομίας & Συστημάτων Πληροφόρησης και φοιτητών Σχολών Υγείας του ΠΑΔΑ, σε ιατρικά θέματα

* Απαιτείται

ΑΠΟΨΕΙΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

15. Γνωρίζετε τον όρο «πληροφοριακή παιδεία»; *

Ναι

Όχι

16. Κατά τη γνώμη σας, ποιες δεξιότητες περιλαμβάνει η πληροφοριακή παιδεία; *

Η απάντησή σας

[Πίσω](#)

[Υποβολή](#)